

Hasyashikarashatakam

——
ಹಾಸ್ಯಶೀಕರಶತಕಂ

——
Document Information

Text title : Hasyashikarashatakam

File name : hAsyashIkarashatakam.itx

Category : misc, sahitya

Location : doc_z_misc_general

Author : G.S.S. Murthy murthygss at gmail dot com

Transliterated by : G.S.S. Murthy

Proofread by : G.S.S. Murthy

Latest update : July 7, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 7, 2024

sanskritdocuments.org

ಹಾಸ್ಯಶೀಕರಶತಕಂ

ಸಂಕಲನಕರ್ತಾ - ಜಿ. ಏಸ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ:

ಭೂಮಿಕಾ

ಆಧುನಿಕಕಾಲೇ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾಯಾಂ ಹಾಸ್ಯರಸೋದ್ದೀಪಕಃ ಯಃ ಮಿತವಾಕ್ಯಗ್ರಥಿತಃ ಪ್ರಬಂಧಃ “ಜೋಕ್” ಇತಿ ಕಥ್ಯತೇ, ತಸ್ಯ ಪರಿಚಯಃ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷಾಯಾಂ ಅಸ್ಯಾಂ ಪುಸ್ತಿಕಾಯಾಂ ಕ್ರಿಯತೇ . ಶತಂ ಹಾಸ್ಯಶೀಕರಾಃ ಅಸ್ಯಾಂ ಪುಸ್ತಿಕಾಯಾಂ ಪ್ರಕಾಶ್ಯಂತೇ .

ನವರಸೇಷು ಹಾಸ್ಯರಸಃ ಪರಿಗಣಿತೋಽಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯೇ ಶಿಷ್ಟಜನಾಸ್ವಾದನಯೋಗ್ಯಹಾಸ್ಯರಚನಾಃ ವಿರಲಾ ಏವ . ನಾಟಕಾಂಗಭೂತವಿದೂಷಕಪಾತ್ರಮುಖೇನ ತಥಾ ರೂಪಕಾಂಗಭೂತಪ್ರಹಸನೇಷು ಚ ಯತ್ ಹಾಸ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ತತ್ ಬಹುಶಃ ಅಶ್ಲೀಲತಾಸೀಮಾನಂ ಗ್ರಾಮ್ಯತಾಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ . ಪದ್ಯ-ಗದ್ಯ-ಚಂಪೂಕೃತಿಷು ಹಾಸ್ಯರಸಃ ನ ದೃಶ್ಯತೇ ಏವ ಇತಿ ಕಥಯಾಮಃ ಯದಿ ತತ್ ಸತ್ಯದೂರಂ ನ ಭವತಿ . ವೈದ್ಯಾ ಅಪಿ ಹಾಸ್ಯಶೀಲತಾ ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಯೇ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಷೇಮಾಯ ಚ ಇತ್ಯಾಮನಂತಿ . ಕಿಂಚ, ಸಂಸ್ಕೃತಕೃತಿರಚಯಿತಾರಃ ಸಂಸ್ಕೃತಯೋಗಕ್ಷೇಮಾಯ ನೂತನವಿಧಾಃ ಅನ್ಯಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಶಾಖಾಪ್ರಚೋದಿತಾಃ ಕೃತಿಃ ರಚಯೇಯುಃ ಇತಿ ಸರ್ವೇ ಸಂಸ್ಕೃತವಿದ್ವಾಂಸಃ ಸಂಸ್ಕೃತಪ್ರೇಮಿಣಃ ಅಭಿಲಷಂತಿ . ತದಭಿಲಾಷಪೂರಣೇ ಹಾಸ್ಯಶೀಲತಾವೃದ್ಧಯೇ ಚ ಇಯಂ ರಚನಾ ಕಿಂಚಿತ್ಕುರೀಚೇತ್ ಅಯಂ ಲೇಖಕಃ ಕೃತಾರ್ಥಃ ನೂನಂ .

ಇಮೇ ಶಿಷ್ಟಜನಪಠನಯೋಗ್ಯಾಃ ಹಾಸ್ಯಶೀಕರಾಃ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾಯಾಂ ಅನ್ಯಭಾಷಾಸು ಚ ಬಹುಶಃ ಪ್ರಚಲಿತಾ, “ಬ್ಲಾಗ್”-ರೂಪೇಣ ಸಂಸ್ಕೃತೇ ಹ್ತ್ಯಃ //ಸಿಂಪ್ಲೇಸನ್ಸಿಕ್ತ್ಯತ್.ಬ್ಲೋಗ್ನೋತ್ ಜಾಲಪುಟೇ ಅನುದ್ಯ ಲೇಖಕೇನ ಪ್ರಕಾಶಿತಾಃ ಏವ . ಅತಃ ಕೇಷಾಂಚಿತ್ ಪಾಠಕಾನಾಮತ್ರ ನವ್ಯತಾ ನ ದ್ಯೋತಯೇತ . ತಥಾಪಿ ಸಂಸ್ಕೃತಸಮೃದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಕೃತಾಂ ಇಮಾಂ ಕೃತಿಂ ಸರ್ವೇ ಪಠಂತು, ಪಠಿತ್ವಾ ಹಸಂತು, ಮೋದಂತಾಮಿತಿ ಸಪ್ರಶ್ರಯಮಾಶಾಸ್ತ್ರೇ ಲೇಖಕಃ .

ಇತಿ ಶಂ.

ಜಿ.ಎಸ್.ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿಃ
ಬೇಂಗಳೂರು-78

ಹಾಸ್ಯಶೀಕರಶತಕಂ

1. ಬಾಲಚೇಷ್ಟಾ-1

ರಜನ್ಯಾಂ ಕಾರ್ಯನಿರತಾ ಮಾತಾ ಬಾಲಂ ಸುತಮವದತ್, “ವತ್ಸ, ಗೃಹಪೃಷ್ಠೇ ಸಂಮಾರ್ಜನೀ ಕೋಣೇ ವರ್ತತೇ ತಾಮಾನಯ” ಇತಿ . ಬಾಲಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅಹಂ ನ ಗಚ್ಛಾಮಿ . ಬಹಿಃ ಗಾಢಃ ಅಂಧಕಾರಃ” ಇತಿ . ಮಾತಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಮಾ ಭೈಷೀಃ, ಈಶ್ವರಃ ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವತ್ರ ತವ ರಕ್ಷಕಃ ಭವತಿ . ಭಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಗಚ್ಛ” ಇತಿ . ಭೀತಃ ಬಾಲಃ ಪುನರವದತ್, “ಅಂಬ, ಈಶ್ವರಃ ಅಧುನಾ ಗೃಹಪೃಷ್ಠೇಽಪಿ ವರ್ತತೇ ಕಿಂ.” ಮಾತಾ ಅವದತ್ “ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ವತ್ಸ” ಇತಿ . ಬಾಲಃ, “ಬಾಢಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ” ಇತಿ ವದನ್ ಗೃಹಪೃಷ್ಠದ್ವಾರಪರ್ಯಂತಮಗಚ್ಛತ್ . ತತ್ರ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಕವಾಟಮೀಷದುದ್ಧಾಟ್ಟ್ಯ ಅವದತ್, “ಈಶ್ವರ, ಕೃಪಯಾ ಕೋಣೇ ಸ್ಥಿತಾಂ ಸಂಮಾರ್ಜನೀಂ ಮಹ್ಯಂ ದೇಹಿ” ಇತಿ .

2. ಶ್ವಶೂಃ-ಸ್ನುಷಾ-1

ಸಾಯಂ ಯದಾ ಪುರುಷಃ ಕಾರ್ಯಾಲಯಾತ್ ಗೃಹಮಾಗತಃ ತದಾ ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಅಶ್ರುಪೂರ್ಣನಯನಾ ಆಸೀತ್ . ಪುರುಷಃ ಚಕಿತಃ ಖಿನ್ನಶ್ಚ ತಾಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಕಿಮಿದಂ? ಕಿಂ ಪ್ರವೃತ್ತಂ?” . ಭಾರ್ಯಾ ಅವದತ್, “ಅದ್ಯ ತವ ಜನನ್ಯಾ ಪರಿಭೂತಾಽಸ್ಮಿ” . ಸಃ ಅವದತ್, “ಕಥಮಿವ ವಾ ಭವೇತ್? ಸಾ ಅನ್ಯನಗರೇ ವರ್ತತೇ ಖಲು?” . ಸಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, ಪ್ರಾತಃ ತಸ್ಯಾಃ ಸಕಾಶಾತ್ ತುಭ್ಯಂ ಪತ್ರಮೇಕಂ ಸಮಾಗತಂ . ತತ್ ಕುತೂಹಲಾವಿಷ್ಟಾ ಪಿಧಾನಮಪಾವೃತ್ಯ ಅಪರಂ . ತತ್ರ ಅಂತೇ ತಯಾ ಲಿಖಿತಂ, “ಪ್ರಿಯೇ ಸ್ನುಷೇ, ಕೃಪಯಾ ಏತತ್ ಪತ್ರಂ ಮಮ ಪುತ್ರಾಯ ದೇಹಿ” ಇತಿ .

3. ಮದ್ಯಪಾನಂ-1

ಪಾನಲೋಲಃ ಪಿತಾ ತರುಣಂ ಪುತ್ರಮಾತ್ಮನಾ ಸಹ ಪಾನಾಗಾರಮನಯತ್ . ಪುತ್ರಸ್ಯ ಇದಮೇವ ಪ್ರಥಮಪಾನಮಾಸೀತ್ . ಉಭೌ ಪಾತುಂ ಪ್ರಾರಭೇತಾಂ . ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಾರಂಭ ಏವ ಪಿತರಮವದತ್, “ತಾತ, ಕಥಯ ಕದಾ ಅಹಂ ಪಾನಾತ್ ವಿರಮ್ಯೆ .” ಕತಿಪಯಚಷಕಾನಾಪೀಯ ಪಿತಾ ಪುತ್ರಂ ಸ್ವಲಿತವಾಚಾವದತ್, “ಪುತ್ರ,

ಪಶ್ಯ ತತ್ರ ದ್ವೌ ದೀಪೌ ದೃಶ್ಯೇತೇ . ಯದಾ ಚತ್ವಾರಃ ದೃಶ್ಯಂತೇ ತದಾ ಪಾನಾತ್
ವಿರಮಸ್ವ.” ಪುತ್ರಃ ಚಕಿತಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ತಾತ, ತತ್ರ ಏಕ ಏವ ದೀಪಃ ದೃಶ್ಯತೇ ಖಲು”

4. ಮತಿವಿಭ್ರಮಃ-1

ಮನೋವೈದ್ಯಾಲಯೇ ಕಶ್ಚನ ರುಗ್ಣಃ ಪಾರ್ಶ್ವಪರ್ಯಂಕೇ ನಿಷೀದಂತಮನ್ಯಂ
ರುಗ್ಣಮಬ್ರವೀತ್, “ಭೋಃ, ವಯಸ್ಯ, ಈಶ್ವರೇಣ ಅಹಂ ಜಗತಃ ಸಾರ್ವಭೌಮಃ
ನಿಯುಕ್ತೋಽಸಿ” . “ಯದ್ವದಸಿ ತತ್ ಮೃಷಾ ಖಲು . ಮಯಾ ತ್ವಂ ನ ನಿಯುಕ್ತೋಽಸಿ”
ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯವದದನ್ಯಃ .

5. ಮೌಢ್ಯಂ-1

ದೇವದತ್ತಃ ಏಕದಾ ಜಟಕಾಖ್ಯತುರಗಶಕಟಿಕಾಯಾಂ ಗಚ್ಛತಿ ಸ್ಮ . ಮಾರ್ಗೇ
ದೇವದತ್ತಃ ಶಕಟಿಕಾಚಾಲಕಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ, “ಭೋಃ, ನಗರ್ಯಾಂ ಕಾ ವಾರ್ತಾ?” .
ಕಿಂಚಿಚ್ಛಕಿತಃ ಚಾಲಕಃ ಅವದತ್, “ಆರ್ಯ, ನ ಕಾಚಿದಪಿ ವಾರ್ತಾ ಶ್ರುತಾ ಮಯಾ
. ಪರಂ ತು ಮಮ ವಯಸ್ಯಃ ಕೂಟಮೇಕಂ ದದೌ . ತದಿತ್ಥಂ, “ಮಮ ಪಿತುಃ
ಪುತ್ರಃ ವರ್ತತೇ ಯಃ ಮಮ ಅಗ್ರಜೋಽಪಿ ನ ಅನುಜೋಽಪಿ ನ ಭವತಿ . ಸಃ ಕಃ?
ಆರ್ಯಃ ಕಥಯಿತುಮರ್ಹತಿ . “ದೇವದತ್ತಃ ಚಿರಮಚಿಂತಯತ್ ತಥಾಪಿ ಉತ್ತರಂ
ದಾತುಂ ನ ಶಶಾಕ . ಪರಾಭೂತಃ ಅವದತ್, “ನ ಜಾನೇ . ಸಃ ಕಃ? ಕಥಯ” ಇತಿ
. ಉಚ್ಛೈವಿಹಸ್ಯ ಚಾಲಕಃ ಅವದತ್, “ಆರ್ಯ, ಅಹಮೇವ” . ದೇವದತ್ತೋಽಪಿ
ಉಚ್ಛೈರ್ಜಹಾಸ, “ರುಚಿರಂ ಖಲು ತವ ಕೂಟಂ . ತವ ನಾಮ ಕಿಂ?” ಚಾಲಕಃ
ಅವದತ್, “ಮಮ ನಾಮ ಮೋಹಮ್ಮದ್ ಉಸ್ಮಾನ್” . “ಬಾಢಂ, ತ್ವಂ ಕುತ್ರ ವಸಸಿ?”
. “ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೋಹಲ್ಲಾಯಾಃ ಪ್ರಥಮ ವೀಢ್ಯಾಂ” . ದೇವದತ್ತಃ ಕೃಚ್ಛೇಣ ಚಾಲಕಸ್ಯ
ನಾಮಧಾಮವಿಶೇಷಾನ್ ಕಂಠಸ್ಥಮಕರೋತ್ .

ಅಥ ಕದಾಚಿತ್ ಸಃ ತಸ್ಯ ವಯಸ್ಯೇನ ನರದತ್ತೇನ ಸಮಮಿಲತ್ . ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನಾನಂತರಂ
ನರದತ್ತಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ, “ಮಿತ್ರ, ಅಹಂ ಕೂಟಮೇಕಂ ವದಾಮಿ . ಉತ್ತರಂ ಕಥಯಸಿ
ಕಿಂ?” ಇತಿ .

ನರದತ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅಥ ಕಿಂ, ಉತ್ತರಂ ದಾತುಂ ಯತೇ . ಕಥಯ . “ದೇವದತ್ತಃ
ಅಕಥಯತ್, “ಮಮ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರಃ ಏಕಃ ವರ್ತತೇ . ಸಃ ಮಮ ಅಗ್ರಜೋಽಪಿ ನ,
ಮಮ ಅನುಜೋಽಪಿ ನ . ಸಃ ಕಃ ; ನರದತ್ತಃ ಚಿರಂ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಅವದತ್, “ಕ್ಷಮಸ್ವ,
ಉತ್ತರಂ ನ ಮೇ ಭಾತಿ “ಇತಿ . ದೇವದತ್ತಃ ಉಚ್ಛೈಃ ವಿಹಸ್ಯ ಅವದತ್, “ಸರಲಂ
ಖಲು ಕೂಟಂ . ಸಃ ಮೋಹಮ್ಮದ್ ಉಸ್ಮಾನ್ ಯಃ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೋಹಲ್ಲಾಯಾಃ

ಪ್ರಥಮವೀಧ್ಯಾಂ ವಸತಿ” ಇತಿ . ನರದತ್ತಶ್ಚ ಉಚ್ಚೈರ್ಜಹಾಸ ಉಸ್ಮಾನ್ ವಯಸ್ಯ ನಾಮಧಾಮವಿಶೇಷಾನ್ ಕಂಠಸ್ಥಂ ಚಕಾರ ಚ .

6. ದಾಂಪತ್ಯಂ-1

ದೇವದತ್ತಃ ಚಿರಾಯ ಅಕೃತೋದ್ವಾಹಃ ಆಸೀತ್ . ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ವಯಸ್ಯಾಃ ವಿವಾಹಿತಾ ಬಭೂವುಃ . ಬಹವಃ ದೇವದತ್ತಮಪೃಚ್ಛನ್ . “ಕುತಸ್ತ್ವಮಕೃತೋದ್ವಾಹಃ ವರ್ತನೇ? ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ?” ಇತಿ . ದೇವದತ್ತಸ್ಯ ಇದಮೇವ ಉತ್ತರಮಾಸೀತ್, “ಅಹಂ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ? ಯಾಃ ಕನ್ಯಾಃ ಮಹ್ಯಂ ರೋಚಂತೇ ತಾಃ ಮಮ ಮಾತ್ರೇ ನ ರೋಚಂತೇ”. ಕಶ್ಚನ ವಯಸ್ಯಃ ನರದತ್ತನಾಮಾ ದೇವದತ್ತಮಸೂಚಯತ್, “ವಯಸ್ಯ ಕಾಂಚನ ತ್ವನ್ನಾತ್ಮಸದೃಶೀಂ ಕನ್ಯಾಂ ನಿಶ್ಚಿನು . ತದಾ ಸಾ ತವ ಮಾತ್ರೇ ರೋಚತೇ” . ದೇವದತ್ತಾಯ ನರದತ್ತಸ್ಯ ಸೂಚನಾ ಅರೋಚತ ಅವದಚ್ಚ, “ಬಾಧಂ, ತಥೈವ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ” ಇತಿ .

ದಿನೇಷು ಗಚ್ಛತ್ಸು ಏಕದಾ ನರದತ್ತಃ ದೇವದತ್ತೇನ ಸಹ ಸಮಮಿಲತ್ . ದೇವದತ್ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಮಿತ್ರ, ತ್ವಂ ಕಿಂ ವಿವಾಹಿತೋಸಿ . “ನೈವ, ಮಿತ್ರ” . “ಕುತಃ? ತ್ವಂ ಮಮ ಸೂಚನಾಂ ನಾಂಗೀಕೃತವಾನ್ ಕಿಂ?” . “ಮಿತ್ರ, ತವ ಸೂಚನಾಮನುಸೃತ್ಯ ಏವ ಕೃಚ್ಛೇಣ ಮನ್ನಾತ್ಮಸದೃಶೀಂ ಕನ್ಯಾಮೇಕಾಂ ಅವರಯಂ . ಸಾ ಮಮ ಮಾತ್ರೇ ಭೃಶಮರೋಚತ . ಪರಂ ತು ಕಿಂ ಕಥಯಾನಿ?” ನರದತ್ತಃ ಅವದತ್, “ಕುತಃ ಪರಂ ತು? ಕಥಯ” . ದೇವದತ್ತಃ ಅವದತ್, “ಕನ್ಯಾ ಮಮ ಪಿತ್ರೇ ನ ಅರೋಚತ ಖಲು” .

7. ದಾಂಪತ್ಯಂ-2

ಅಕ್ಷರಮಹಾರಾಜಃ ಅಮಾತ್ಯಂ ಬೀರಬಲಮವದತ್, “ಸಖೇ, ಮಹಾರಾಜೋಽಪ್ಯಹಂ ಭಾರ್ಯಾಧೀನಃ ಏವ ಭವಾಮಿ . ಅತಃ ಮಮ ಮನಃ ದೂಯತೇ . ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ?” ಇತಿ . ಬೀರಬಲಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಪ್ರಭೋ, ಅತ್ರ ವಿಚಿತ್ರಂ ಕಿಂ? ಚಿಂತನೀಯಂ ಕಿಂ?” ಇತಿ . ಅಕ್ಷರಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಕಿಂ ತ್ವಮಪಿ ತವ ಭಾರ್ಯಾಧೀನಃ?” ಇತಿ . ಬೀರಬಲಃ ಅಬ್ರವೀತ್, “ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ಪ್ರಭೋ ಅಹಂ ಭಾರ್ಯಾಧೀನ ಏವ . ಸರ್ವೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಃ ಭಾರ್ಯಾಧೀನಾ ಏವ” ಇತಿ . “ಕಥಮಿತ್ಥಂ ಬ್ರವೀಷಿ? ಅಹಂ ಭವೇಯಂ, ತ್ವಂ ಭವೇಃ, ತತ್ಕಾರಣಾತ್ ಸರ್ವೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಃ ಭಾರ್ಯಾಧೀನಾ ಇತಿ ನ ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ” ಇತಿ . ಬೀರಬಲಃ ಅಗದತ್, “ಆಜ್ಞಾಪಯತು ಮಹಾರಾಜಃ, ರಾಜಸಭಾಮಾಮಂತ್ರಿಯಾವ . ಸಭ್ಯಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಅಸ್ಮಿನ್ ವಿಷಯೇ ಪ್ರಷ್ಟುಮರ್ಹತಿ ಮಹಾರಾಜಃ . “ಅಕ್ಷರೇನ ಬೀರಬಲಸ್ಯ ಸೂಚನಾ ಅಂಗೀಕೃತಾ ರಾಜಸಭಾ ಚ ಆಮಂತ್ರಿತಾ .

ಅಕ್ಷರಃ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನಾನಂತರಂ ಸಭ್ಯಾನ್ ಅವದತ್, “ಭೋಃ ಸಭ್ಯಾಃ ಇದಾನೀಂ

ರಾಜಮಂತ್ರಣಾಯ ಇಯಂ ಸಭಾ ನ ಆಹೂತಾ . ಬೀರಬಲಃ ವದತಿ, “ಸರ್ವೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಃ ಭಾರ್ಯಾಧೀನಾ ಏವ” ಇತಿ . ಅಸ್ಮಿನ್ ವಿಷಯೇ ಮಮ ಸಂಶಯಃ ಅಸ್ತಿ . ಅತ ಏವ ಯೂಯಮತ್ರ ಆಹೂತಾಃ . ಯೇ ಸಭ್ಯಾಃ ಬೀರಬಲಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಮನುಮೋದಂತೇ ತೇ ಮಮ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇ ಆಗತ್ಯ ನಿಷೀದಂತು . ಯೇ ನಾನುಮೋದಂತೇ ತೇ ಮಮ ದಕ್ಷಿಣಪಾರ್ಶ್ವೇ ಆಗತ್ಯ ನಿಷೀದಂತು “ಇತಿ . ಬಹವಃ ರಾಜ್ಞಃ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇ ಏಕೈಕಶಃ ಆಗತ್ಯ ನ್ಯಷೀದನ್ . ಏಕ ಏವ ರಾಜ್ಞಃ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವಂ ನ ಜಗಾಮ . ಅಂತತಃ ಸಃ ಶನ್ಯಃ ಚಲನ್ ರಾಜ್ಞಃ ದಕ್ಷಿಣಪಾರ್ಶ್ವಮಾಗತ್ಯ ನ್ಯಷೀದತ್ . ವಿಸ್ಮಿತಃ ರಾಜಾ ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಸಖೇ, ಕಿಮಿದಂ? ತ್ವಮೇಕ ಏವ ಬೀರಬಲಮತಂ ನಾನುಮೋದಸೇ?” . ಸಃ ಮಂದಂ ಮಂದಮುತ್ತರಮಬ್ರವೀತ್, “ಪ್ರಭೋ, ಏತದ್ವಿಷಯೇ ಕಿಮಪಿ ವಕ್ತುಂ ನ ಸಮರ್ಥೋಽಸ್ಮಿ . ಮಯಿ ನಿರ್ಗಚ್ಛತಿ ಗೃಹಾತ್ ಮಮ ಭಾರ್ಯಾ ಮಾಮವೋಚತ್, “ಕದಾಪಿ ಜನವೃಂದಂ ಮಾ ಪ್ರವಿಶ” ಇತಿ . ಅತ ಏವ ಅಹಂ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವಂ ನಾಗಚ್ಛಂ” ಇತಿ .

8. ದಾಂಪತ್ಯಂ-3

ಪತಿಪತ್ನೋಃ ವಾಗ್ವಾದಃ ಅಭವತ್ . ಕುಪಿತಃ ಪತಿಃ ಅವದತ್, “ತ್ವಯಿ ವಿಧಾತಾ ಇಯತ್ಸಂದರ್ಯಂ ಇಯನ್ಮೌಢ್ಯಂ ಚ ಕುತಃ ಅಯುಜತ್ ; ಇತಿ . ಪತ್ನೀ ಅವದತ್, “ಶೃಣು, ವಿಧಾತಾ ತಥಾ ಮಾಮಿಯತೀಂ ಸುಂದರೀಮಕರೋತ್ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಮಾಂ ವೃಣುಯಾಃ . ತಥಾ ಮಾಮಿಯತೀಂ ಮೂಢಾಮಕರೋತ್ ಯಥಾಹಂ ತ್ವಾಂ ವೃಣುಯಾಂ” ಇತಿ .

9. ಸ್ವಲಿತಾಭಿಜ್ಞಾನಂ-1

ಕದಾಚನ ದೇವದತ್ತಃ ರಾತ್ರಾಂ ಬೇಂಗಲೂರುನಗರಾತ್ ಜಾಲಾರ್ಪೇಟ್ಟೈಪುರಂ ಗಂತುಂ ಬೇಂಗಲೂರು-ಚೇನ್ನೈ ರೇಲ್-ಯಾನಮಾರುರೋಹ . ರೇಲ್-ಯಾನಃ ಜಾಲಾರ್ಪೇಟ್ಟೈಪುರಂ ರಾತ್ರೌ ಏಕವಾದನಸಮಯೇ ಉಪಾಗಚ್ಛತಿ ಖಲು . ಅತಃ ಸಃ ರೇಲ್-ಶಯನಕೋಷ್ಠ-ನಿರ್ವಾಹಕಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್, “ಅಹಂ ಕುಂಭಕರ್ಣವತ್ ಸ್ವಪಿಮಿ . ಕೃಪಯಾ ಭವಾನ್ ಮಾಂ ಬಲಾತ್ ಪ್ರಬೋಧ್ಯ ಜಾಲಾರ್ಪೇಟ್ಟೈಪುರೇ ಮಮ ರೇಲ್-ಯಾನಾತ್ ಅವರೋಹಣೇ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕರೋತು ” ಇತಿ . ನಿರ್ವಾಹಕಃ ದೇವದತ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮನ್ವಮನ್ಯತ, “ತಥೈವ ಕರೋಮಿ” ಇತ್ಯವದಚ್ಛ .

ಯದಾ ಪರೇದ್ಯುಃ ಪ್ರಾತಃ ರೇಲ್-ಯಾನಃ ಚೇನ್ನೈನಗರೀಮಾಗತಃ, ತದಾ ಭುಕ್ತುಂ

ಕೃತ್ವಾ ದಂತಾನ್ ಕಟಕಟಾಯ್ಯ ಚ ಇತಸ್ತತಃ ಚಲಂತಂ “ಯದಿ ಮಮ ದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ಗತೋ ಭವತಿ ತಂ ನಿರ್ವಾಹಕಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಿ” ಇತಿ ವದಂತಂ ದೇವದತ್ತಮಿತರೇ ಅಪಶ್ಯನ್ . ಅನ್ಯತಮಃ ಅನ್ಯಮವದತ್, “ಅಸೌ ಕುತಃ ಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತ ಇವ ಇತ್ಥಮುಚ್ಚೈರ್ಜಲಫನ್ ಅಟತಿ?” ಇತಿ . ಸಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅನ್ಯ ವಿಚಿತ್ರಚೇಷ್ಟಿತಂ ನ ಕಿಂಚಿತ್ ಖಲು . ಪ್ರಾಯೇಣ ತ್ವಂ ಜಾಲಾರ್ಪೇಕ್ಷೈಪುರೇ ನಿರ್ವಾಹಕೇನ ಬಲಾತ್ ಪ್ರಾಬೋಧಿತಂ ರೇಲ್-ಯಾನಾತ್ ನಿಷ್ಕಾಸಿತಂ ಇತೋಽಪ್ಯಧಿಕಮಪಭಾಷಮಾಣಂ ನರಂ ನಾಪಶ್ಯಃ” ಇತಿ .

10. ವಿನೋದಪ್ರಿಯತಾ-1

ನರಸಿಂಹಃ ವಯಸ್ಯೈಃ ಸಹ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ನಗರ್ಯಾಂ ಕಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ ಬಹುಭೂಮಿಸೌಧೇ ಪಂಚಾಶತ್ತಮ ಭೂಮೌ ನಿವಸತಿ ಸ್ಮ . ಕದಾಚಿತ್ ತೇ ಯದಾ ಉದ್ಯೋಗಾತ್ಸ್ವನಿವಾಸಂ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತಿಸುಂ ಪ್ರವೃತ್ತಾಃ ತದಾ ವಿದ್ಯುತ್-ಭಂಗಃ ಅಭವತ್ . ಅತಃ ನಿವಾಸಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಸೌಧಸ್ಯ ಸೋಪಾನಶ್ರೇಣಿಂ ಪದ್ಧ್ಯಾಮೇವ ಆರುಹ್ಯ ಗಮನಂ ತೇಷಾಮನಿವಾರ್ಯಮಭವತ್ . ಸೋಪಾನಶ್ರೇಣಿಮಾರೋಢುಂ ಪ್ರವೃತ್ತಾಶ್ಚ . ಆರೋಹಣಾಯಾಸಪರಿಹರಣಾಯ ಏಕೈಕಃ ಕಾಂಚನ ಕಥಾಂ ಶ್ರಾವಯೇತ್ ಇತಿ ತೈಃ ಸ್ವೀಕೃತಃ . ನರಸಿಂಹಂ ವಿಹಾಯ ಸರ್ವೇ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಕಥಾಃ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸುಃ . ನರಸಿಂಹಸ್ತು ಅವದತ್, “ಅಹಂ ಮಮ ಕಥಾಂ ಆರೋಹಣಾಂತೇ ಏವ ಕಥಯಾಮಿ . ಸಾ ಕಥಾ ಭಯಾವಹಾ ವರ್ತತೇ ” ಇತಿ . ಇತರೇ ಸಮಮನ್ಯಂತ ಚ . ತೇ ಯದಾ ಆರೋಹಣಸ್ಯ ಅಂತಿಮದಶಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ತದಾ ನರಸಿಂಹಮಿತರೇ ಅವದನ್, “ಮಿತ್ರ, ಇದಾನೀಂ ತಾವತ್ ತವ ಕಥಾಂ ಶ್ರಾವಯಸಿ ಕಚ್ಚಿತ್?” ಇತಿ . ನರಸಿಂಹಃ ಕಥಯತಿ, “ಭೋ ವಯಸ್ಯಾಃ, ಇಯಮೇವ ಮಮ ಕಥಾ . ದ್ವಾರತಾಲಕಸ್ಯ (door-lock) ಉದ್ಘಾಟಕಃ (key) ಮಮ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥಾನೇ ಏವ ವರ್ತತೇ . ಅಹಂ ತಂ ಮಯಾ ಸಹ ಆನೇತುಂ ವಿಸ್ಮೃತವಾನ್” ಇತಿ .

11. ಮೌಢ್ಯಂ-2

ತಾಮ್ರಕೇಶಿನ್ಯಃ ಲಲನಾಃ ರೂಪವತ್ಯಃ ಅಪಿ ಮಂದಬುದ್ಧಯಃ ಇತಿ ಸರ್ವೇ ಆಮನಂತಿ ಖಲು . ಕದಾಚಿತ್ ಕಾಶ್ಚನ ತಾಮ್ರಕೇಶಿನ್ಯಃ ಸಮೇತ್ಯ ಕಸ್ಯಾಂಚಿತ್ ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯಸ್ವರ್ಧಾಯಾಂ ಭಾಗಮಗೃಹ್ಣನ್ . ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಃ ಅನ್ಯತಮಾಮಪೃಚ್ಛತ್, “14 ಗುಣ್ಯಃ . ಗುಣಕಃ, ಫಲಂ ಕಿಂ?” . ಸಾ ಅವದತ್, “147” . ಇತರಾಃ ತಾಮ್ರಕೇಶಿನ್ಯಃ ಏಕಸ್ವರೇ ಉಚ್ಚೈರವದನ್, “ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಃ ಅನ್ಯಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪೃಚ್ಛತು” ಇತಿ . ತಾಸಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ ಸಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಃ ತಾಮಪೃಚ್ಛತ್, “ದ್ವಿಪಂಚಾಂಕಯೋಃ

ಸಂಯೋಜನಾತ್ ಫಲಿತಂ ಕಿಂ?” . ಸಾ ಝಟಿತಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಮದಾತ್, “ಪಂಚವಿಂಶತಿಃ” . ಪುನರಪಿ ಸರ್ವಾ ತಾಮ್ರಕೇಶಿನ್ಯಃ ಉಚ್ಚೈರಭಾಷಂತ, “ಅನ್ಯಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪೃಚ್ಛತು” . ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಏಕಸ್ಯ ಏಕಂ ಸಂಯೋಜಯ” . ಸಾ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಅವದತ್, “ದ್ವೇ” . ಇತರಾಃ ಪ್ರಸಭಂ ತಾರಸ್ವರೇಣ ಅವದನ್, “ಕೃಪಯಾ ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಃ ಅನ್ಯಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪೃಚ್ಛತು” .

12. ಸ್ವಲಿತಾಭಿಜ್ಞಾನಂ-2

ಕಾಚನ ವೃದ್ಧಾ ಪಲಿತಕೇಶಿನೀ ದಂತಹೀನಾ ನಮಿತಾಕೃತಿಃ ದಂಡಾವಲಂಬಿನೀ ವೀಧ್ಯಾಂ ಶನೈರ್ಗಚ್ಛತಿ ಸ್ಮ. ಕಶ್ಚನ ಯುವಾ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯಾಃ ವಯೋಗೌರವಾತ್ ತಾಂ ಪ್ರಣನಾಮ . ಸಾ ಸುದೀರ್ಘಾಂ ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಸಹರ್ಷಮವದತ್, “ರೇ, ಬಹುನಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಗತಾನಿ ಖಲು ತ್ವಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ! ತದಾ ಕೃಶಃ ಅದ್ಯ ಸ್ಥೂಲಃ, ತದಾ ಉಪನೇತ್ರಂ ನಾಸೀತ್ ಅದ್ಯ ತ್ವಂ ಉಪನೇತ್ರಧಾರೀ, ತದಾ ಶ್ಮಶ್ರುಹೀನಃ ಇದಾನೀಂ ತು ವದನೇ ಪ್ರಭೂತಂ ಶ್ಮಶ್ರು, ಗಚ್ಛತಾ ಕಾಲೇನ ಮಹಾನ್ ಖಲು ವಿಕಾರಃ . ಇದಾನೀಮೇವ ತವ ನಾಮ ಸ್ಮರಾಮಿ . ತವ ನಾಮ ರಾಮಸಾಮಿ ಇತಿ” .

- ಯುವಾ ಕಿಂಚಿದ್ವಿಹಸ್ಯ ಅವದತ್, “ಆರ್ಯೇ, ಮಮ ನಾಮ ರಾಮಸಾಮಿ ಇತಿ ನ, ಮಮ ನಾಮ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಃ” .

- ವೃದ್ಧಾ ಝಟಿತ್ಯುವಾಚ, “ತವ ನಾಮನ್ಯಪಿ ವಿಕಾರಃ ಕಿಂ? ಕಾಲಸ್ಯ ಗತಿಃ ಕಿಯತೀ ಕುಟಿಲಾ!” .

13. ಕೃಪಣತಾ-1

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ನಗರ್ಯಾಂ ಪ್ರಥಿತಃ ಧನಿಕಃ ನ್ಯಾಯವಾದೀ (lawyer) ಆಸೀತ್ . ತಥಾಪಿ ಕೃಪಣಃ ಸಃ ಕಸ್ಮೈಚಿದಪಿ ದೀನಾಯ ಕದಾಪಿ ಧನಂ ನ ದದೌ . ದೀನಸಹಾಯಃ ದೇವದತ್ತನಾಮಾ ತಮಾಗತ್ಯ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಆರ್ಯ, ಭವಾನ್ ಪ್ರಥಿತಃ ನ್ಯಾಯವಾದೀ ಪ್ರಭೂತಂ ಧನಮರ್ಜಿತವಾನ್ ಚ . ಕಥಮಿದಂ ಯತ್ ಭವಾನ್ ಕದಾಪಿ ದೀನೇಭ್ಯಃ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಧನರೂಪೇಣ ನ ಕೃತವಾನ್” ಇತಿ .

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಗಂಭೀರಸ್ವರೇಣ ಅವದತ್ . “ಭೋಃ, ಭವತಾ ವಿದಿತಂ ಕಿಂ ಮಮ ಮಾತ್ರಾ ಅರ್ಬುದರೋಗಗ್ರಸ್ತಯಾ ರುಗ್ಣಾಲಯಸೇವಾರ್ಥಂ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ದಶಸಹಸ್ರಂ ರೂಪ್ಯಕಾಣಿ ವ್ಯಯಿತಾನಿ ಇತಿ?” . ಕಿಂಚಿತ್ಸಂಭ್ರಾಂತಃ ದೇವದತ್ತಃ ಅವದತ್, “ನ ವಿದಿತಂ” ಇತಿ . ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಪುನರುವಾಚ, “ಭವತಾ ವಿದಿತಂ ಕಿಂ ಯನ್ಮಮ ಕಲತ್ರಯುತಃ ಭ್ರಾತಾ ಯುದ್ಧೇ ವ್ರಣಿತಃ ಭೂತ್ವಾ ಉದ್ಯೋಗಾಸಮರ್ಥಃ ಚಕ್ರಯುತಾಸನೇ ಸಂಚರನ್ ಕಾಲಂ ಕ್ಷಪಯತಿ?” . ದೇವದತ್ತಃ ಕುಂಠಿತವಚನಃ

ನಮ್ರಃ ಬಭೂವ . ಪುನರವದತ್ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ, “ಭವತಾ ವಿದಿತಂ ಕಿಂ ಯನ್ಮಮ ಅನುಜಾಯಾಃ ಭರ್ತಾ ಮಾರ್ಗಾಪಘಾತೇ ಅಮ್ನಿಯತ . ಮಮ ಅನುಜಾಯಾಃ ತ್ರೀಣ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ಇತಿ?” .

ಯಾವತ್ ದೇವದತ್ತಃ “ಭವತಃ ಕ್ಷಮಾಂ ಯಾಚೇ . ನಿತರಾಂ ದುಃಖಿತೋಽಸ್ಮಿ” ಇತಿ ವಿದದಿಷುರಾಸೀತ್ ತಾವದೇವ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಉವಾಚ, “ಯದ್ಯಹಂ ತೇಭ್ಯಃ ಕಿಂಚಿದಪಿ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ನ ದತ್ತವಾನ್ ಇತರೇಭ್ಯಃ ಕಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇಯಂ?” .

14. ಮದ್ಯಪಾನಂ-1

ಕಶ್ಚನ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನಾಮಾ ಶುಂಡಾಪಾನೇ ಆತ್ಮನಃ ಚಷಕಸ್ಯ ಪುರತಃ ಉಪವಿಷ್ಟಃ ಪಾನಮಪಿಬನ್ನೇವ ಚಿಂತಾಮಗ್ನಃ ಆಸೀತ್ . ಅನ್ಯಃ ಕಶ್ಚನ ವಿಶ್ವದತ್ತನಾಮಾ ಧೂರ್ತಃ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಪದಿ ತಂ ಪಾನಮಪಿಬತ್ . ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ರೋದಿತುಂ ಪ್ರಾರಭತ . ವಿಶ್ವದತ್ತಃ ತಂ ಸಾಂತ್ವಯಿತುಮವದತ್, “ಭ್ರಾತಃ, ಕುತಃ ರೋದಿಷಿ? ಅಹಂ ಅನ್ಯಮೇಕಂ ಪಾನಂ ತುಭ್ಯಂ ಕ್ರೀಣಾಮಿ . ವಿನೋದಾಯೈವ ಖಲು ಅಹಂ ತವ ಪಾನಮಪಿಬಂ “ಇತಿ .

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ರುದನ್ನೇವ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭ್ರಾತಃ, ಕಿಂ ಬ್ರವೀಮಿ? ಆಪ್ರಾತಃ ಅದ್ಯ ಮಮ ಮಹತೀ ದುರ್ದಶಾ . ಪ್ರಾತಃ ಚಿರಾಯ ಸುಪ್ತಃ ಉದ್ಯೋಗಾಲಯಂ ವೇಲಾಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಗತಃ . ಮಮ ಅಧೀಕ್ಷಕಃ ಕುಪಿತಃ ಉದ್ಯೋಗಾತ್ ಮಾಂ ನಿಷ್ಕಾಸಿತವಾನ್ . ಗೃಹಂ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತಿತುಮುದ್ಯತಃ ಅಹಂ ಯಾನನಿಃಸ್ಥಾನಮಗಚ್ಛಂ ಯತ್ರ ಮಮ ಯಾನಃ ಕೇನಾಪಿ ಚೋರೇಣ ಮುಷಿತಃ ಆಸೀತ್ . ಭಾಟಕಯಾನಮೇಕಮಾರು ಗೃಹಮಗಚ್ಛಂ . ಭಾಟಕಯಾನೇ ಏವ ಅಹಂ ಮಮ ಧನಸ್ಮೂತಮನವಧಾನೇನ ತ್ಯಕ್ತವಾನ್ . ಗೃಹಂ ಗತಃ ವಿಟಪುರುಷೇಣ ಸಹ ರಮಮಾಣಾಂ ಮಮ ಭಾರ್ಯಾಮಪಶ್ಯಂ . ವಿಷಣ್ಣಃ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯತಾಮೂಢಃ ಶುಂಡಾಪಾನಮಾಗತ್ಯ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಾರ್ಥಂ ವಿಷಪೂರ್ಣಂ ಚಷಕಂ ಪಿಪಾಸಾಮಿ . ತದಪಿ ತ್ವಂ ಪಿಬಸಿ . ಅಹೋ ಧಿಜ್ಞಾಂ ದುರ್ಭಾಗ್ಯಂ .”

15. ವಿನೋದಪ್ರಿಯತಾ-2

ಅಹಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಂ (television) ವಿಲೋಕಯನ್ ಆಸಂ . ದೂರವಾಣ್ಯಾಃ ಘಂಟಾ ವ್ಯನದತ್ . ದೂರವಾಣ್ಯಾಂ ಲಲನಾ ಕಾಚಿದಪೃಚ್ಛತ್, “ಸುಂದರೇಣ ಸಹ ಸಂಲಪಿತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ” .

ಅಹಮೇಕಾಕೀ ವಸಾಮಿ, ಮಮ ನಾಮ ಸುಂದರೋ ನ . ದೂರವಾಣೀಸಂಖ್ಯಾಸ್ಥಲನಂ ವ್ಯಕ್ತಮಭವತ್ . ತಥಾಪಿ ವಿನೋದಾಯ ತಾಮಹಮವದಂ, “ಸುಂದರಃ ಅಧುನಾ

ಅತ್ರ ನಾಸ್ತಿ . ಸುಂದರಾಯ ಅಪಿ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಂದೇಶಃ?”

ಸಾ ಅವದತ್, “ಸುಂದರಃ ಕದಾ ಪುನರಾಗಮಿಷ್ಯತಿ?”

“ಪ್ರಾಯೇಣ ದಶವಾದನಸಮಯೇ ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ”

“ಭವಾನ್ ಶ್ಯಾಮಃ ಕಿಂ?”

ಮಮ ನಾಮ ಶ್ಯಾಮಃ ನ . ತಥಾಪ್ಯಹಮವದಂ, “ಬಾಢಂ, ಅಪಿ ಕಶ್ಚಿತ್ ಸಂದೇಶಃ ಸುಂದರಾಯ?” ಈಷದ್ವಕ್ಷುಬ್ಧವಾಣ್ಯಾ ಸಾ ಅವದತ್, “ಸಃ ಮಾಮವಾದೀತ್”, “ಅದ್ಯ ರಾತ್ರ್ಯಾಂ ಗೃಹೇ ಏವ ತಿಷ್ಠಾಮಿ . ಮಯಾ ಸಹ ದೂರವಾಣ್ಯಾಂ ಸಂಲಪ” ಇತಿ .” .

ಅಹಮವದಂ, “ಸಃ ಏಕಹೋರಾಯಾಃ ಪ್ರಾಕ್ ರೇಖಯಾ ಸಹ ವಿಹರ್ತುಮಗಚ್ಛತ್” ಭೂಯೋಽಪಿ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಸಾ ಅವದತ್, “ರೇಖಾ ಕಾ?”

“ಸಾ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯವಯಸ್ಯಾ” .

“ತದವಗತಂ . ಪರಂತು ಸಾ ಕಾ?”

“ಅಹಂ ನ ಜಾನೇ . ಅಪಿ ಕಶ್ಚಿತ್ ಸಂದೇಶಃ ಸುಂದರಾಯ?”

“ಕೃಪಯಾ ತಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ, “ಗೃಹಮಾಗತಃ ಸಃ ಮಯಾ ಸಹ ದೂರವಾಣ್ಯಾಂ ಸಂಲಪತು” ಇತಿ”

“ಅಪಿ ಭವತೀ ಶ್ಯಾಮಾ?” ಅಹಮಪ್ಯಚ್ಛಂ .

“ಶ್ಯಾಮಾ ಕಾ?” ತಸ್ಯಾಃ ಕೋಪಃ ಪರಾಂ ಕಾಷ್ಠಾಂ ಪ್ರಾಪ .

“ಸಃ ಶ್ಯಾಮಯಾ ಸಹ ದಶವಾದನಾತ್ ಪಶ್ಚಾತ್ ವಿಹರ್ತುಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ . ಕ್ಷಮಾಂ ಯಾಚೇ . ಭವತೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಇತ್ಯಚಿಂತಯಂ .”

“ಸುಂದರಃ ಕ್ಷಮಾಂ ಯಾಚೇತ ನ ಭವಾನ್ . ಭವಾನ್ ಕೃಪಯಾ ಸುಂದರಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ, “ಶೀಲಾ ದೂರವಾಣ್ಯಾಂ ಅವಾದೀತ್ ಯತ್ ತ್ವಂ ತಯಾ ಸಹ ಸಂಲ್ಲಪಿತುಮರ್ಹಸಿ ಇತಿ” . ಸಪದಿ ತಯಾ ಸಂಪರ್ಕಃ ತ್ರುಟಿತಃ .

ಈಶ್ವರಃ ನಿರ್ದೋಷಂ ಸುಂದರಂ ರಕ್ಷತು ಮಾಂ ಕ್ಷಮತಾಂ ಚ .

16. ದಾಂಪತ್ಯಂ-4

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಃ ಕಚ್ಚಿತ್ ಸ್ವೀಕುರುಷೇ ಯತ್ ತ್ವಂ ಚತುರ್ವಾರಂ ಪರಿಧಾನವಿಪಣ್ಯಾಃ ಚೋರಯಿತುಂ ಅಂತರಗಚ್ಛಃ?

ಅಭಿಯುಕ್ತಃ ಬಾಢಂ, ಪ್ರಭೋ .

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಃ ತ್ವಂ ಕಿಮಚೋರಯಃ?

ಅಭಿಯುಕ್ತಃ ಪರಿಧಾನಮೇಕಂ, ಪ್ರಭೋ .

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಃ ಚತುರ್ವಾರಂ ತ್ವಂ ಭಿತ್ತಿಂ ಭಂಕ್ತ್ವಾ ವಿಪಣ್ಯಾಃ ಅಂತರಗಚ್ಛಃ, ಕಥಮೇಕಂ ಪರಿಧಾನಮೇವ ಅಚೋರಯಃ .

ಅಭಿಯುಕ್ತಃ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ? ತ್ರಿವಾರಂ ಮುಷಿತಪರಿಧಾನವರ್ಣಃ ಮಮ ಪತ್ನೈಃ
ನಾರೋಚತ .

17. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-1

ಪ್ರಥಿತಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಃ ಐನ್ಶೈಟ್ಲಿನ್ಃ ಸಾಪೇಕ್ಷತಾವಾದಮಧಿಕೃತ್ಯ ವಾರಂ ವಾರಂ
ನೈಕವಿದ್ಯಾಲಯೇಷು ಸಭಾಂಗಣೇಷು ಭಾಷತೇ ಸ್ಮ . ಸಭಾಯಾಂ ಐನ್ಶೈಟ್ಲಿನ್ಃ
ಭಾಷಮಾಣೇ ತಸ್ಯ ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ಯ ಸಾರಥಿಃ ಸಭಾಂಗಣಸ್ಯ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚನ ಪೀಠೇ
ಏವ ಉಪವಿಶತಿ ಸ್ಮ . ಗಚ್ಛತ್ಸು ದಿನೇಷು ಐನ್ಶೈಟ್ಲಿನ್ಸ್ಯ ಭಾಷಣವಾಕ್ಯೋತಃ ಸಾರಥೀಃ
ಕಂಠಗತಮಭವತ್ .

ಕಾರ್-ಯಾನೇನ ಕದಾಚನ ತಯೋಃ ಸಭಾಂಗಣಂ ಗಚ್ಛತೋಃ, ಸಾರಥಿಃ
ಐನ್ಶೈಟ್ಲಿನ್ಮವದತ್, “ಆರ್ಯ, ಯದಾ ಭವಾನ್ ಕ್ಲಾಂತಃ ತದಾ ಅಹಮೇವ ಭವತಃ
ಭಾಷಣಂ ಕರ್ತುಂ ಯತೇ.” ಐನ್ಶೈಟ್ಲಿನ್ಃ ಅವದತ್, “ತಥಾಸ್ತು, ಅದ್ಯ ಏವ ಮಮ
ಸ್ಥಾನೇ ಮಮ ಪರಿಧಾನಂ ಪರಿಧಾಯ ತ್ವಮೇವ ಭಾಷಸ್ವ . ಅಹಂ ತವ ಪರಿಧಾನಂ
ಪರಿಧಾಯ ಸಭಾಯಾಂ ಉಪವಿಶಾಮಿ . “ತೌ ತಥೈವ ಅಕುರುತಾಂ . ಸಾರಥಿಃ
ಮನಾಗಪಿ ಸ್ವಲನಂ ವಿನಾ ಬಭಾಷೇ .

ಭಾಷಣಾನಂತರಂ ಕಶ್ಚನ ಸಭ್ಯಃ ಕಠಿನಂ ಪ್ರಶ್ನಮೇಕಮಪೃಚ್ಛತ್ . ಸಾರಥಿಃ
ಅಸಂಭ್ರಾಂತಃ ತತ್ಕ್ಷಣಮೇವ “ಆರ್ಯ, ತವ ಪ್ರಶ್ನಃ ಅತೀವ ಸರಲಃ . ಮಮ
ಸಾರಥಿರಪಿ ಉತ್ತರಂ ದಾತುಂ ಸಮರ್ಥಃ.” ಇತಿ ವದನ್ ಐನ್ಶೈಟ್ಲಿನ್ ಅಂಗುಲ್ಯಾ
ನಿರದಿಶತ್ .

18. ದಾಂಪತ್ಯಂ-5

ವೃದ್ಧೌ ಬಯಸ್ಯಾ ಪರಸ್ಪರಂ ಸಂಲಪಂತೌ ಆಸ್ತಾಂ .

“ದೇವದತ್ತ, ಅಹೋ ಕಾಲಸ್ಯ ಮಹಿಮಾ, ಅಸ್ಮದ್ವಯಸ್ಯೇಷು ಬಹವೋ ದಿವಂ
ಗತಾಃ . ಪರಂತ್ವಹಂ ಅಸ್ಮದ್ವಯಸ್ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಮರಣಂ ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ
ಶೋಚಾಮಿ .”

“ಕುತ ಇತ್ಥಂ, ವಯಸ್ಯ ?”

“ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇ ಉಪರತೇ ಅಹಂ ತಸ್ಯ ವಿಧವಾಂ ಪರ್ಯಣಯಂ ಖಲು .”

19. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-2

ಚಂದ್ರದತ್ತಸೂರ್ಯದತ್ತೌ ವಯಸ್ಯೌ ಪಾದಕಂದುಕಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತೌ ಪರಸ್ಪರಂ
ಸಂಲಪಂತೌ ಆಸ್ತಾಂ .

ಚಂದ್ರದತ್ತಃ ವಯಸ್ಯ, ಅಪಿ ಸ್ವರ್ಗೇ ಪಾದಕಂದುಕಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಚಲತಿ ?
 ಸೂರ್ಯದತ್ತಃ ನ ಜಾನೇ, ಪರಂತು ಯದ್ಯಹಂ ತ್ವತ್ತಃ ಪೂರ್ವಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಚ್ಛೇಯಂ
 ತದಾ ತತ್ರ ಸಾ ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಚಲತಿ ನ ವಾ ಇತ್ಯುದಂತಂ ತುಭ್ಯಂ ಆಗತ್ಯ ನಿವೇದಯಾಮಿ

ಚಂದ್ರದತ್ತಃ ಬಾಢಂ, ಯದ್ಯಹಂ ತ್ವತ್ತಃ ಪೂರ್ವಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಅಹಮಪಿ
 ತಥೈವ ಕರೋಮಿ .

ವಿಧಿವಶಾತ್ ಸೂರ್ಯದತ್ತಃ ಚಂದ್ರದತ್ತಾತ್ ಪೂರ್ವಂ ದಿವಮಗಾತ್ .
 ಕತಿಪಯದಿವಸಾನಂತರಂ ಸೂರ್ಯದತ್ತಃ ಚಂದ್ರದತ್ತಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಭವತ್ .

ಚಂದ್ರದತ್ತಃ . ವಯಸ್ಯ, ಸ್ವರ್ಗಾದಾಗತಃ ಕಿಂ?

ಸೂರ್ಯದತ್ತಃ :ಬಾಢಂ

ಚಂದ್ರದತ್ತಃ: ಸ್ವರ್ಗೇ ಕಾ ವಾರ್ತಾ? ತತ್ರ ಪಾದಕಂದುಕಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಚಲತಿ ಕಿಂ?

ಸೂರ್ಯದತ್ತಃ: ವಯಸ್ಯ, ತುಭ್ಯಂ ವಾರ್ತಾದ್ವಯಮಾನಯಾಮಿ . ಏಕಾ ಶುಭಾ
 ಅನ್ಯಾ ಅಶುಭಾ .

ಚಂದ್ರದತ್ತಃ: ಸ್ವರ್ಗೇ ಪಾದಕಂದುಕಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರಚಲತೀತಿ ಶುಭಾ ವಾರ್ತಾ .

ಸೂರ್ಯದತ್ತಃ . ತುಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ . ಕಾ ಭವೇದಶುಭಾ ವಾರ್ತಾ ?

ಚಂದ್ರದತ್ತಃ . ಆಗಾಮಿನಿ ರವಿವಾಸರೇ ತತ್ರ ತ್ವಂ ಕ್ರೀಡಿಷ್ಯಸಿ .

20. ಮದ್ಯಪಾನಂ-2

ರತ್ನದತ್ತಃ ಶುಂಡಾಪಾನಂ ಗತ್ವಾ ಪಾನಮೇಕಮಕ್ರೀಣಾತ್ . ಚಷಕಾತ್ ಕಿಂಚಿತ್
 ಪಾನಂ ಪೀತ್ವಾ ಶೇಷಂ ಪಾನಂ ಪಾನಹರಸ್ಯ ಮುಖೇ ಪ್ರಾಕ್ಷಿಪತ್ . ಯಾವತ್
 ಪಾನಹರಃ ಚಕಿತಃ ಸಂಭ್ರಾಂತಶ್ಚ ವಕ್ತುಮುದ್ಯತಃ ತಾವದೇವ ರತ್ನದತ್ತಃ ರೋದಿತುಂ
 ಪ್ರಾರಭತ ಪಾನಹರಮವದಚ್ಛ, “ಸಖೇ, ತವ ಕ್ಷಮಾಂ ಯಾಚೇ . ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ .
 ಏತತ್ ದುಷ್ಕರ್ಮ ಮಹತಾ ಯತ್ನೇನಾಪಿ ರೋದ್ಯಮಶಕ್ನೋಽಹಂ . ಪಾನೇ ಪಾನೇ
 ಏವಮೇವ ಕರೋಮಿ . ಪರಾಂ ವ್ರೀಡಾಮನುಭವಾಮಿ ರೋದಿಮಿ ಚ . ಜನಾಃ
 ಕಥಯಂತಿ ಏಷಃ ಮಾನಸಿಕವ್ಯಾಧಿಃ ಇತಿ . “ಪಾನಹರಃ ಸ್ನೇಹಶೀಲಃ ಅನುಭವೀ
 ಚ ತಮವದತ್, “ಆರ್ಯ, ಮಾ ಶುಚಃ . ಮನೋವೈದ್ಯಮೇಕಮಹಂ ಜಾನಾಮಿ .
 ತೇನ ಸಂಗಮ್ಯ ತಸ್ಯ ಉಪದೇಶಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ . ಶುಭಂ ಭೂಯಾತ್” ಇತಿ . ರತ್ನದತ್ತಃ
 ವೈದ್ಯಸ್ಯ ನಾಮಧಾಮವಿಶೇಷಾನ್ ಪಾನಹರಾತ್ ಲಬ್ಧ್ವಾ ತಸ್ಯ ಉಪಕೃತಿಂ ಪ್ರಶಸ್ಯ
 ಶುಂಡಾಪಾನಾತ್ ನಿರಗಚ್ಛತ್ .

ಗತೇಷು ಕತಿಪಯಮಾಸೇಷು ಯದಾ ರತ್ನದತ್ತಃ ಪುನರಪಿ ತದೇವ ಶುಂಡಾಪಾನಮಾಗತಃ
 ತದಾ ತಂ ಪಾನಹರಃ ಅಭ್ಯಜಾನಾತ್ ತಮವದಚ್ಛ, “ಆರ್ಯ, ಅಪಿ ತ್ವಂ
 ತಂ ಮನೋವೈದ್ಯಮಗಚ್ಛಃ; ರತ್ನದತ್ತಃ ಜಗಾದ, “ಬಾಢಂ ಸಖೇ . ತ್ವಯಾಹಂ

ಭೂರ್ಯುಪಕೃತೋಽಸ್ಮಿ . ಮಮ ವ್ಯಾಧಿಃ ನಿರಸ್ತಃ” ಇತಿ . ಪಾನಹರಃ ಪ್ರೀತೋಽಭೂತ್ .

ರತ್ನದತ್ತಃ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಪಾನಂ ಕ್ರೀತ್ವಾ ಪಾತುಂ ಪ್ರಾರಭತ . ಕಿಂಚಿತ್ ಪೀತ್ವಾ ಚಷಕೇ ಅವಶಿಷ್ಟಂ ಪಾನಂ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಪಾನಹರಸ್ಯ ಮುಖೇ ಪ್ರಾಕ್ಷಿಪತ್ . ಪಾನಹರಃ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಃ ರುಷ್ಟಶ್ಚ ಅಭಾಷತ, “ಆರ್ಯ ಕಿಮಿದಂ? ಪುನರಪಿ ಮಮ ಮುಖೇ ಪಾನಂ ಪ್ರಕ್ಷಿಪಸಿ? ವ್ಯಾಧಿಃ ನಿರಸ್ತಃ ಇತಿ ಚ ವದಸಿ .” ರತ್ನದತ್ತಃ ಶಾಂತ ಏವ ಅವದತ್, “ಅಥ ಕಿಂ . ಇದಾನೀಂ ತು ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಕುರ್ವನ್ನಪಿ ಅಹಂ ವ್ರೀಡಿತೋ ನ ಭವಾಮಿ ನ ರೋದಿಮಿ ಚ .”

21. ಮೌಢ್ಯಂ-3

ಅಮರಸಿಂಹಃ ವಯಸ್ಯೇನ ಸಹ ಕದಾಚನ ದೇವಾಲಯಂ ಗತಃ . ಸರ್ವೇ ಪಾದುಕೇ ಅವತಾರ್ಯ ದೇವಾಲಯಂ ಪ್ರವಿಶಂತಿ ಖಲು . ಪಾದಸ್ಯೂತಪಾದುಕಾಧಾರೀ ಅಮರಸಿಂಹಸ್ತು ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಪಾದಸ್ಯೂತೌ (socks) ಚ ಅವತಾರ್ಯ ದೇವಾಲಯಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ . ಪಾದಸ್ಯೂತಯೋಃ ಏಕಃ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಃ ಅಪರಃ ರಕ್ತವರ್ಣಶ್ಚ ಆಸ್ತಾಂ . ವಯಸ್ಯಃ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಅಮರಸಿಂಹಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಮಿತ್ರ, ಕಿಮಿದಂ? ಏಕಃ ಪಾದಸ್ಯೂತಃ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಃ ಅನ್ಯಃ ರಕ್ತವರ್ಣಶ್ಚ ಭವತಃ ?” ಅಮರಸಿಂಹಃ ಉತ್ತರಮದಾತ್, “ಸಖೇ, ನ ಜಾನೇ ಕಥಮಿತ್ಥಮಭೂದಿತಿ . ಮಮ ಗೃಹೇಽಪಿ ಸದೃಶೌ ಪಾದಸ್ಯೂತೌ ಸ್ತಃ ಯಯೋಃ ಏಕಃ ರಕ್ತಃ ಅನ್ಯಃ ಕೃಷ್ಣಶ್ಚ” .

22. ಬಾಲಚೇಷ್ಟಾ-2

ಕಶ್ಚನ ಸಜ್ಜನಃ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ಉತ್ಪ್ಲವಂತಂ ದ್ವಾರಘಂಠಾಸಂಘಟ್ಟನೇ ಸತತಂ ಪ್ರಯತಂತಂ ಕಮಪಿ ವಾಮನಂ ಬಾಲಕಂ ಕಸ್ಯಚಿದ್ಗೃಹಸ್ಯ ಪುರತಃ ಅಪಶ್ಯತ್ . ಬಾಲಕಸ್ಯ ಸಾಹಾಯ್ಯಾರ್ಥಂ ಸಃ ಸಜ್ಜನಃ ತತ್ಸಮೀಪಂ ಗತ್ವಾ ದ್ವಾರಘಂಠಾಂ ಸಮಘಟ್ಟಯತ್, ಆತ್ಮನಃ ಸುಕೃತ್ಯಾ ನಿತರಾಂ ಪ್ರೀತಶ್ಚ ತಮವದತ್, “ತವ ಈಪ್ಪಿತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಖಲು . ಅದ್ಯ ಕಿಂ ಕರವಾವ?” ಇತಿ . ಕಿಶೋರಃ “ಕಿಂ ಕರವಾವ? ಆವಾಂ ದ್ರುತಂ ಧಾವಾವ” ಇತ್ಯುಚ್ಛೈರ್ವದನ್ ಸಪದ್ಯೇವ ಅಧಾವತ್ .

23. ದಾಂಪತ್ಯಂ-6

ಕಶ್ಚನ ಪುರುಷಃ ತಸ್ಯ ವೈದ್ಯಮವದತ್, “ಮಮ ಭಾರ್ಯಾಯಾಃ ಶ್ರವಣಸೂಕ್ಷ್ಮತಾ ಕ್ಷಯಂ ಜಿಗಮಿಷತೀವ ಭಾತಿ . ಕಿಂ ಕರಣೀಯಂ?” ವೈದ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭವಾನ್ ಪ್ರಥಮತಃ ಇಮಾಂ ಪರೀಕ್ಷಾಂ ಕರೋತು . ಮಹಾನಸೇ ಕಿಮಪಿ ಕಾರ್ಯಂ

ಕುರ್ವತ್ಯಾಃ ತಸ್ಯಾಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ವಿಂಶತಿಹಸ್ತದೂರೇ ಸ್ಥಿತಃ ಭವಾನ್ ತಾಂ ಪ್ರಶ್ನಮೇಕಂ
ಪೃಚ್ಛತು . ಸಾ ಯದಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂ ನ ದದಾತಿ ತದಾ ದಶಹಸ್ತದೂರೇ ಸ್ಥಿತಃ ತಮೇವ
ಪ್ರಶ್ನಂ ಪೃಚ್ಛತು . ತದಾಪಿ ಸಾ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂ ನ ದದಾತಿ ಚೇತ್ ತದಾ ಪಂಚಹಸ್ತದೂರೇ
ಸ್ಥಿತಃ ತಮೇವ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪೃಚ್ಛತು . ಯಾವತ್ ಸಾ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂ ನ ದದಾತಿ ತಾವತ್ ಇತ್ಥಂ
ತಸ್ಯಾಃ ಸಮೀಪಂ ಗಚ್ಛನ್ ಪ್ರಶ್ನಮಾವರ್ತಯತು . ತದಾ ತಸ್ಯಾಃ ಶ್ರವಣಸೂಕ್ಷ್ಮತಾ
ಕಿಯತೀತ್ಯವಗತಾ ಭವತಿ .”

ಪುರುಷಃ ಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ ಮಹಾನಸೇ ಅನ್ನಂ ಪಚಂತ್ಯಾಃ ಭಾರ್ಯಾಯಾಃ ಪಶ್ಚಾದೇತ್ಯ
ವಿಂಶತಿಹಸ್ತದೂರೇ ಸ್ಥಿತಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಪ್ರಿಯೇ, ಅದ್ಯಾವಯೋಃ ಅಶನಾಯ
ಕಿಂ “ಇತಿ . ಯದಾ ಸಾ ನ ಪ್ರತ್ಯವದತ್ ಸಃ ಪಂಚದಶಹಸ್ತದೂರೇ ಸ್ಥಿತಃ
ತಮೇವ ಪ್ರಶ್ನಮಪೃಚ್ಛತ್ . ಸಾ ತದಾಪಿ ನ ಪ್ರತ್ಯವದತ್ . ದಶಹಸ್ತದೂರೇ
ಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರಶ್ನಮಪೃಚ್ಛತ್ . ಪಂಚಹಸ್ತದೂರೇ ಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರಶ್ನಮಪೃಚ್ಛತ್ . ಯದಾ
ದ್ವಿಹಸ್ತದೂರೇ ಸ್ಥಿತಃ ಪ್ರಶ್ನಮಪೃಚ್ಛತ್ ತದಾ ತಸ್ಯಾಃ ಉತ್ತರಮಶ್ರಣೋತ್,
“ತ್ರಿವಾರಮಹಮಕಥಯಂ, “ಅದ್ಯ ಕದಲೀಶಾಕಸಮನ್ವಿತಂಸೂಪಂ ದಧ್ಯನ್ನಂ ಚ
ಇತಿ” . ತವ ಶ್ರವಣಸೂಕ್ಷ್ಮತಾ ಶೋಚನೀಯಾ ಖಲು” .

24. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-3

ಏಕದಾ ಕೇಚನ ಜನಾಃ ವಿಮಾನೇ ಪ್ರಯಾಂತಿ ಸ್ಮ . ಮಧ್ಯೇಮಾರ್ಗಂ ವಿಮಾನಸ್ಯ
ಯಾನಯಂತ್ರೇ ದೋಷಃ ಸಮಪದ್ಯತ . ಪತನಭೀತಿಃ ಪ್ರಾದುರಭೂತ್ .
ಆಪತ್ಕಾಲೇ ವಿಮಾನಕಂಚುಕೀ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಕಕಂಚುಕಾನ್ ವಿತರತಿ
ಖಲು . ತಥೈವ ವಿಮಾನಕಂಚುಕೀ ಯಥಾವಿಧಿ ವಿತರಣಾರ್ಥಂ ಕಂಚುಕಾನ್
ಸಂಖ್ಯಾಯ ಸರ್ವಾನ್ ಇತ್ಥಮವದತ್, “ಭೋಃ, ನಿವೇದಿತುಂ ದುಃಖಿತೋಽಸ್ಮಿ ಯತ್
ವಿಮಾನಪತನಭೀತಿರಸ್ತಿ . ಅತ್ರ ಕಶ್ಚಿತ್ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠಃ ಅಸ್ತಿ ಕಿಂ ಯಃ ಈಶ್ವರಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ
ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತುಂ ಶಕ್ತಃ?” ಸಜ್ಜನ ಏಕಃ ಅವದತ್, “ಅಹಂ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠಃ ದೈವಭಕ್ತಶ್ಚ .
ಅಹಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕ್ಷೇಮಾಯ ಈಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಿ” ಇತಿ . ವಿಮಾನಕಂಚುಕೀ
ತಂ ಸಜ್ಜನಮವದತ್, “ಆರ್ಯ, ಕೃತಜ್ಞೋಽಸ್ಮಿ . ಅತ್ರ ವಯಂ ಏಕವಿಂಶತಿಃ ಸ್ತಃ .
ಪರಂತು ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಕಕಂಚುಕಾಸ್ತು ವಿಂಶತಿರೇವ ಸಂತಿ . ಕೃಪಯಾ ಭವಾನ್ ಆತ್ಮನಃ
ಕ್ಷೇಮಾಯ ಈಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತು . ಅನ್ಯೇಭ್ಯಃ ಅಹಂ ಕಂಚುಕಾನ್ ವಿತರಾಮಿ”
ಇತಿ .

25. ಶ್ವಶೂಃ-ಸ್ನುಷಾ-2

ಸ್ನುಷಾಃ ಶ್ವಶೂವಃ ಪರಸ್ಪರಂ ಬಹುಮಾನೇನ ನ ಅವಲೋಕಯಂತಿ ಇತಿ ಪ್ರಥಾ ಅಸ್ತಿ ಖಲು . ತಾಂ ಪ್ರಥಾಂ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾತುಂ ಕಾಶ್ಚನ ಸ್ನುಷಾಃ ಶ್ವಶೂವಃ ಯೋಜನಾಮೇಕಾಮರಚಯನ್ . ಯೋಜನಾ ಸರ್ವಾಃ ದೂರಸ್ಥಿತಂ ದೇವಾಲಯಮೇಕಂ ಸಂದೃಶ್ಯ ತತ್ರ ಶ್ವಶೂಣಾಂ ಸ್ನುಷಾಣಾಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವೃತ್ತರ್ಥಂ ಈಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಇತ್ಯೇಷಾ ಆಸೀತ್ . ಪರಂತು ಶ್ವಶೂವಃ ಏಕೇನ ಬಸ್-ಯಾನೇನ ದೇವಾಲಯಂ ಗತಾ ಸ್ನುಷಾಃ ಅನ್ಯೇನ ಬಸ್-ಯಾನೇನ ಗತಾಃ . ವಿಧಿವಶಾತ್ ಶ್ವಶೂಣಾಂ ಯಾನಂ ದುರ್ಘಟನಾಗ್ರಸ್ತಮಭವತ್ ಸರ್ವಾಃ ಬಸ್-ಯಾನಸ್ಥಿಶ್ವಶೂವಃ ಮೃತಾಶ್ಚ . ಸ್ನುಷಾಃ ದುಃಖದಾಂ ವಾರ್ತಾಮಶೃಣ್ವನ್ ಅಶ್ರೂಣ್ಯಮುಂಚನ್ ಚ . ಪರಂತು ಏಕಾ ಸ್ನುಷಾ ಪ್ರಭೂತಂ ರೋದಿತುಂ ಪ್ರಾರಭತ . ಅನ್ಯಾಭಿಃ ಸಾಂತ್ವನಂ ನಿಷ್ಫಲಮಭವತ್ . “ಕುತಃ ಇಯತೀಂ ಯಾತನಾಮನುಭವಸಿ ಇತಿ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಮಮ ಶ್ವಶೂಃ ತದ್ಯಾನೇ ನ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠತ ಗೃಹೇ ಏವ ತಿಷ್ಠತಿ” ಇತಿ .

26. ದಾಂಪತ್ಯಂ-7

ದಂಪತೀ ಕಲಹಮಕುರುತಾಂ . ಪಶ್ಚಾತ್ ಪರಸ್ಪರಂ ಮೌನಮಾಚರತಾಂ . ಅಪರೇದ್ಯುಃ ಪತೇಃ ಸೂರ್ಯೋದಯಾತ್ ಪ್ರಾಗೇವ ಉದ್ಯೋಗಾಯ ಗಮನಂ ಸಮಪದ್ಯತ . ಅತಃ ತಸ್ಯ ಪ್ರಾತಃಪ್ರಾಬೋಧನಾರ್ಥಂ ಪತ್ನೀಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಅವಶ್ಯಕೇ ಅಭವತ್ . ತಥಾಪಿ ತಾಂ ಪ್ರತಿ ಮೌನಂ ಭಂಕ್ತುಂ ನೈಚ್ಛತ್ . ಅತಃ ರಾತ್ರೌ ತಸ್ಮೈ ಪತ್ರಕಮೇಕಮಲಿಖತ್, “ಮಾಂ ಪ್ರಾತಃ ಪಂಚವಾದನಸಮಯೇ ಪ್ರಾಬೋಧಯ” ಇತಿ . ತಂ ಪತ್ರಕಂ ತಸ್ಯಾಃ ಉಪಧಾನಸ್ಯ ಉಪರಿ ನ್ಯವೇಶಯತ್ . ಅಪರೇದ್ಯುಃ ಯದಾ ಪತಿಃ ಜಾಗೃತಃ ತದಾ ಅಷ್ಟವಾದನಸಮಯಃ ಆಸೀತ್ . ಯಾವತ್ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪತ್ನೀಂ ಪಿಪ್ರಚ್ಛಿಷುರಾಸೀತ್ ತಾವದೇವ ಆತ್ಮನಃ ಉಪಧಾನಸ್ಯ ನಿಕಟೇ ಪತ್ರಕಮೇಕಮಪಶ್ಯತ್ . ತಸ್ಮಿನ್ ಪತ್ನ್ಯಾ ಲಿಖಿತಮಾಸೀತ್, “ಇದಾನೀಂ ಪಂಚವಾದನಸಮಯಃ ಜಾಗೃಹಿ” ಇತಿ .

27. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-4

ಕದಾಚಿತ್ ಆಂಗ್ಲಲೋಕಸಭಾಯಾಂ ಕಶ್ಚನ ಸಭ್ಯಃ ಭಾಷಣಂ ಕುರ್ವತೀಂ ಸಭ್ಯಾಮುದ್ಧಿಶ್ಯ ಇತ್ಥಮವದತ್, “ಯದ್ಯಹಂ ಭವತ್ಯಾಃ ಪತಿರಭವಿಷ್ಯಂ ತದಾ ಭವತ್ಯೈ ವಿಷಮದಾಸ್ಯಂ” . ಸಾ ಸಭ್ಯಾ ಸಪದ್ಯೇವ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಮಹೋದಯ,

ಅಥ ಕಿಂ, ಯದಿ ಭವಾನ್ ಮಮ ಪತಿರಭವಿಷ್ಯತ್ ನಿನ್ಸಂಶಯಮಹಂ ಸಹರ್ಷಂ ತದ್ವಿಷಮಪಾಸ್ಯಂ” ಇತಿ .

28. ಬಾಲಚೇಷ್ಟಾ-3

ಕಶ್ಚಿತ್ ಪೋಗಂಡಃ ತಸ್ಯ ಅನುಜೇನ ಅರ್ಭಕೇನ ಸಹ ಗೃಹಾದ್ಭುಜಿಃ ಖೇಲತಿ ಸ್ವ . ಸಹಸಾ ಅರ್ಭಕಃ ಉಚ್ಚೈಃ ರೋದಿತುಂ ಪ್ರಾರಭತ . ತಯೋಃ ಪಿತಾಮಹಃ ಗೃಹಾದ್ಭುಜಿರಾಗತ್ಯ ತಂ ಪೋಗಂಡಮವದತ್, “ಅರ್ಭಕಂ ಕಿಮರ್ಥಂ ರೋದಯಸಿ? ಸಃ ಯದ್ವಾಂಭಿತಿ ತದ್ವೇಹಿ” ಇತಿ . ಪೋಗಂಡಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅರ್ಭಕಃ ಆತಪೇ ಶೋಷಣಾರ್ಥಂ ನಿವೇಶಿತಂ ರಕ್ತಂ ಮರಿಚಂ ವಾಂಛಿತವಾನ್ . ತಸ್ಮೈ ತಮಹಂ ದತ್ತವಾನ್ . ಸಃ ಮರಿಚಂ ವದನೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಇದಾನೀಂ ರೋದತಿ” ಇತಿ .

29. ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯಂ-5

ಕದಾಚನ ಕಾನಿಚನ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಸಪಣಮದೀವ್ಯನ್ . ತೇಷು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೋ ನಾಮ ದೇವನೇ ಪರಾಜಿತಃ ಪಂಚಸಹಸ್ರರೂಪ್ಯಕಮಿತಂ ಧನಹಾನಿಮವಾಪ್ತವಾನ್ ಹೃದಯಾಘಾತೇನ ತತ್ಪ್ರವ ಮೃತಿಮಗಾಚ್ಛ . ಇತರಾಣಿ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಶೋಕಸೂಚನಾರ್ಥಮುತ್ಪಾ ಪುನಃ ದೇವನೇ ನಿರತಾಣ್ಯಭವನ್ . ದೇವನಾಂತೇ ಏಕಃ ಅವದತ್, “ಅಸ್ಮಾಸು ಕಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಪತ್ನೈಃ ದುಖವಾರ್ತಾಂ ನಿವೇದಯತಿ? “ಇತಿ . ಅನ್ಯಃ ದೇವದತ್ತ ನಾಮಾ ಅವದತ್, “ಅಹಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕೌಶಲೇನ ಯಥಾ ಸಾ ಭೃಶಂ ನ ಕ್ಲಿಶ್ಯತೇ ತಥಾ ಸೋಕಂ ನಿವೇದಯಾಮಿ” ಇತಿ . ಸಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಮವದತ್, “ಭವತಿ, ಭವತ್ಯಾಃ ಭರ್ತಾ ಅದ್ಯ ದೇವನೇ ರೂಪ್ಯಕಾನಾಂ ಪಂಚಸಹಸ್ರಾತ್ ಚ್ಯುತಃ” ಇತಿ . ಸಾ ಭೃಮುಟಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಝಟಿತ್ಯವದತ್, “ವದ ತಂ ಮೃತಿಂ ಯಾತು “ಇತಿ . ದೇವದತ್ತಃ ಪ್ರಸಹ್ಯ “ಭವತಿ ತಥೈವ ನಿವೇದಯಾಮಿ “ಇತಿ ವದನ್ ತಸ್ಯಾಃ ಗೃಹಾತ್ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಃ .

30. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-1

ಬಾಲಕೇನ ಸಹ ಪುರುಷ ಏಕಃ ಶ್ಮಶ್ರುವರ್ಧಕವಿಪಣಿಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ . ಪುರುಷಃ ಶ್ಮಶ್ರುಸಂಸ್ಕಾರಪೀಠಮಾರುರೋಹ . ಶ್ಮಶ್ರುವರ್ಧಕಃ ತಸ್ಮೈ ಯಥಾವಿಧಿ ಶ್ಮಶ್ರುಸಂಸ್ಕಾರಂ ಕೃತವಾನ್ ಚ . ತದನಂತರಂ ಪುರುಷ ಅವದತ್, “ಭೋಃ, ಇದಾನೀಂ ಅಸ್ಮೈ ಬಾಲಕಾಯ ಶ್ಮಶ್ರುಸಂಸ್ಕಾರಂ ಭವಾನ್ ಕರೋತು . ಅತ್ರಾಂತರೇ ಕಾರ್ಯಮನ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುನರಾಗಚ್ಛಾಮಿ . “ಪುರುಷಃ ನಿರ್ಗತಶ್ಚ . ಶ್ಮಶ್ರುವರ್ಧಕಃ ಪುರುಷಸ್ಯ ವಚಃ ಸಂಮಾನ್ಯ ಬಾಲಕಸ್ಯ ಶ್ಮಶ್ರುಸಂಸ್ಕಾರಂ ಕೃತ್ವಾ ಬಾಲಕಮವದತ್,

“ಬಾಲ, ಅತ್ಯೈವ ತವ ಪಿತೃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಸ್ವ . ಶೀಘ್ರಮೇವ ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ” ಇತಿ . ಬಾಲಕಃ ಅವದತ್, “ಸಃ ಮಮ ಪಿತಾ ನ ಭವತಿ . ಮಾರ್ಗೇ ಮಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಅವದತ್, “ತವ ಶ್ಮಶ್ರುಸಂಸ್ಕಾರಂ ಕಾರಯಾಮಿ . ಮಯಾ ಸಹ ಆಗಚ್ಛ” ಇತಿ . ಅತಃ ತೇನ ಸಹ ಅಹಮಾಗತಃ” ಇತಿ . ವಂಚಿತಃ ಶ್ಮಶ್ರುವರ್ಧಕಃ ಪುರುಷಸ್ಯ ಬಾಲಕಸ್ಯ ಚ ಶ್ಮಶ್ರುಸಂಸ್ಕಾರಂ ಮೂಲ್ಯಂ ವಿನೈವ ಅಕರೋತ್ ಖಲು .

31. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-6

ಪ್ರಸಿದ್ಧಲೇಖಕಃ ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಷಾವರ್ಯಃ ಕದಾಚಿತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಜನಯಪ್ರಸಕ್ತಾಯ ವಿಸ್ವೆನ್ ಚರ್ಚಿಲಾಯ ಆತ್ಮನಃ ನಾಟಕಸ್ಯ ಪ್ರಥಮಪ್ರದರ್ಶನಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಪ್ರವೇಶಪತ್ರಂ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ . ಚರ್ಚಿಲಃ ಷಾವರ್ಯಾಯ ಉತ್ತರಪತ್ರಮಲಿಖತ್ . “ಅನುಗೃಹೀತೋಽಸ್ಮಿ . ಪರಂತು ಅನವಧಾನಾತ್ ಪ್ರಥಮಪ್ರದರ್ಶನಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ನ ಶಕ್ನೋಮಿ . ಭವತಃ ನಾಟಕಸ್ಯ ದ್ವಿತೀಯಪ್ರದರ್ಶನಂ ಭವೇದ್ಯದಿ ಅಹಂ ತದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛುಃ ಅಸ್ಮಿ . “ಅಭಿಭೂತಃ ಷಾವರ್ಯಃ ದ್ವಿತೀಯಪ್ರದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ಚರ್ಚಿಲಾಯ ದ್ವೇ ಪ್ರವೇಶಪತ್ರೇ ಪ್ರಾಹಿಣೋತ್ ಇತ್ಥಮಲಿಖಚ್ಛ, “ಮಹೋದಯ, ದ್ವೇ ಪ್ರವೇಶಪತ್ರೇ ಪ್ರೇಷಿತೇ . ಯದಿ ಭವತಃ ಕೋಽಪಿ ಸುಹೃತ್ ಭವೇತ್ ತಮಪಿ ಆನಯತು” ಇತಿ .

32. ದಾಂಪತ್ಯಂ-8

ಕೇಚನ ಸ್ತ್ರಿಯೌ ಸಮಲಪತಾಂ:

ಏಕಾ . ಅಹಂ ನಿತರಾಂ ಕ್ಲಾಂತಾ . ಸದೈವ ಮಮ ಭರ್ತೃ ಸಹ ಕಲಹಃ ಸಂಭವತಿ . ಅತಃ ಮಮ ಭಾರಃ ದಶಕಿಲೋಮಿತಃ ನ್ಯೂನತರಃ ಜಾತಃ .

ಅನ್ಯಾ . ದುಃಖಿತಾಽಸ್ಮಿ . ಕುತಸ್ತ್ವಂ ವಿವಾಹವಿಚ್ಛೇದಂ ನ ಕುರ್ಯಾತ್?

ಏಕಾ . ಅಧುನೈವ ನ . ಮಮ ಭಾರಃ ಅದ್ಯಾಪಿ ಸಮುಚಿತಭಾರಾತ್ ದಶಕಿಲೋಮಿತಃ ಅಧಿಕತರ ಏವ ವರ್ತತೇ .

33. ದಾಂಪತ್ಯಂ-9

ಯೇನ ಚೋರೇಣ ಸ್ವಗೃಹೇ ಭಿತ್ತಿಘೃಯಂ ಕೃತಂ ಸಃ ಆರಕ್ಷಕೈಃ ಬದ್ಧಃ ವರ್ತತೇ ಇತಿ ವಾರ್ತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕಶ್ಚನ ಪುರುಷಃ ಆರಕ್ಷಕಾಲಯಂ ಗತ್ವಾ ಆರಕ್ಷಕಮವದತ್, “ಭೋಃ, ಅಹಂ ಚೋರೇಣ ಸಹ ಸಂಲಪಿತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ “ಇತಿ . ಆರಕ್ಷಕೇನ ಕಿಮರ್ಥಮಿತಿ ಪೃಷ್ಟಃ ಸಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಚೋರಂ ಪ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ, “ಮಮ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರಬೋಧಯನ್ ವಿನಾ ರಾತ್ರಿಮಧ್ಯಂ ಕಥಂ ತ್ವಂ ಗೃಹಂ ಪ್ರವೇಷ್ಟವಾನ್

. ಅಹಂ ಚಿರಕಾಲಾತ್ ತಥಾ ಕರ್ತುಮಶಕ್ತೋಽಸ್ಮಿ “ಇತಿ .

34. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-7

ಕಶ್ಚಿತ್ ದೀನಃ ಯಾಚಕಃ ಪಥಿ ದೇವಸಿಂಹಂ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಧನಮಯಾಚತ .
 ದೇವಸಿಂಹಃ . ಯದಿ ದ್ವೇ ರೂಪ್ಯಕೇ ತುಭ್ಯಂ ದದಾಮಿ ತದಾ ತ್ವಂ ಪಾನಶುಂಡಾಂ
 ಗತ್ವಾ ಮದ್ಯಂ ಕ್ರೀಣಾಸಿ ಕಿಂ?
 ಯಾಚಕಃ . ನ ಕದಾಚಿತ್, ಪ್ರಭೋ .
 ದೇವಸಿಂಹಃ . ದೇವನಗ್ರಹೇ ಧನಸ್ಯ ಪಣನೇ ಕಿಂ?
 ಯಾಚಕಃ . ನ ಕದಾಚಿತ್, ಪ್ರಭೋ .
 ದೇವಸಿಂಹಃ . ಕೃಪಯಾ ಮಯಾ ಸಹ ಮದ್ಧೃಹಮಾಗಚ್ಛ . ಮದ್ಯೇನ ವಿನಾ
 ದೇವನೇನ ವಿನಾ ನರಸ್ಯ ಕಾ ಅವಸ್ಥಾ ಭವತೀತಿ ಮಮ ಭಾರ್ಯಾ ಪಶ್ಯತು .

35. ದಾಂಪತ್ಯಂ-10

ಭಾರ್ಯಾ ಮಹಾನನೇ ಇತಸ್ತತಃ ಪರಿಭ್ರಮಂತಂ ಮಕ್ಷಿಕಾಹನನೇ ಉದ್ಯತಂ
 ಭರ್ತಾರಮಪಶ್ಯತ್ .
 ಭಾರ್ಯಾ: ಕಿಂ ಕುರುಷೇ?
 ಭರ್ತಾ: ಮಕ್ಷಿಕಾಹನನೇ ಉದ್ಯತೋಽಹಂ .
 ಭಾರ್ಯಾ: ಸಫಲಃ ಅಭೋ ಕಚ್ಚಿತ್ ?
 ಭರ್ತಾ: ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ . ಪಂಚಮಕ್ಷಿಕಾಃ ಅವಧಿಷಂ . ತಾಸು ತಿಸ್ರಃ ಮಕ್ಷಿಕಾವಧೂಃ .
 ಭಾರ್ಯಾ: ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷವಿವೇಕಃ ಕಥಮಭೂತ್?
 ಭರ್ತಾ: ಸಃ ಸ್ವಷ್ಟ ಏವ . ತಿಸ್ರಃ ದೂರಭಾಷಾಯಂತ್ರಸ್ಯ ಉಪರಿ ಸ್ಥಿತಾಃ ದ್ವೌ
 ಮದ್ಯಚಷಕಸ್ಯೋಪರಿ ಸ್ಥಿತೌ .

36. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-8

ಕಾಚನ ಲಲನಾ ವಿಪಣಿವೀಥ್ಯಾಂ ಗಚ್ಛನ್ ವಿಪಣ್ಯಾಂ ಪಂಜರಸ್ಥಂ ಶುಕಮೇಕಮಪಶ್ಯತ್
 . ಶುಕಸ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಮನುಭವನ್ ತತ್ರೈವ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರಂ ತಸ್ಥಾ . ಶುಕಃ
 ತಾಮವದತ್, “ಭವತಿ, ಕುರೂಪಾಸು ಪ್ರಥಮಾ ಖಲು ಭವತೀ” ಇತಿ . ಅತಿಕುಪಿತಾ
 ಸಾ ಭುಕುಟಿಂ ಕೃತ್ವಾ ದ್ರುತಂ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗಾಯ ನಿರ್ಜಗಾಮ . ಯದಾ ಸಾ
 ಸಾಯಮುದ್ಯೋಗಾತ್ ಪ್ರತಿನೃವರ್ತತ ತದಾಪಿ ತಂ ಶುಕಮಪಶ್ಯತ್ . ತದಾಪಿ
 ಶುಕಃ ತಾಮವದತ್, “ಭವತಿ, ಕುರೂಪಾಸು ಪ್ರಥಮಾ ಖಲು ಭವತೀ” ಇತಿ .
 ಪರೇದ್ಯುಃ ಯದಾ ಸಾ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗಾಯ ಗಚ್ಛನ್ ತಂ ಶುಕಮಪಶ್ಯತ್, ಸ ಶುಕಃ

ಪುನರುವಾಚ, “ಭವತಿ, ಕುರೂಪಾಸು ಪ್ರಥಮಾ ಖಲು ಭವತೀ” ಇತಿ . ಅತೀವ ಕುಪಿತಾ ಸಾ ತದ್ವಿಪಣಿಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಆಪಣಿಕಮವದತ್, “ಅಯಿ, ಭೋಃ, ತವ ಶುಕಃ ದುರ್ವಚಾಂಸಿ ವದತಿ . ಯದಿ ಸಃ ಪುನರಪಿ ಯದಿ ತಥೈವ ಕಥಯತಿ ಅಹಂ ರಾಜಭಟೇ ಅಭಿಯೋಗಂ ದಾಸ್ಯಾಮಿ” ಇತಿ . ಆಪಣಿಕಃ ತಸ್ಯಾಃ ಕ್ಷಮಾಮಯಾಚತ ಅವದಚ್ಚ, “ಭವತಿ, ಅದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ಸಃ ಶುಕಃ ದುರ್ವಚಾಂಸಿ ಯಥಾ ತ್ವಾಂ ನ ಭಣತಿ ತಥಾ ಕರೋಮಿ” ಇತಿ . ಸಾಯಮುದ್ಯೋಗಾತ್ ಪ್ರತಿನಿವರ್ತನಸಮಯೇ ಸಾ ಸಕುತೂಹಲಂ ತಂ ಶುಕಮಪಶ್ಯತ್ . ತದಾ ಶುಕಃ ಅವದತ್, “ಆರ್ಯೇ” ಇತಿ . ಸಾ ಭುಕುಟಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ತತಃ ಕಿಂ” . ಸಃ ಶುಕಃ ಸರ್ಗವಮಭಣತ್, “ಮಮ ಕಥನೇನ ಕಿಂ? ಭವತೀ ವೇತ್ತಿ ಖಲು” ಇತಿ .

37. ವೈದ್ಯಃ-1

ವೃದ್ಧೌ ಸ್ವವೈದ್ಯಯೋಃ ವಿಷಯೇ ಸಂಲಪತಃ ಸ್ಮ . ಪ್ರಥಮಃ ಅವದತ್, “ಭೋಃ, ತವ ವೈದ್ಯಃ ವಿಶ್ವಾನಾನರ್ಹಃ . ಕಸ್ಮೈಚಿದ್ರುಗ್ಣಾಯ ಸಃ ಮೂತ್ರಪಿಂಡವ್ಯಾಧಿನಿವಾರಣಾರ್ಥಂ ಔಷಧಾನಿ ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ್ . ನ ರುಗ್ಣಃ ಪಿತ್ತಕೋಶವ್ಯಾಧಿನಾ ಮೃತಃ ಖಲು” ಇತಿ . ದ್ವಿತೀಯಃ ಅವದತ್, “ತವ ವೈದ್ಯಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ಕಿಂ ಭಣಸಿ?” ಇತಿ . ಪ್ರಥಮಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಯದಿ ಮಮ ವೈದ್ಯಃ ತುಭ್ಯಂ ಮೂತ್ರಪಿಂಡವ್ಯಾಧಿನಿವಾರಣಾಯ ಔಷಧಾನಿ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ, ತದಾ ತ್ವಂ ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ಮೂತ್ರಪಿಂಡವ್ಯಾಧಿನಾ ಏವ ಮರಿಷ್ಯಸಿ” ಇತಿ .

38. ದಾಂಪತ್ಯಂ-11

ಅಮೇರಿಕಾದಾಗತೌ ದಂಪತೀ ಅರಬ್-ದೇಶೇ ಪ್ರಯಾತಃ ಸ್ಮ . ತತ್ರ ಕಶ್ಚನ ಅರಬ್-ದೇಶಸ್ಥಃ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರ್ತಾರಮವದತ್, “ಭೋಃ, ಉಷ್ಣಾಣಾಂ ಶತಂ ತುಭ್ಯಂ ದಾಸ್ಯಾಮಿ . ತ್ವಂ ತವ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಮಹ್ಯಂ ದೇಹಿ” ಇತಿ . ಚಿರೇಣ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಭರ್ತಾ ತಮವದತ್ . “ಮಮ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ನ ದಾಸ್ಯಾಮಿ . ಸಾ ವಿಕ್ರಯಾಯ ನ ಭವತಿ” ಇತಿ . ಕುಪಿತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಭರ್ತಾರಮವದತ್, “ಕುತಸ್ತ್ವಂ ತದ್ವಕ್ತುಂ ಚಿರೇಣ ವಿಚಿಂತಯಸಿ?” ಇತಿ . ಭರ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಇತಃ ಅಮೇರಿಕಾಮುಷ್ಣಾಣಾಂ ಶತಂ ಕಥಂ ನೇಷ್ಯಾಮಿ ಇತ್ಯಚಿಂತಯಂ” ಇತಿ .

39. ವಿನೋದಪ್ರಿಯತಾ-1

ಮದ್ಯಪಾನಜನಿತದುಷ್ಟರಿಣಾಮಾನಾಂ ವಿಷಯೇ ಕಶ್ಚನ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸಭಾಯಾಂ ಭಾಷತೇ ಸ್ಮ . ಸಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬೋಧಯಿತುಂ ಪ್ರಯೋಗಮೇಕಮಕರೋತ್ .

ಚಷಕಂ ಮದ್ಯೇನ ಪೂರಯಿತ್ವಾ ಚಂಚಲಂ ಕೃಮಿಮೇಕಂ ತಸ್ಮಿನ್ ನ್ಯಕ್ಷಿಪತ್ . ಕೃಮಿಃ ತೂರ್ಣಮಮ್ರಿಯತ . ತದಾ ಸಭಾಮುದ್ಧಿಶ್ಯ ಅಭಾಷತ . “ಆರ್ಯಾಃ, ಕಥಯತ, ಅಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ ಕಿಮವಗತಂ?” . ಧರ್ಮದತ್ತಃ ಝಟಿತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಅವದತ್, “ಭೋಃ, ಇದಂ ಸುಸ್ವಷ್ಟಂ . ಮದ್ಯಪಾನಂ ಕೃಮಿರೋಗಂ ರುಣದ್ಧಿ” ಇತಿ .

40. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-2

ಕೃಷೀವಲಃ ಕೃಚ್ಛೇಣ ಗೋಡುಂಬಾನವರ್ಧಯತ್ ಪರಂತು ಚೋರಾಃ ಪಕ್ವಾನಿ ಗೋಡುಂಬಾನಿ (water melons) ಚೋರಯಂತಿ ಸ್ಮ . ಚೋರಾನ್ ನಿರೋದ್ಧಂ ಸಃ ದಾರುಫಲಕೇ “ಸಾವಧಾನಾ ಭವೇತ, ಅತ್ರ ಗೋಡುಂಬನಿವಹೇ ಕಿಂಚನಗೋಡುಂಬಂ ವಿಷಪೂರಿತಂ ವರ್ತತೇ” ಇತಿ ಲಿಖಿತ್ವಾ ದಾರುಫಲಕಂ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಪುರತಃ ಅಸ್ಥಾಪಯತ್ . ನ ಕೋಽಪಿ ಪಕ್ವಾನಿ ಫಲಾನ್ಯಚೋರಯತ್ ಕೃಷೀವಲಃ ಕೃತಾರ್ಥಃ ಪ್ರೀತಃ ಅಭವಚ್ಚ . ಪರಂತು ಕತಿಪಯದಿನೇಷು ಗತೇಷು ಯದಾ ಕೃಷೀವಲಃ ಕ್ಷೇತ್ರಮಗಚ್ಛತ್ ತದಾ ತತ್ರ ಫಲಕೇ, “ಸಾವಧಾನಾ ಭವೇತ . ಇದಾನೀಮಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ದ್ವೇ ಫಲೇ ವಿಷಪೂರಿತೇ ಸ್ತಃ” ಇತಿ ಲಿಖಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಿಜ್ಞೂಢಃ ಅಭವತ್ .

41. ದಾಂಪತ್ಯಂ-12

ತಸ್ಮಿನ್ ದಿವಸೇ ವೃದ್ಧದಂಪತ್ಯೋಃ ವಿವಾಹಾದನಂತರಂ ಪಂಚಾಶದ್ವರ್ಷಾಃ ಗತಾಃ ಆಸನ್ . ದಂಪತೀ ಔತ್ಸುಕ್ಯೇನ ಸಂಭ್ರಮೇಣ ಚ ತದವಸರಮುತ್ಸವರೂಪೇಣ ಆಚರತಃ ಸ್ಮ . ಸಾಯಮೀಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತುಂ ದೇವಾಲಯಂ ಗತೌ . ಪ್ರೀತಃ ಈಶ್ವರಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೋ ಭೂತ್ವಾ ತಾವವದತ್, “ಭೋಃ, ಯುವಯೋಃ ಅನ್ಯೋನ್ಯಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ . ಯುವಾಂ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ವರಮೇಕಂ ಯಾಚೇಥಾಂ . “ಪತ್ನೀ ಪ್ರಥಮಂ ವರಮಯಾಚತ, “ಪ್ರಭೋ, ಅಹಂ ಮಮ ಪತ್ನಾ ಸಹ ಜಗತ್ಪರ್ಯಟನಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ” ಇತಿ . ಈಶ್ವರಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ತಥಾಸ್ತು, ಪತ್ನುರಾಶಾ ತು ಕಾ” ಇತಿ . ಝಟಿತಿ ಚಪಲಚಿತ್ತಃ ಪತಿರವದತ್, “ಪ್ರಭೋ, ವಯಸಿ ಮತ್ತಃ ತ್ರಿಂಶತ್ತ್ವಷ್ಟೈಃ ನ್ಯೂನಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ವಾಂಛಾಮಿ” ಇತಿ . “ತಥಾಸ್ತು . ಶ್ರುಃ ಪ್ರಭಾತೇ ಯುವಯೋಃ ವಾಂಛೇ ಫಲಿಷ್ಯತಃ” ಇತಿ ವದನ್ ಈಶ್ವರಃ ಅಂತರ್ದರ್ಧೇ . ಪತ್ನೀ ನಿತರಾಂ ದುಃಖಿತಾ ಅಭವತ್, ಪತೀ ನಿತರಾಂ ಹೃಷ್ಣೋಽಭವತ್ . ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್ ಪರ್ಯಂಕೇ ಸುಪ್ತವಂತೌ ಕಥಮಪಿ ರಾತ್ರಿಮನಯತಾಂ . ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಪ್ರಭಾತಾಯಾಂ ಕೋಽಪಿ ದೂತಃ ಜಗತ್ಪರ್ಯಟನಾಯ ತಾಭ್ಯಾಂ ವಿಮಾನಾನುಮತಿಪತ್ರಮಾನಯತ್ . ಪತ್ನೀ ಏವ ಉತ್ಥಾಯ ಯಾನಾನುಮತಿಪತ್ರಂ

ಜಗ್ರಾಹ . ವೃದ್ಧಃ ಪತಿಃ ಪರ್ಯಂಕಾದುತ್ಥಾತುಂ ನ ಶಶಾಕ . ಹಂತ, ಸಃ ಪತ್ನ್ಯಾಃ ವಯಸಿ ತ್ರಿಂಶದ್ವಷ್ಟೈಃ ಜ್ಯಾಯಾನ್ ಸಮಭವತ್ ಖಲು .

42. ದೇವನಂ-1

ದೇವಸಿಂಹಃ ದೇವನಶೂರಃ ಇತಿ ಪ್ರಥಿತಃ ಆಸೀತ್ . ಕಾರ್ಯಾಲಯೇಽಪಿ ಸವೈಃ ಸಹ ಪಣಬಂಧಂ ಕೃತ್ವಾ ದೀವ್ಯತಿ ಸ್ಮ . ಕಾರ್ಯಾಲಯಸ್ಯ ಕಾರ್ಯೇ ಅನಾಸಕ್ತಃ ಕಾರ್ಯಮಗ್ನಾನನ್ಯಾನ್ಯಾನ್ ಬಾಧತೇ ಸ್ಮ . ಕಾರ್ಯಾಲಯಸ್ಯ ಅಧೀಕ್ಷಕಃ ತಸ್ಯ ದೇವನಮೋಹಜಾತಹಾನಿಮಸಹಮಾನಃ ತಂ ಸ್ವಕೋಷ್ಯಮಾಗಂತುಮಾದಿದೇಶ . ದೇವಸಿಂಹಃ ಕೋಷ್ಯಂ ಯಥಾನಿದಿಷ್ಟಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಚ .

“ದೇವಸಿಂಹ, ಕಾರ್ಯಾಲಯೇ ದೇವನಂ ನ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ತ್ವಯಾ ವಿದಿತಮೇವ . ತಥಾಪಿ ದೇವನೇ ಸಕ್ತಃ ಅನ್ಯಾನ್ಯಾನ್ ಬಾಧಸೇ . ಅದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ದೇವನಾತ್ ವಿರಮೇಃ . ದೇವನಾತ್ ವಿರಮಸಿ ನ ಚೇತ್ ತ್ವಾಮುದ್ಯೋಗಾತ್ ನಿನ್ಯಾಸಯಿಷ್ಯಾಮಿ” . ದೇವಸಿಂಹಃ, “ಯಥಾಜ್ಞಾಪಯತ್ಯಾರ್ಯಃ” ಇತಿ ವದನ್ ಶನ್ಯೈಃ ಕೋಷ್ಯಾತ್ ನಿನ್ಯಾಂತಃ . ಕತಿಪಯಕ್ಷಣೇಷು ದೇವಸಿಂಹಃ ಅಧೀಕ್ಷಕಸ್ಯ ಕೋಷ್ಯಂ ತಸ್ಯ ಅನುಮತಿಮಾದಾಯ ಪುನಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಅವದಚ್ಚ, “ಆರ್ಯ, ಕಾರ್ಯಾಲಯೇ ಅದ್ಯೈವ ಮಮ ಅಂತಿಮದೇವನಂ ಭವತಿ ಖಲು . ಅತಃ ಅಧುನಾ ಭವತಾ ಸಹ ದೇವಿತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ . ಅನುಮನ್ಯತಾಮಾರ್ಯಃ” . ಅಧೀಕ್ಷಕಃ ವಿಹಸ್ಯ ಅವದತ್, “ಮಯಾ ಸಹ ಕಿಂ ದೇವನಂ? ಕಃ ಪಣಃ?” . ದೇವಸಿಂಹಃ ಝಟಿತ್ಯವದತ್, “ಆರ್ಯ ಭವತಃ ಉರೋಪೃಷ್ಠದೇಶೇ ಬೃಹತ್ಯಾಮಚಿಹ್ನಮಸ್ತಿ . ಭವಾನ್ ವೇತ್ತಿ ಕಿಂ?” . ಚಕಿತಃ ಅಧೀಕ್ಷಕಃ ಅವದತ್, “ಕಿಂ ವದಸಿ? ನ ಕದಾಪಿ . ನಿನ್ಸಂಶಯಂ ಮಮ ಉರೋಪೃಷ್ಠದೇಶೇ ಕಿಮಪಿ ಚಿಹ್ನಂ ನಾಸ್ತಿ” . ದೇವಸಿಂಹಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಆರ್ಯ, ಚಿಹ್ನಂ ನ ಭವತಿ ಚೇತ್ ಸಹಸ್ರರೂಪ್ಯಕಾನಿ ಭವತೇ ದಾನ್ಯಾಮಿ . ಪರಂತು ಇದಾನೀಮೇವ ಪರೀಕ್ಷಾ ಭವೇತ್ . “ಅಧೀಕ್ಷಕಃ ಮನಸ್ಯೇವ ಅಚಿಂತಯತ್, “ಮೂರ್ಛೋಽಸೌ ವಿನಾ ಕಾರಣಂ ಮಹ್ಯಂ ಸಹಸ್ರಂ ರೂಪ್ಯಕಾನಿ ದಾತುಂ ಸಿದ್ಧೋಽಸ್ತಿ . ಬಾಧಂ, ತಸ್ಮೈ ಸಮುಚಿತಂ ಪಾಠಮುಪದಿಶಾಮಿ . ಮಮಾಪಿ ಸಹಸ್ರಂ ರೂಪ್ಯಕಾನಾಂ ಲಾಭೋ ಭವತಿ” . “ದೇವಸಿಂಹ, ವೃಥಾ ಪರಾಜಿತೋ ಭವಸಿ . ಮೂರ್ಛಸ್ತಂ . ಪಶ್ಯ ಕಿಮಸ್ತಿ?” ಇತಿ ವದನ್ ಕಂಚುಕಂ ಶರೀರಾದಪಾನಯತ್ ವಿವಸ್ತ್ರಮುರೋಪೃಷ್ಠಂ ದೇವಸಿಮ್ನಾಯ ಅದರ್ಶಯಚ್ಚ . ತೂರ್ಣಂ ದೇವಸಿಂಹಃ ಕೋಷ್ಯಾತ್ ಬಹಿಃ ಸ್ಥಿತಂ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿನಂ ಹರದತ್ತನಾಮಾನಮಾಹ್ವಯತ್, “ಹರದತ್ತ, ಆಗಚ್ಛ, ಪಶ್ಯ, ಅಧೀಕ್ಷಕಸ್ಯ ವಿವಸ್ತ್ರಮುರೋಪೃಷ್ಠಂ . ಯಥಾಪ್ರತಿಜ್ಞಾತಂ ಮಹ್ಯಂ ದ್ವಿಸಹಸ್ರಂ ರೂಪ್ಯಕಾನಿ ದೇಹಿ” ಇತಿ .

43. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-1

ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾರ್ಥಂ ರುಗ್ಣಾಲಯಂ ಪ್ರವೇಶಿತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ತದಾನೀಂ
 ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕರಣೀಯಾ ಆಸೀತ್ . ತದಾ ಕಾಚನ ಶುಶ್ರೂಷಿಕಾ ಸಚಕ್ರಾಸಂದ್ಯಾಂ
 ಉಪವಿಷ್ಟಂ ತಥಾಪಿ ಸೋದ್ವೇಗಂ ಸ್ವಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ದ್ರುತಂ ಸಚಕ್ರಾಸಂದ್ಯಾಃ
 ಚಕ್ರೇ ಚಾಲಯಂತಂ ವೈದ್ಯಶಾಲಾಯಾಃ ಪ್ರಾಂಗಣೇ ಭ್ರಮಂತಂ ತಮಪಶ್ಯತ್ .
 ತಯಾ ಸೋದ್ವೇಗಭ್ರಮಣಸ್ಯ ಕಾರಣಂ ಪೃಷ್ಟಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭೋಃ,
 ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾಗಾರೇ ಸ್ಥಿತಾ ಶುಶ್ರೂಷಿಕಾ ಅವಾದೀತ್, “ಮಾ ಭೈಷೀಃ, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ
 ನಿರ್ವಿಘ್ನಂ ಸುಖಾಂತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ” ಇತಿ . ಶುಶ್ರೂಷಿಕಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭೋಃ, ಯದಿ
 ಸಾ ತ್ವಾಂ ಇತ್ಥಮವಾದೀತ್ ತ್ವಂ ನಿರ್ಭಯೋ ಭವೇಃ ಖಲು?” ಇತಿ . ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ
 ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭೋಃ, ಸಾ ಮಾಂ ನಾವಾದೀತ್, ಸಾ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಕಮವಾದೀತ್
 ಖಲು!” ಇತಿ .

44. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-9

ಕಸ್ಮಿನ್ನಿಚ್ಛಿದ್ಧಾಮೇ “ಪ್ರಹ್ಲಾದಚರಿತ್ರಂ”ನಾಮ ನಾಟಕಂ ನಾಟ್ಯತೇ ಸ್ಮ . ತತ್ರ
 ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತದೇವದತ್ತೌ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಪ್ರಹ್ಲಾದಪಾತ್ರಧಾರಿಣೌ ಆಸ್ತಾಂ . ಕೇನಾಪಿ
 ಕಾರಣೇನ ನಾಟಕಪ್ರಯೋಜಕೇನ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಪಾತ್ರಧಾರಿಣೇ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾಯ
 ದೇಯಂ ಮಾಸಿಕವೇತನಂ ನ ದತ್ತಂ . ಅತಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಕುಪಿತಃ ಆಸೀತ್ .
 ಸಾಯಂ ನಾಟಕೇ ನಾಟ್ಯಮಾನೇ ವಿಷ್ಣೋಃ . ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕರಣಾಂಕಃ ಪ್ರಚಲನ್ನಾಸೀತ್
 . ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತೇನ, “ಬಾಲ, ಯದಿ ತವ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮೀ ಚೇತ್,
 ಸಃ ಅಸ್ಮಿನ್ ಸ್ತಂಭೇಽಪ್ಯಸ್ತಿ ಕಿಂ?” ಇತಿ ರಂಗಸ್ಯ ವಾಮಸ್ತಂಭಂ ದರ್ಶಯನ್
 ಭಣಿತವ್ಯಮಾಸೀತ್ . ಪ್ರಹ್ಲಾದಪಾತ್ರಧಾರಿಣಾ ದೇವದತ್ತೇನ, “ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ,
 ತಾತ್” ಇತಿ ಭಣಿತವ್ಯಮಾಸೀತ್ . ತದಾ ಝಟಿತಿ ವಾಮಸ್ತಂಭಾಂತರ್ಹಿತವಿಷ್ಣೋಃ
 ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಃ ಭಾವ್ಯಃ ಆಸೀತ್ . ಕುಪಿತಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ತು ವಾಮಸ್ತಂಭಸ್ಥಲೇ
 ದಕ್ಷಿಣಸ್ತಂಭಂ ದರ್ಶಯನ್, “ಬಾಲ, ಯದಿ ತವ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮೀ
 ಚೇತ್ ಸಃ ಅಸ್ಮಿನ್ ಸ್ತಂಭೇಽಪ್ಯಸ್ತಿ ಕಿಂ” ಇತ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ . ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತೋಽಪಿ
 ಪ್ರಹ್ಲಾದಪಾತ್ರಧಾರೀ ದೇವದತ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನಮತಿಃ ಅವದತ್, “ತಾತ್, ವಿಷ್ಣುಃ ತಸ್ಮಿನ್
 ಸ್ತಂಭೇ ನಾಸ್ತಿ . ಅಸ್ಮಿನ್ ಸ್ತಂಭೇ ಅಸ್ತಿ” ಇತಿ ವದನ್ ವಾಮಸ್ತಂಭಮದರ್ಶಯತ್ .

45. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಮ-10

ಸುಂದರೀ ಕನ್ಯಾ ಕಾಚನ ವಸ್ತ್ರಾಪಣಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಕಿಂಚನ ವಸ್ತ್ರಮವೃಣೋತ್
ಯುವಾನಂ ವಿಕ್ರೇತಾರಮಪ್ಯಚ್ಛತ್, “ದಶಮೀಟರ್-ಮಿತವಸ್ತ್ರಾಯ ಕತಿ
ರೂಪ್ಯಕಾಣಿ?”. ಯುವಾ ಸ್ಮಿತವದನಃ ಅವದತ್, “ಸುಂದರಿ, ಏಕೇನ ಚುಂಬನೇನ
ಪ್ರತಿ-ಮೀಟರ್-ವಸ್ತ್ರಂ ಕ್ರೀಣೇಯಾತ್ “ಇತಿ . ಕನ್ಯಾ ಈಷದಪಿ ನ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧಾ
ಅವಾದೀತ್, “ಬಾಢಂ, ದಶಮೀಟರ್ಮಿತಂ ವಸ್ತ್ರಂ ದೇಹಿ” ಇತಿ . ಯುವಾ
ಸೋತ್ಸಾಹಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಮಮೌ ಸಾಶಂಸಃ ತಸ್ಯಾಃ ಹಸ್ತೇ ನ್ಯಕ್ಷಿಪಚ್ಚ . ತದಾ ಸಾ ಕಂಚನ
ವೃದ್ಧಂ ತಸ್ಯಾಃ ನಿಕಟೇ ಸ್ಥಿತಂ ದರ್ಶಯನ್ನವದತ್, “ಅಯಂ ಮಮ ಪಿತಾಮಹಃ
ತುಭ್ಯಂ ವಸ್ತ್ರಮೂಲ್ಯಂ ದದಾತಿ” ಇತಿ .

46. ದಾಂಪತ್ಯಂ-13

ಮಾತುಲಃ . “ವತ್ಸ್ಯ ಅದ್ಯ ತ್ವಮಭಿನಂದನೀಯಃ ಖಲು . ಅದ್ಯೈವ ತವ
ಆನಂದದಾಯಕದಿವಸೇಷು ಮಹತ್ತಮಃ ದಿವಸಃ ” .
ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯಃ . “ಆರ್ಯ, ಮಮ ಉದ್ವಾಹಃ ಅದ್ಯ ನ ಭವತಿ . ಶ್ವಃ ಖಲು ಭವಿತಾ ”
ಮಾತುಲಃ : “ಜಾನಾಮಿ, ವತ್ಸ್ಯ ಅತ ಏವ ಬ್ರವೀಮಿ, “ಅದ್ಯೈವ ತವ ಆನಂದದಾಯಕದಿವಸೇಷು
ಮಹತ್ತಮಃ” ಇತಿ .”

47. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-2

ವಿಮಾನಾನಿ ಉಡ್ಡಯನಾತ್ ಪ್ರಾಕ್ ಉಡ್ಡಯನಾವಶ್ಯವೇಗಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ
ತದರ್ಥರಚಿತಮಾರ್ಗೇ ಕತಿಚನನಿಮಿಷಪರ್ಯಂತಂ ಪ್ರದ್ರವಂತಿ ಖಲು . ಏಕದಾ
ವಿಮಾನಮಿತ್ಥಂ ಪ್ರದ್ರಾವ್ಯ ಏಕಘಂಠಾವೇಲಾಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಭೂತಲೇ ಏವ ಸ್ಥಗಿತಃ
ಅಭವತ್ . ತದನಂತರಂ ವಿಮಾನಮುದಡಯತ . ವಿಮಾನಸ್ಥಃ ಯಾತ್ರಿಕಃ
ಗಗನಸಖೀಮಪ್ಯಚ್ಛತ್ . “ಕುತಃ ವಿಮಾನಮಿತ್ಥಂ ಸ್ಥಗಿತಮಭವದಿತಿ . ಗಗನಸಖೀ
ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ, “ಉಡ್ಡಯನಪೂರ್ವಧಾವನೇ ವಿಮಾನಚಾಲಕಃ ವಿಮಾನಯಂತ್ರೇ
ಅಸಾಮಾನ್ಯಶಬ್ದಮಶ್ರೌಷೀತ್ . ಅಪರಂ ವಿಮಾನಚಾಲಕಮಾನೇತುಂ ವಿಲಂಬಃ
ಅಭವತ್” ಇತಿ .

48. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-11

ಕಾಚನ ಸ್ತ್ರೀ ಶ್ಯಾಮಾನಾಮ್ನೀ ಉದರವೇದನಯಾ ಬಾಧಿತಾ ಅನ್ಯಾಮಪ್ಯಚ್ಛತ್,
“ವೈದ್ಯಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮಿ . ತವ ಪರಿಚಿತಃ ವೈದ್ಯಃ ಕೋಽಪ್ಯಸ್ತಿ ಕಿಂ?”. “ಅಹಂ
ಕಂಚನ ಪ್ರಥಿತಂ ವೈದ್ಯಂ ವೇದ್ಮಿ . ಪರಂತು ತಸ್ಯ ದರ್ಶನಶುಲ್ಕಮಧಿಕಂ ವರ್ತತೇ

. ಪ್ರಥಮದರ್ಶನೇ ರೂಪ್ಯಕಾಣಾಂ ತ್ರಿಶತಂ ದೇಯಂ . ಉತ್ತರದರ್ಶನೇಷು ರೂಪ್ಯಕಾಣಾಂ ಶತಂ ದೇಯಂ,” ಇತ್ಯವದತ್ . ಶ್ಯಾಮಾ ತದ್ವೈದ್ಯಸ್ಯ ವೈದ್ಯಾಗಾರಮಗಾತ್ . ಮಿತವ್ಯಯಂ ಕಾಂಕ್ಷಮಾಣಾ ಸ್ವಪ್ರಗಲ್ಬತಾಂ ಪ್ರಯುಯುಜೇ, ವೈದ್ಯಮಿತ್ಥಮವದಚ್ಚ, “ಆರ್ಯ, ಅಹಂ ಪುನರಾಗತಾಸ್ಮಿ . ಉದರವೇದನಾ ಅದ್ಯಾಪಿ ಬಾಧತೇ,” ಇತಿ . ವೈದ್ಯಃ ಪ್ರಗಲ್ಬತರಃ ಅವದತ್, “ಭವತಿ, ಭವತೀ ಗತದರ್ಶನೇ ದತ್ತಂ ಭೇಷಜಮೇವ ಪುನಃ ತ್ರಿವಾಸರಪರ್ಯಂತಂ ನೇವತಾಂ” ಇತಿ .

49. ದಾಂಪತ್ಯಂ-15

ಕಾಚನ ಕನ್ಯಾ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕಾಯಾಂ ವಿಜ್ಞಾಪನಾಮೇಕಾಂ ಪ್ರಕಾಶಿತವತೀ . “ಪತಿಮೇಕಂ ವಾಂಛಾಮಿ” ಇತಿ . ಅಪರೇದ್ಯುಃ ಶತಾನಿ ಪತ್ರಾಣಿ ತಯಾ ಸ್ವೀಕೃತಾನಿ . ಸರ್ವೇಷು ಪತ್ರೇಷು ಇದಮೇವ ನಿವೇದಿತಂ, “ಮಮ ಪತಿಂ ಸ್ವೀಕುರು” .

50. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-3

ಕದಾಚನ ಕೃಪಣಃ ವಣಿಕ್ ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತಃ ತಸ್ಯ ಮಿತ್ರಾಯ ಧನಿಕಾಯ ದೇವವರ್ಮಣೇ ರಕ್ತಂ ಪ್ರದಾಯ ಮರಣೋನ್ಮುಖಾಯ ತಸ್ಮೈ ಜೀವದಾನಮಕರೋತ್ . ಕೃತಜ್ಞಃ ದೇವವರ್ಮಾ ಅಮೂಲ್ಯಂ ಮರ್ಸಿಡೀಸ್-ಕಾರ್-ಯಾನಂ ಉಪಾಯನರೂಪೇಣ ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತಾಯ ದದೌ . ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತಃ ನಿತರಾಂ ತುಷ್ಟಃ ಅಭವತ್ . ಪುನಃ ದೇವವರ್ಮಾ ರುಗ್ಣಃ ಅಭವತ್ . ತಸ್ಮೈ ರಕ್ತದಾನಮವಶ್ಯಮಭವತ್ . ಪುನರಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತಃ ಸಹರ್ಷಂ ಮಿತ್ರಾಯ ದೇವವರ್ಮಣೇ ರಕ್ತಂ ದದೌ . ಇದಾನೀಂ ತು ದೇವವರ್ಮಾ ಮಿತ್ರಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತಾಯ ಕಿಮಪಿ ಉಪಾಯನಂ ನ ದದೌ . ಅತುಷ್ಟಃ ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತಃ ದೇವವರ್ಮಾಣಮವದತ್, “ಕಥಮಿದಂ . ತದಾನೀಂ ತು ಕಾರ್-ಯಾನಮುಪಾಯನಂ ಅದದಃ . ಇದಾನೀಂ ತು ಕಿಮಪಿ ನ ದದಾಸಿ?” . ದೇವವರ್ಮಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಕ್ಷಮಸ್ವ ಮಾಂ . ಇದಾನೀಂ ತು ಮಮ ದೇಹೇ ಪ್ರಭೂತಂ ತವ ರಕ್ತಂ ಪ್ರವಹತಿ ಖಲು” .

51. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-11

ಭಾರ್ಯಾಃ ಯದ್ಯಹಂ ದಿನಪತ್ರಿಕಾ ಅಭವಿಷ್ಯಂ ತದಾ ಸದಾ ತವ ಹಸ್ತಯೋಃ ಅಸ್ಥಾಸ್ಯಂ . ಭರ್ತಾ . ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ಪ್ರಿಯೇ, ಯದಿ ಮಮ ಭಾರ್ಯಾ ದಿನಪತ್ರಿಕಾ ಅಭವಿಷ್ಯತ್ ತದಾ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಸಾ ನವಾ ಅಭವಿಷ್ಯತ್ .

52. ವಾರ್ಧಕ್ಯಂ-1

ಕಾಚನ ವೃದ್ಧಾ ಬೇಂಗಲೂರು ನಗರಸ್ಯ ರೇಲ್-ನಿಃಸ್ಥಾನಸ್ಯ ವೇದಿಕಾಯಾಂ ಸ್ಥಿತಾ
ನಿಕಟೇ ಸ್ಥಿತಂ ಕಂಚನ ಪುರುಷಮಪ್ಯಚ್ಛತ್ .

ವೃದ್ಧಾ: “ಭೋಃ, ಮೈಸೂರುನಗರಂ ಪ್ರತಿ ರೈಲ್-ಯಾನಂ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಂ ಕಿಂ?”

ಪುರುಷಃ: “ಬಾಡಂ” .

ವೃದ್ಧಾ: “ಶಿಮೋಗ್ಗಾನಗರಾತ್ ರೈಲ್-ಯಾನಮಾಗತಂ ಕಿಂ?”

ಪುರುಷಃ: “ಬಾಡಂ” .

ವೃದ್ಧಾ: “ಚೇನ್ನೈ ನಗರಂ ಪ್ರತಿ ರೈಲ್-ಯಾನಂ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಂ ಕಿಂ?”

ಪುರುಷಃ: “ಮಾತಃ, ಅಹಂ ನ ಜಾನೇ . ತ್ವಯಾ ಕುತ್ರ ಗಂತವ್ಯಂ?”

ವೃದ್ಧಾ: “ಪುತ್ರ, ಲೋಹಪಥಂ ತರ್ತುಂ ವಾಂಛಾಮಿ .”

53. ದಾಂಪತ್ಯಂ-16

ಕಾಚನ ಸ್ತ್ರೀ ವೈದ್ಯಾಲಯಂ ಗತ್ವಾ ವೈದ್ಯಂ ಪೃಚ್ಛತಿ, “ಭೋಃ, ಕಿಮಿದಂ ಕೃತಂ
ಭವತಾ? ಯದಾ ಭವತಾ ಮಮ ಭರ್ತರಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೃತಾ ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಸಃ
ಮಯಿ ಔದಾಸೀನ್ಯಂ ದರ್ಶಯತಿ, ವಿರಕ್ತ ಇವ ಭಾತಿ . ವಿಷಣ್ಣೋಽಹಂ ಭೃಶಂ”
ಇತಿ . ವೈದ್ಯಃ ಪ್ರತಿವದತಿ, “ದೇವಿ, ಮಯಾ ಕಿಂಚಿದಪಿ ದುಷ್ಕರ್ಮ ನ ಕೃತಂ .
ಸಃ ಕ್ಷೀಣದೃಷ್ಟಿರಾಸೀತ್ . ತಸ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಃ ಯಥಾ ಸಾಮಾನ್ಯಾ ಭವತಿ ತಥಾ ತಸ್ಯ
ನಯನಯೋಃ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೃತಾ ಖಲು “ಇತಿ .

54. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛೈಃ-3

ದ್ವೌ ನರೌ ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರೇ ಸಮಮಿಲಿತಾಂ ತಥಾ ಮಿಥಃ ಸಮಭಾಷೇತಾಂ .

ಪ್ರಥಮಃ ಅವದತ್, “ತವ ಮರಣಂ ಕಥಮಭೂತ್ ?”

ದ್ವಿತೀಯಃ: “ಶೈತ್ಯಸಾಧನೇ (refrigerator) ಮೃತಃ ಅಭೂವಂ . ಕಥಮಭೂತ್ ತವ
ಮರಣಂ?”

ಪ್ರಥಮಃ . “ಮಮ ಪತ್ನೀ ಕೇನಾಪಿ ಪರಪುರುಷೇಣಸಹ ರಮತೇ ಇತಿ ಸಂದಿಹ್ಯ
ಅಪರಾಹ್ಣೇ ತಸ್ಯೈ ಪೂರ್ವಸೂಚನಂ ನ ದದನ್ ಅಹಂ ಉದ್ಯೋಗಾಲಯಾತ್
ಗೃಹಂ ಪ್ರತಿನಿವೃತ್ತಃ . ಸಾ ಶಯ್ಯಾಗಾರೇ ಏಕಾಕಿನೀ ಪ್ರಸಾಧನೇ ನಿರತಾ
ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಾ . ಪ್ರಬಲಶಂಕಾಬಾಧಿತೇನ ಮಯಾ ಮಮ ಸೌಧೇ .
ಪ್ರಥಮತಲಾತ್ ಆಚತುರ್ಥತಲಂ ಪ್ರಸಭಂ ಸೋಪಾನಮಾರುಹ್ಯ ಸರ್ವಾಸು
ಕಕ್ಷ್ಯಾಸು ಮಾರ್ಗಣಂ ಕೃತಂ . ಕುತ್ರಾಪಿ ನ ಕೋಽಪಿ ಮಮ ದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ಗತಃ .

ನಿತರಾಂ ಕ್ಲಾಂತಃ ಪಂಚಮತಲಮಾರೋಢುಂ ಸೋಪಾನೇ ಪದಂ ನೃವಿಶಂ .
ರುಟಿತಿ ಹೃದಯವೇದನಯಾ ಮೃತೋಽಭೂವಂ ” .

ದ್ವಿತೀಯಃ: “ಹಂತ ಭೋಃ! ಯದಿ ಭವಾನ್ ಪ್ರಥಮತಲೇ ಏವ ನಿವೇಶಿತೇ
ಶೈತ್ಯಸಾಧನೇ ಅಮೃಗಯಿಷ್ಯತ ತದಾ ಆವಾಂ ದ್ವಾವಪಿ ಜೀವಿತೌ ಅಭವಿಷ್ಯಾವ
.”

55. ದಾಂಪತ್ಯಂ-17

ಕಸ್ಯಚಿತ್ ನರಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಮೃತಾ . ಮೃತಾಯಾಃ ಶವಂ ಶವಪೇಟಿಕಾಯಾಂ
ವಿನಿವೇಶ್ಯ ಶವವಾಹಕಾಃ ಶವಪೇಟಿಕಾಂ ಶವಾಗಾರಮಾನಯನ್ . ಶವಾಗಾರೇ
ಶವಪೇಟಿಕಾ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಶವಾಗಾರಸ್ಯ ಭಿತ್ತ್ಯಾ ವಿಘಟ್ಟಿತಾ . ತದಾ ಪೇಟಿಕಾಯಾಃ
ಕ್ಷೀಣಕಂಠೇನ ವ್ಯಾಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಕಿಮಪಿ ಕ್ರಂದಿತಂ ಶ್ರುತಂ . ಯದಾ ಶವವಾಹಕೈಃ
ಪೇಟಿಕಾಯಾಃ ಪಿಧಾನಮಪಾವೃತಂ ತದಾ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ಸಜೀವಾ ಇತ್ಯವಗತಂ .
ತಸ್ಯಾಃ ಭರ್ತಾ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಕಿಂಚಿದ್ಧೀತಶ್ಚ ತಾಮುಪಚರ್ಯ ಗೃಹಮಾನಾಯಯತ್
 . ಸಾ ತತಃ ದಶವರ್ಷಾಣಿ ಜೀವಿತ್ವಾ ಕಾಲಧರ್ಮಮಗಾತ್ . ಪುನಃ ಮೃತಾಂ
ತಾಂ ಶವಪೇಟಿಕಾಯಾಂ ವಿನಿವೇಶ್ಯ ಶವವಾಹಕಾಃ ಶವಾಗಾರಮಾನಯನ್ .
ತದಾ ಮೃತಾಯಾಃ ಪತಿಃ ಶವವಾಹಕಾನವದತ್, “ಭೋಃ, ಶವಾಗಾರಸ್ಯ ಅಂತಃ
ಸಾವಧಾನಂ ಚಲತ . ಪೇಟಿಕಾ ಭಿತ್ತ್ಯಾ ವಿಘಟ್ಟೀತ”ಇತಿ .

56. ವಾರ್ಧಕ್ಯಂ-2

ಕಶ್ಚನ ವೃದ್ಧಃ ಕಶ್ಚನ ಯುವಾ ಚ ವಿಪಣ್ಯಾಂ ಪರಸ್ಪರಮಕಸ್ಮಾತ್ ಸಮಘಟ್ಟಯೇತಾಂ
 . ವೃದ್ಧಃ ಅವದತ್, “ಕ್ಷಮ್ಯತಾಂ . ಭವಂತಮಹಂ ನಾದರ್ಶಂ . ಮಮ ಪತ್ನೀ
ಅಸ್ಮಿನ್ ಜನೌಘೇ ಮಮ ದೃಷ್ಟಿಪಥಾತ್ ಲುಪ್ತಾ . ತಾಂ ಮೃಗಯಾಮಿ . “ಇತಿ
 . ಯುವಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಕಿಂಚಿತ್ಕರಮೇತತ್ . ಅಹಮಪಿ ಮಮ ಭಾರ್ಯಾಂ
ಮೃಗಯಾಮಿ . ಸಾ ಚಿರಾಯ ಮಮ ದೃಷ್ಟಿಪಥಾತ್ ಲುಪ್ತಾ .” ವೃದ್ಧಃ ಅವದತ್,
“ಕಿಂರೂಪಾ ಸಾ . ತಸ್ಯಾಃ ಮಾರ್ಗಣೇ ಅಹಂ ತವ ಸಹಾಯಃ ಭವೇಯಂ” ಇತಿ
 . ಯುವಾ ಸಗರ್ವಂ ಸದುಃಖಂ ಚ ಅವದತ್, “ಸಾ ವರಾರೋಹಾ ಕುಂಭಸ್ತನೀ
ಪೃಥುಶ್ರೋಣೀ ಕರತಲೋದರೀ ಖಲು . ಭವತಃ ಭಾರ್ಯಾ ಕಿಂರೂಪಾ?” ಇತಿ
 . ವೃದ್ಧಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಮಮ ಭಾರ್ಯಾಯಾಃ ವಾರ್ತಾ ತಾವದಸ್ತು, ಭವತಃ
ಭಾರ್ಯಾಮೇವ ವಿಚಿನವಾವ” ಇತಿ .

57. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛೈಃ-4

ಕಶ್ಚಿತ್ ಪುರುಷಃ ತಮನುಸೃತ್ಯ ಭಷತಃ ಶುನಕಾತ್ ಭೀತಃ ಧಾವತಿ . ಶುನಕಸ್ತು ಭಷನ್ ತಮಭಿಧಾವತಿ .

ಅನ್ಯ ಏಕಃ ತಂ ಪುರುಷಂ ವದತಿ, “ರೇ, ಕುತಃ ಭಷತಃ ಶುನಕಾತ್ ಭೀತಃ ಧಾವಸಿ? ನ ಜಾನಾಸಿ ಕಿಂ ಯತ್ ಭಷನಶೀಲಃ ಶುನಕಃ ನ ದಶತಿ, ದಶನಶೀಲಃ ಶುನಕಃ ನ ಭಷತೀತಿ?” ಇತಿ .

ಪುರುಷಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್ “ಅಹಂ ಧ್ರುವಂ ಜಾನಾಮಿ . ಪರಂ ತು ಅಯಂ ಶುನಕಃ ತಮಾಭಾಣಕಂ ಜಾನಾತಿ ವಾ ನ ವಾ ಇತಿ ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತಃ ಧಾವಾಮಿ” ಇತಿ .

58. ದಾಂಪತ್ಯಂ-18

ವೃಚ್ಛಕಃ ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರಂ ವೃಚ್ಛತಿ, “ಆರ್ಯ, ತವ ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರತ್ವಸ್ಯ ಕಿಂ ಕಾರಣಂ?”

ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರಃ, “ಮಮ ಧರ್ಮಪತ್ನೀ ಏವ ಕಾರಣಂ”

ವೃಚ್ಛಕಃ, “ತವ ಧರ್ಮಪತ್ನೀ ವನಿತಾಮಣಿಃ ಖಲು . ತವ ವಿವಾಹಾತ್ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವಂ ಕಿಮಭವಃ?”

ಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರಃ, “ಅಹಂ ದಶಕೋಟ್ಯಧೀಶ್ವರಃ ಅಭವಂ” .

59. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-4

ಕೈಸ್ತಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂದಿರೇ ರವಿವಾಸರೇ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನಂತರಂ ಮಂದಿರಸ್ಯ ಧಾರಣಾರ್ಥಂ ಧನಸಂಗ್ರಹಣಂ ಕುರ್ವಂತಿ . ತದಾ ವಿಪರ್ಯಸ್ತಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಮೇಕಂ ಏಕಸ್ಯ ಹಸ್ತಾತ್ ಅನ್ಯಸ್ಯ ಹಸ್ತಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯಂತಿ . ಸರ್ವೇ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಧನಂ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣೇ ನಿವೇಶಯಂತಿ .

ಏಕಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂದಿರೇ ಪ್ರಾರ್ಥನಾನಂತರಮರ್ಚಕಃ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಂ ಧನಸಂಗ್ರಹಣಾಯ ಭಕ್ತವೃಂದೇ ನಿಹಿತವಾನ್ . ತ್ರಯಃ ಕೃಪಣಾಃ ವಯಸ್ಕಾಃ ಧನದಾನೇ ಅನಿಚ್ಛವಃ ಏಕತ್ರ ತತ್ರ ಆಸನ್ . ಯದಾ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಮಪಶ್ಯನ್, ತದಾ ತೇಷ್ಟೇಕಃ ಮೂರ್ಛಿತವತ್ ಸಹಸಾ ಧರಾಯಾಮಪತತ್, ಅನ್ಯೌ ದ್ವೌ ಪತಿತಂ ತಂ ವಹಂತೌ ದ್ರುತಂ ಮಂದಿರಾತ್ ಬಹಿಃ ಅಗಚ್ಛತಾಂ .

60. ದಾಂಪತ್ಯಂ-19

ಭಾರ್ಯಾಃ ಕುತಸ್ತ್ವಂ ಸರ್ವದಾ ತವ ಹಸ್ತಸ್ಯೂತೇ ಮಮ ಚಿತ್ರಂ ನಿವೇಶ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಾಲಯಂ ಗಚ್ಛಸಿ?

ಭರ್ತಾ: ಪ್ರಿಯೇ, ಯದಾ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥಲೇ ಕೃಚ್ಛಾಣಿ ಸಂಭವಂತಿ ತದಾ ತ್ವದೀಯಚಿತ್ರಾವಲೋಕನೇನ ತಾನಿ ಸುಗಮಾನಿ ಭಾಸಂತೇ .

ಭಾರ್ಯಾ: ಅಹೋ ಮಮ ಅದ್ಭುತಶಕ್ತಿಃ .

ಭರ್ತಾ: [ನೀಚಸ್ವರೇಣ] ಬಾಢಂ, ತವ ಚಿತ್ರಂ ಪಶ್ಯನ್ ಚಿಂತಯಾಮಿ, “ಅಸ್ಯಾಃ ಕರಿನತರಾ ಬಾಧಾ ಕಾಸ್ತಿ?” ಇತಿ .

61ದಾಂಪತ್ಯಂ-20

ಪರಸ್ಥಲವಾಸೀ ಕಶ್ಚನ ಉಪಾಹಾರಾಲಯಂ ಗತ್ವಾ ಪರಿಚಾರಿಕಾಮಾಹೂಯ ತಾಂ ವದತಿ, “ಭೋಃ, ಶೃಣು, ಮಹ್ಯಂ ಕವೋಷ್ಣಾಂ ಕಾಫೀಂ, ಅರ್ಧಪಕ್ಷಮಪೂಪದ್ವಯಂ ಚ ಕೃಪಯಾ ಆನಯ” ಇತಿ .

ಪರಿಚಾರಿಕಾ ಮನಾಕ್ ಚಕಿತಾಽಪಿ ಗ್ರಾಹಕಸಮೀಪ್ಸಿತಮಾಜ್ಞಾಂ ಮನ್ಯಮಾನಾ ತಥೈವ ಕವೋಷ್ಣಾಂ ಕಾಫೀಮರ್ಧಪಕ್ಷಮಪೂಪದ್ವಯಂ ಚ ಆನಯತಿ, ಭೋಜನಫಲಕಸ್ಯೋಪರಿ ನಿವೇಶಯತಿ ಚ .

ತದಾ ಸಃ ಗ್ರಾಹಕಃ ತಾಂ ವದತಿ, “ಬಹುನಿ ದಿನಾನ್ಯತೀತಾನಿ ಮದ್ಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ . ಗೃಹೋತ್ಕಂಠಾ ಮಾಂ ಬಾಧತೇ . ಅತ್ರ ಆಸನೇ ಉಪವಿಶ್ಯ ಮಾಂ ಯಥಾಮತಿ ಮದ್ಗೃಹಿಣೀವತ್ ಗರ್ಹಸ್ವ” ಇತಿ .

62. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-5

ಕೃಪಣ ಏಕಃ ಸತತಂ ಅರ್ಜಿತಧನೇ ಸ್ತೋಕಂ ಧನಂ ವ್ಯಯಯಿತ್ವಾ, ಕಿಂಚಿದ್ಧನಂ ಭಾರ್ಯಾಯೈ ಪ್ರದಾಯ ಶೇಷಂ ಧನಂ ಏಕಸ್ಯಾಂ ಪೇಟಿಕಾಯಾಂ ನಿಕ್ಷಿಪತಿ ಸ್ಮ . ಅವಸಾನಕಾಲೇ ಸನ್ನಿಹಿತೇ ಭಾರ್ಯಾಮವದತ್, “ಪ್ರಿಯೇ, ಮಮ ಧನಪ್ರಿಯತಾ ತವ ಜ್ಞಾತಾ ಏವ . ಮಯಿ ಉಪರತೇ ಮಮ ಸಧನಾಂ ಧನಪೇಟಿಕಾಂ ಮಯಾ ಸಹ ನಿವೇಶ್ಯ ಭೂಗತಾಂ ಕುರು . “ಭಾರ್ಯಾ ಅವದತ್, “ಪ್ರಿಯ, ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ತಥೈವ ಕರೋಮಿ, ಅಲಂ ಚಿಂತಯಾ” ಇತಿ .

ಕೃಪಣಃ ಅಸೂನತ್ಯಜತ್ . ವಿಧೇಯಾ ಅಪಿ ತು ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾ ಭಾರ್ಯಾ ತಸ್ಯ ಧನಪೇಟಿಕಾತ್ ಧನಮಾದಾಯ ಬೈಂಕೇ (bank) ಸ್ವಸಂಖ್ಯಾನೇ (account) ನ್ಯಸ್ಯ ತದ್ಧನಸಮಾನಮೌಲ್ಯಂ ಚೈಕಂ (cheque) ಭರ್ತೃನಾಮ್ನಿ ವಿಲಿಖ್ಯ ತತ್ ಧನಪೇಟಿಕಾಯಾಂ ನ್ಯಕ್ಷಿಪತ್ ಭರ್ತುಃ ಶವೇನ ಸಾಕಂ ಭೂಗತಮಕರೋಚ್ಚ .

63. ವಾರ್ಧಕ್ಯಂ-4

ವೃದ್ಧದಂಪತೀ ಅನ್ಯದಂಪತ್ಯೋಃ ಗೃಹೇ ಭೋಜನಂ ಸ್ವೀಕೃತವಂತೌ . ಭೋಜನಾನಂತರಂ ಪತ್ನೀ ಮಹಾನಸಂ ಗತೇ, ಪತೀ ತು ಭೋಜನಗೃಹೇ ಏವ ಸಂಲಪಂತೌ ಆಸ್ತಾಂ .

ವೃದ್ಧಃ ಇತರಮವದತ್, “ಹ್ಯಃ ಆವಾಂ ಕಾಂಶ್ಚನ ಭೋಜನಶಾಲಾಂ ಗತೌ ಯತ್ರ ಭೋಜನಂ ರಸವತ್ತರಮಾಸೀತ್ .”

ಇತರಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ತದ್ಭೋಜನಾಲಯಸ್ಯ ನಾಮ ಕಿಂ?”

ವೃದ್ಧಃ ಚಿರಮಚಿಂತಯತ್, ಪರಂತು ತನ್ನಾಮ ಸ್ಮೃತಿಪಥಂ ನಾಗಚ್ಛತ್ . ತದಾ

ವೃದ್ಧಃ ಇತರಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಭೋಃ, ತತ್ಪುಷ್ಪಸ್ಯ ನಾಮ ಕಿಂ ಯತ್ ಶ್ವೇತವರ್ಣಂ ಮನೋಹರಗಂಧಿ ನಿದಾಘಕಾಲೇ ಭೂರಿ ಪ್ರಭವತಿ ಚ?”

ಇತರಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಮಲ್ಲಿಕಾ ಇತಿ ನಾಮ ಕಿಂ?” ಇತಿ .

ವೃದ್ಧಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಆಂ, ತದೇವ, ಉಪಕೃತೋಽಸ್ಮಿ” ಇತಿ .

ವೃದ್ಧಃ ತದಾ ಮಹಾನಸದಿಶಿ ಪಶ್ಯನ್ ಉಚ್ಚೈರವದತ್, “ಮಲ್ಲಿಕೇ, ಮಲ್ಲಿಕೇ, ತದ್ಭೋಜನಶಾಲಾಯಾಃ ನಾಮ ಕಿಂ, ಯತ್ರ ಆವಾಂ ಹ್ಯಃ ಭೋಜನಮಕುರುತಾಂ?”

ಇತಿ .

64. ಉದ್ಯೋಗಿನಃ-1

ದ್ವೌ ಸಿಹ್ಮೌ ಮೃಗಾಲಯೇ ಆಸ್ತಾಂ . ಏಕಃ ಮೃಗಾಲಯೇ ಜಾತಃ ಅಪರಃ ವನೇ ಜಾತಃ . ಏಕದಾ ತೌ ಮೃಗಾಲಯಾತ್ ಪಲಾಯಿತೌ . ಮೃಗಾಲಯಪಾಲಾಸ್ತು ವನಂ ಗತಂ ವನ್ಯಸಿಹ್ಮಂ ಕತಿಪಯದಿವಸೇಷ್ಟೇವ ಪುನರಪಿ ನಿರ್ಬಧ್ಯ ಮೃಗಾಲಯಮಾನಯನ್ . ಮೃಗಾಲಯೇ ಜಾತಂ ನಾಗರಸಿಹ್ಮಂ ನಗರಂ ಗತಮನ್ವಿಷ್ಯ ತ್ರಿಮಾಸಾದೂರ್ಧ್ವಂ ಮೃಗಾಲಯಮಾನೀತವಂತಃ . ದ್ವೌ ಸಿಹ್ಮೌ ಪರಸ್ಪರಮಭಾಷೇತಾಂ .

ವನ್ಯಸಿಹ್ಮಃ . ಭೋಃ ವಯಸ್ಯ! ತ್ವಮೇತಾವತ್ಕಾಲಂ ಕುತ್ರ ಗತಃ . ವನೇ ಪರಿಭ್ರಮಂತಂ ಮಾಂ ಲೀಲಯಾ ನ್ಯಗೃಹ್ಣನ್ .

ನಾಗರಸಿಹ್ಮಃ . ಕಿಂ ವದಾಮಿ? ಅಹಂ ನಗರೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿತ್ಸರ್ವಕಾರಕಾರ್ಯಾಲಯೇ ದಿವಸಾನಿ ಲೇಖ್ಯಪತ್ರವೃಂದೇಷ್ಚಂತರಿತಃ ಲೀಲಯಾ ಅಯಾಪಯಂ .

ವನ್ಯಸಿಹ್ಮಃ . ಉದರಪೋಷಣಂ ತು ಕಥಮಭವತ್?

ನಾಗರಸಿಹ್ಮಃ . ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಕಾರ್ಯಾಲಯೋದ್ಯೋಗಿನಮೇಕಮಖಾದಂ . ಉದ್ಯೋಗಿನಃ ಸಹ್ಯಶಃ ಸಂತಿ ಖಲು . ಏಕಃ ನ್ಯೂನಃ ಅಭವತ್ ಯದಿ ತತ್ರ ಕೋಽಪಿ ನ ಜಾನಾತಿ .

ವನ್ಯಸಿಹ್ಮಃ . ಕಥಮಿದಾನೀಂ ಬದ್ಧಃ ಅಭೂಃ ?

ನಾಗರಸಿಹ್ಯಃ . ಮಯಾ ಪ್ರಮಾದಃ ಆಚರಿತಃ ಖಲು . ಹ್ಯಃ ಕಾಫೀಪರಿವೇಷ್ಟಾರಂ
ಬಾಲಮಖಾದಂ . ಸಪದ್ಯೇವ ತಸ್ಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಃ ಸರ್ವೈಃ ಲಕ್ಷಿತಾ . ಸರ್ವೇ ತಸ್ಯ
ಮಾರ್ಗಣೇ ಪ್ರವೃತ್ತಾಃ ಅಭವನ್ . ತದಾ ಲೇಖಪತ್ರವೃಂದೇಷ್ಟಂತರ್ಹಿತಂ ಮಾಂ
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಯಾತ್ ಪಲಾಯಿತವಂತಃ . ಮೃಗಾಲಯಪಾಲಾಃ ಆಗತ್ಯ ಮಾಂ
ಪಂಜರೇ ಬಬಂಧುಃ .

65. ದಾಂಪತ್ಯಂ-21

ಚಿರಕಾಲಾನಂತರಂ ದ್ವೇ ವೃದ್ಧೇ ಸಖ್ಯೌ ಅಮಿಲತಾಂ . ಪರಸ್ಪರಕುಶಲಾನಂತರಂ
ಏಕಾ ಅನ್ಯಾಮಪೃಚ್ಛತ್ .

ಏಕಾ: “ಕಚ್ಚಿತ್ ಕುಶಲೇ ತವ ಭರ್ತಾ?”

ಅನ್ಯಾ: “ಮಮ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಾತ್ ಸಃ ದೈವಾಧೀನಃ ಅಭವತ್ .”

ಏಕಾ: “ಸುಭೃಶಂ ಖಿನ್ನಾಸ್ಮಿ . ಕಿಮಭವತ್ ?”

ಅನ್ಯಾ:” ಏಕಸ್ಮಿನ್ ದಿವಸೇ ತಂ ಶಾಕಾಯ ವೃಂತಾಕಮಾನೇತುಂ ವಿಪಣಿಂ
ಪ್ರೇಷಿತವತೀ . ಮಧ್ಯೇಮಾರ್ಗಂ ಸಃ ಹೃದಯಾಘಾತಾತ್ ಮೃತಃ .”

ಏಕಾ: “ಪಶ್ಚಾತ್ ತ್ವಂ ಕಿಮಕರೋಃ ?”

ಅನ್ಯಾ: “ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ? ಶಾಕಾಯ ಗೃಹಸ್ಯ ಶಾಕವಾಟಿಕಾಯಾಮಾರೋಪಿತಂ
ಕೂಷ್ಮಾಂಡಮೇವ ಅಪಚಂ .”

66. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-5

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಮರಣಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಶಯಾನಃ ಆಸೀತ್ . ತಸ್ಯ ಆಪ್ತವಯಸ್ಯಃ
ಶಂಭುಃ ತಂ ದೃಷ್ಟುಂ ತತ್ರ ಆಗತಃ . ಶಂಭುಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಶಯ್ಯಾಯಾಃ ನಿಕಟೇ
ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಮಪಶ್ಯತ್ . ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ವಕ್ತುಮಶಕ್ತಃ ಸಖೇದಂ ಶಂಭುಂ
ಹಸ್ತಸಂಜ್ಞಾಭಿಃ ಪತ್ರಂ ಲೇಖನೀಂ ಚ ದಾತುಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್ . ಶಂಭುಃ ತಥೈವ
ಅಕರೋತ್ . ಯಾವತ್ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಪತ್ರೇ ಕಿಮಪಿ ಅಲಿಖತ್ ತಾವದೇವ ಸಃ
ಅಸೂನತ್ಯಜತ್ . ಖಿನ್ನಃ ಶಂಭುಃ ತತ್ಸಮಯೇ ತತ್ಪತ್ರಪಠನಂ ನೋಚಿತಮಿತಿ
ಮತ್ವಾ ಕಂಚುಕಸ್ಯೂತೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗೃಹಂ ಗತಃ . ಗೃಹೇ ಪತ್ರಂ ವ್ಯಸ್ಮರತ್ ಅತಃ
ನಾಪರಚ್ಛ . ಅನ್ಯೇದ್ಯುಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಮರಣಸಭಾ ಆಯೋಜಿತಾ ಯತ್ರ ಶಂಭುಃ
ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ಕಿಮಪಿ ಭಾಷಿತುಂ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ . ಯಾವತ್
ಭಾಷಿತುಂ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಾನ್ ತಾವದೇವ ಸಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಲಿಖಿತಂ ಪತ್ರಂ ಸಸ್ಮಾರ
ಯತ್ ದಿಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯ ಕಂಚುಕಸ್ಯೂತೇ ಏವ ಪಿಹಿತಮಾಸೀತ್ . ಸಃ ಉಚ್ಛೈರವದತ್,
“ಅಯಿ ಭೋಃ, ಮರಣಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಶಯಾನಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಅಂತಿಮಸಂದೇಶಃ

ಅಧುನೈವ ಮಮ ಕಂಚುಕಸ್ಯೂತೇ ವರ್ತತೇ . ತಂ ಸಂದೇಶಂ ಸರ್ವೇ ಶೃಣ್ವಂತು .
“ಇತಿ . ಪತ್ರಮಪಾವೃತ್ಯ ಪ್ರಥಮಂ ತತ್ರ ಲಿಖಿತಂ ಸ್ವಗತಮಪರತ್, “ರೇ ಮೂರ್ಖ .
ಮಮ ಶ್ವಾಸಾಧಾರಸ್ಯ ಆಮ್ಲಜನಕನಾಲಸ್ಯೋಪರಿ ಸ್ಥಿತೋಽಸಿ” .

67. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-13

ಪರಿವ್ರಾಜಕವೇಷಧರಃ ಕಶ್ಚನ ಭಿಕ್ಷಾಧಂ ಗ್ರಾಮೇ ಅಟತಿ ಸ್ಮ . ಕೋಽಪಿ ತಸ್ಮೈ
ಭಿಕ್ಷಾಂ ನ ದದೌ . ಅಂತತಃ ಕಸ್ಯಾಶ್ಚಿತ್ ಗೃಹಿಣ್ಯಾಃ ಗೃಹಸ್ಯ ಪುರತಃ ಗತ್ವಾ ಭಿಕ್ಷಾಂ
ಯಯಾಚೇ . ಗೃಹಿಣೀಮಕಥಯಚ್ಚ, “ಭವತಿ! ಭಿಕ್ಷಾಂ ದದಾತು . ಯದಿ ಭವತೀ
ಭಿಕ್ಷಾಂ ನ ದದಾತಿ ತದಾ ಯಥಾಹಂ ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಗ್ರಾಮೇ ಸಮಾಚರಂ ತಥೈವ
ಅತ್ರಾಪಿ ಸಮಾಚರಾಮಿ . “ತಾಪಸಃ ತಪೋಬಲೇನ ಮಾಂ ಶಪೇದಿತಿ ಚಿಂತಯಂತೀ
ಗೃಹಿಣೀ ಭೀತಾ ತಸ್ಮೈ ಭಿಕ್ಷಾಂ ದದೌ . ಭಿಕ್ಷಾಂ ದತ್ವಾ ತಂ ಪರಿವ್ರಾಜಕಮಪೃಚ್ಛತ್,
“ಭಗವನ್! ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಗ್ರಾಮೇ ಭವತಾ ಕಿಮಾಚರಿತಂ?” . ಭಿಕ್ಷಾಂ ಕವಲಯನ್
ಪರಿವ್ರಾಜಕಃ ಅವದತ್, “ಅಯಿ ಭೋಃ! ನಿರಶನವ್ರತಂ ಸಮಾಚರಂ” ಇತಿ .

68. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-14

ಕೈಸ್ತಾಲಯಪೂಜಕಃ ಅಮ್ರಿಯತ, ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರೇ ಅನ್ಯೈಃ ಮೃತ್ಯೈಃ ಸಾಕಂ
ಸ್ವರ್ಗಪ್ರವೇಶಾನುಮತ್ಯೈ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ ಸ್ಮ ಚ . ತಸ್ಯ ಪುರತಃ ಆತಪೋಪನೇತ್ರೇ
ವರ್ಣರಂಜಿತವಸ್ತ್ರೇ ಚ ಧಾರಯಮಾಣಃ ಕಶ್ಚನ ಆರ್ಯಃ ಅಪಿ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ ಸ್ಮ
. ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಪಾಲಕಃ ತಮಾರ್ಯಮವದತ್, “ಭೋಃ, ಕಸ್ತ್ವಂ? ಕಥಯ . ತವ
ಸ್ವರ್ಗಪ್ರವೇಶಯೋಗ್ಯತಾ ಅಸ್ತಿ ಕಿಮಿತಿ ಪರೀಕ್ಷೇ “ಇತಿ . ಸ ಆರ್ಯಃ ಅವದತ್,
“ಅಹಂ ವಿಮಾನಚಾಲಕಃ ಆಸಂ . ಕತಿಪಯವರ್ಷೇಭ್ಯಃ ಪೂರ್ವಂ ಉದ್ಯೋಗಾತ್
ನಿವೃತ್ತಃ ಅಭವಂ “ಇತಿ . ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಪಾಲಕಃ ಸ್ಮಯಮಾನಃ ತಮವದತ್, “ಸ್ವಾಗತಂ
ಭೋಃ, ಇಮೇ ಕೌಶೀಯವಸ್ತ್ರೇ, ಇಮಂ ಸೌವರ್ಣದಂಡಂ ಚ ಗೃಹಾಣ, ಸ್ವರ್ಗೇ
ಸುಖಮಾಸ್ವ, “ ಇತಿ .

ಅಥ ದ್ವಾರಪಾಲಕಃ ಕೈಸ್ತಾಲಯಪೂಜಕಂ ತಥೈವ ಅಪೃಚ್ಛತ್ . ಕೈಸ್ತಾಲಯಪೂಜಕಃ
ಗಂಭೀರಸ್ವರೇಣ ಅವದತ್, “ಭೋಃ, ಅಹಂ ತ್ರಯಸ್ಥಿಂಶತ್ ವರ್ಷಾತ್ ಲಂಡನ್-
ನಗರೇ ಜೇಮ್ಸ್-ಕೈಸ್ತಾಲಯಸ್ಯ ಪೂಜಕಃ ಆಸಂ” ಇತಿ . ದ್ವಾರಪಾಲಕಃ
ತಮವದತ್, “ಬಾಡಂ, ಇಮೇ ಕಾರ್ಪಾಸವಸ್ತ್ರೇ ಇಮಂ ದಾರುದಂಡಂ ಚ
ಗೃಹಾಣ . ಸ್ವರ್ಗೇ ಸುಖಮಾಸ್ವ, “ಇತಿ . ಈಷತ್ಕುಪಿತಃ ಕೈಸ್ತಾಲಯಪೂಜಕಃ
ದ್ವಾರಪಾಲಕಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಅಹೋ, ಕಥಮಿತ್ಥಂ? ಅಸ್ಮೈ ವಿಮಾನಚಾಲಕಾಯ
ಸೌವರ್ಣದಂಡಂ ಕೌಶೀಯವಸ್ತ್ರೇ ಚ ದತ್ತಾನಿ, ಮಹ್ಯಂ ಪೂಜಕಾಯ ದಾರುದಂಡಂ

ಕಾರ್ಪಾಸವಸ್ತ್ರೇ ಚ ದತ್ತಾನಿ . ಇದಂ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಕಿಂ?” . ಸ್ಮಯಮಾನಃ ದ್ವಾರಪಾಲಕಃ
ಅವೋಚತ್, “ಯದಾ ತ್ವಯಾ ಕೈಸ್ತಾಲಯೇ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಃ ಕೃತಃ ತದಾ ಸಭ್ಯಾಃ
ಸರ್ವೇ ಅಸ್ವಪನ್, ಯದಾ ಸಃ ವಿಮಾನಮಚಾಲಯತ್ ತದಾ ವಿಮಾನಯಾತ್ರಿಕಾಃ
ಸರ್ವೇ ಈಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತ . ಅತ ಏವ ಸಃ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಾಯ ಯೋಗ್ಯತರಃ, “
ಇತಿ .

69. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-6

ಕುತೂಹಲೀ ಬಾಲಃ ಮಾತರಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಅಂಬ, ಕುತಸ್ತವ ಕತಿಚನಶಿರೋರುಹಾಃ
ಪಲಿತಾಃ?” ಇತಿ . ಮಾತಾ ಅಸ್ಮಿನ್ ಸಮಯೇ ಬಾಲಾಯ ಸದ್ವರ್ತನಬೋಧನಂ
ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ಯಮಿತಿ ಮನ್ಯಮಾನಾ ತಮವದತ್, “ವತ್ಸ, ತವ ಏಕೈಕಂ ದುರ್ವರ್ತನಂ
ಮಮ ಏಕೈಕಂ ಶಿರೋರುಹಂ ಪಲಿತಂ ಕರೋತಿ” ಇತಿ . ಮುಗ್ಧಃ ಬಾಲಃ ಸಪದಿ
ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅಂಬ, ಇದಾನೀಮೇವ ಜಾನಾಮಿ ”ಮಾತಾಮಹ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ
ಶಿರೋರುಹಾಃ ಕುತಃ ಪಲಿತಾ” ಇತಿ” ಇತಿ .

70. ಮೌಢ್ಯಂ-4

ಕಶ್ಚನ ಪುರುಷಃ ಆರಕ್ಷಕಮುಪೇತ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಪತ್, “ಆರ್ಯ, ಕಷ್ಟಮಾಪತಿತಂ . ಮಮ
ಗೃಹಾತ್ ಚೋರಾಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಂ (T.V.) ಏಕಂ ವಿಹಾಯ ಸರ್ವಾಣಿ ವಸ್ತುನ್ಯಾದಾಯ
ಪಲಾಯಿತವಂತಃ “ಇತಿ .

ಆರಕ್ಷಕಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಆಶ್ಚರ್ಯಂ ಖಲು . ಕುತಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಂ ಆದಾಯ ನ ಗತಾಃ?” .
ಪುರುಷಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅಹಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರೇ ಚಲಚಿತ್ರಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಃ ಆಸಂ ಖಲು
“ಇತಿ .

71. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-6

ಶರ್ವರ್ಯಾಂ ಗಾಢಾಂಧಕಾರೇ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ತಡಿತ್ವನಿತಸಹಿತಧಾರಾಸಂಪಾತ್ಯೈಃ
ವರ್ಷತಿ ಸ್ಮ . ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ಏಕಾಕೀ ವಿಜನೇ ರಾಜಪಥೇ ಚಲತಿ ಸ್ಮ . “ಕಿಂಚಿತ್ ಕಾರ್-
ಯಾನಮಾಗಚ್ಛೇತ್ ಯದಿ ಚಾಲಕಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತ್ವಾ ಕಾರ್-ಯಾನೇ ಗಚ್ಛೇಯಂ”
ಇತಿ ಚಿಂತಯನ್ ಜಲಸಿಕ್ತಃ ತಮಸಿ ತಡಿತ್ವಲಿತರಾಜಪಥೇ ನೃಸ್ತದೃಷ್ಟಿಃ ಶನೈಃ
ಪ್ರಾಚಲತ್ . ತದಾ ಕಿಮಪಿ ಯಾನಂ ಶಿರೋದೀಪಂ ವಿನಾ ಶನೈಃ ಆಗಚ್ಛದಿವ ದೃಷ್ಟಂ
 . ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ಯ ದ್ವಾರಮಪಾವೃತಮಾಸೀತ್ . ಝಟತಿ ಕಾರ್-ಯಾನಮಾರುಹ್ಯ
ಪೃಷ್ಠಪೀಠೇ ಉಪಾವಿಶತ್ . ಯದಾ ಸಿಕ್ತೋತ್ತರೀಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸಾವಧಾನಂ
ಪರಿತಃ ತಮಸ್ಯೇವ ದೃಷ್ಟಿಮಚಾಲಯತ್ ತದಾ ತಸ್ಮೈ ಅವಗತಮಭವತ್ ಯತ್

ಚಾರ್-ಚಾಲಕಸ್ಥಾನಂ ರಿಕ್ತಮಾಸೀತ್, ಕಾರ್-ಯಾನೇ ಅನ್ಯಃ ಕೋಽಪಿ ನಾಸೀತ್, ಪರಂತು ಕಾರ್-ಯಾನಂ ಚಲನ್ನೇವ ಆಸೀತ್ . ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಃ ಭಯಭೀತಶ್ಚ ಅಭವತ್ . ಪರ್ಜನ್ಯೇ ನಿರಂತರಂ ವರ್ಷತಿ ಸತಿ ಸಃ ಕುತ್ರ ವಾ ಗಚ್ಛೇತ್ . ಪೀಠೇ ಏವ ನಮಿತನಕುಚಿತಾಂಗಃ ಈಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ ತಸ್ಥೌ . ಸಪದಿ ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ಯ ವೇಗಃ ವರ್ಧನ್ನಿವ ಅಭಾತ್ . ರಾಜಪಥೇ ದೃಷ್ಟಿಂ ನ್ಯದಧಾತ್ . ಕಸ್ಯಾಪಿ ಹಸ್ತಃ ಯಾನಸ್ಯ ಮಾರ್ಗನಿಯಂತ್ರಣಚಕ್ರಂ ಭ್ರಾಮಯನ್ನಿವ ಬಭೌ . ಪೂರ್ವಮೇವ ಭೀತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಭಯಂ ಸೀಮಾತೀತಮಭವತ್ . ದೈವವಶಾತ್ ರಾಜಪಥಪಾರ್ಶ್ವೇ ಜ್ವಲನ್ ದೀಪಃ ದೃಷ್ಟಃ . ಝಟಿತಿ ಕಾರ್-ಯಾನಾದವಾತರತ್ . ದೀಪಃ ಅನತಿದೂರೇ ಸ್ಥಿತಸ್ಯ ಕಸ್ಯಚನ ಉಪಾಹಾರಗೃಹಸ್ಯ ಆಸೀತ್ . ತಂ ಗೃಹಂ ಪ್ರತಿ ದ್ರುತಂ ಪ್ರಾಚಲತ್ . ಅಚಿರೇಣೈವ ಉಪಾಹಾರಗೃಹಮವಾಪ ಚ .

ಉಪಾಹಾರಗೃಹೇ ಪರಿಧಾನಶೋಷಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಉಪಾಹಾರಂ ಭಕ್ಷಯಿತುಂ ಪ್ರಾರಭತ . ತದಾ ದ್ವೌ ಬೃಹತ್ಕಾಯೌ ಸಿಕ್ತವಸ್ತೌ ಪುರುಷೌ ತತ್ರ ಆಗತೌ . ತಯೋಃ ಏಕಃ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಂ ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶ್ಯನ್ ಅನ್ಯಮವದತ್, “ರೇ, ಅಯಮೇವ ಧೂರ್ತಃ ಯಃ ಯದಾ ಆವಾಂ ಅಸ್ಮತ್-ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ಯಾನಂ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಬಲಾತ್ ಪ್ರಣುದಂತೌ ಆಸ್ವ ತದಾ ಝಟಿತಿ ಕಾರ್-ಯಾನೇ ಸಮುಪಾವಿಶತ್” ಇತಿ .

72. ಬಾಲಚೇಷ್ಟಾ-4

“ಕುತಃ ರೋದಸಿ, ವತ್ಸ?” ಮಾತಾ ಅಪೃಚ್ಛತ್ . ಬಾಲಕಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅಂಬ! ಪಿತಾ ಭಿತ್ತೌ ಚಿತ್ರಂ ಆಲಂಬಯಿತುಂ ಮುದ್ಗರೇಣ ಕೀಲಕಂ ಪ್ರಹರತಿ ಸ್ಮ . ತದಾ ತಸ್ಯ ಅಂಗುಲೀ ವ್ರಣಿತಾ . ಅತ ಏವ, “ ಇತಿ ರೋದನನಿರುದ್ಧಕಂಠಃ ಸಗದ್ಗದಮವದತ್ . ಮಾತಾ ಬಾಲಕಮಾಶ್ವಾಸಯಂತೀ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಕಿಂಚಿತ್ಕರಂ ಖಲು ತತ್ . ಮಾರುದಃ . ತ್ವಯಾ ಹಸಿತವ್ಯಂ ಆಸೀತ್, “ ಇತಿ . ಬಾಲಕಃ ಉಚ್ಛೈಃ ರುದನ್ ಅವದತ್, “ಅಂಬ! ಮಯಾ ಹಸಿತಮೇವ, “ ಇತಿ .

73. ವಾಕ್ಶಾತುರ್ಯಂ-15

ಕಶ್ಚನ ಪೂಜಕಃ ರಾಜಪಥೇ ಚರನ್ ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ವಾಗ್ಯುದ್ಧಂ ಕುರ್ವತಃ ಕಾಂಶ್ಚನ ಬಾಲಕಾನಪಶ್ಯತ್ . ಬಾಲಕಾನ್ ವಾಗ್ಯುದ್ಧಾತ್ ವಾರಯಿತುಂ ತಾನಭಿಸಸಾರ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಚ, “ಬಾಲಕಾಃ, ಯೂಯಂ ಕುತಃ ಇತ್ಥಂ ಕಲಹಂ ಕುರ್ವಂತಃ ಸ್ಥ . ಕಿಂ ಕಾರಣಂ?” ಇತಿ . ತೇಷು ಏಕಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅಯಂ ಸುಂದರಃ ಗ್ರಾಮಶುನಕಃ ಸರ್ವತ್ರ ಅಟಿತಿ . ವಯಂ ಸರ್ವೇ ತಂ ಆಬದ್ಧ್ಯ ಗೃಹಂ ನೇತುಂ ವಾಂಛಾಮಃ .

ಅಸ್ಮಾಸು ಏಕೇನ ಏವ ತಂ ನೇತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಖಲು . ಅತಃ ಯಃ ಮೃಷಾವಾದೇ
ಅನ್ಯಾನ್ ಜಯತಿ ಸ ಏವ ಶುನಕಂ ಗೃಹಂ ನಯೇತ್ ಇತಿ ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ನಿರ್ಣೀತಂ
. ಇದಾನೀಮಸ್ಮಾಸು ಏಕೈಕಃ ಅನ್ಯಾನ್ ಮೃಷಾವಾದೇ ಜೇತುಂ ಯತತೇ” ಇತಿ .
ಪೂಜಕಃ ಗಂಭೀರಧ್ವನಿನಾ ಅವದತ್, “ಬಾಲಕಾಃ! ಮಾ ಏವಂ . ಅನ್ಯತಂ ಕದಾಪಿ
ನ ಬ್ರೂಯಾತ್ . ಯದಾ ಅಹಂ ಬಾಲಃ ಆಸಂ ತದಾ ಕದಾಪಿ ಮಯಾ ಅನ್ಯತಂ
ನೋಕ್ತಂ” ಇತಿ . ಗತೇಷು ಕೇಷುಚಿತ್ ಕ್ಷಣೇಷು, ಬಾಲಕೇಷು ಯವಿಷ್ಠಃ ಕಶ್ಚನ ತದಾ
ಅವದತ್, “ಏಷ ಪೂಜಕ ಏವ ಶುನಕಂ ನೇತುಂ ಯೋಗ್ಯಃ ಇತಿ ಭಾತಿ . ಸ ಏವ
ಶುನಕಂ ನಯತು” ಇತಿ .

74. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-16

ಕದಾಚನ ಕಾಚಿತ್ ಸ್ತ್ರೀ ನದ್ಯಾಃ ತಟೇ ಭರ್ತುಃ ಜೀರ್ಣಕಂಚುಕಸ್ಯ ನವೀಕರಣೇ
ನಿರತಾ ಆಸೀತ್ . ತದಾ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ತಸ್ಯಾಃ ಹಸ್ತಾತ್ ಸೂಚೀ ನದ್ಯಾಃ ಜಲೇ ನೃಪತತ್
. ತದಾ ಸಾ ಉಚ್ಚೈಃ ರೋದಿತುಮಾರಬ್ಧಾ, “ಮಮ ಭರ್ತಾ ಮಾಂ ತಾಡಯತಿ
ಯದ್ಯಹಂ ತಸ್ಯ ಕಂಚುಕಂ ನ ನವೀಕೃತ್ಯ ಗೃಹಂ ಗಚ್ಛಾಮಿ ಚೇತ್” ಇತಿ . ಈಶ್ವರಃ
ತಸ್ಯಾಃ ರೋದನಂ ಶೃಣ್ವನ್ ತತ್ರ ಆಗತ್ಯ ತಸ್ಯೈ ಜಲಾತ್ ಏಕಾಂ ಸುವರ್ಣಸೂಚೀಂ
ಉದ್ಧೃತ್ಯ ದದೌ . ಸಾ ರುದಂತೀ ಏವ ಅವದತ್, “ಸಾ ಸೂಚೀ ಮಮ ನ ಭವತಿ”
ಇತಿ . ತದಾ ಈಶ್ವರಃ ತಸ್ಯೈ ಜಲಾತ್ ಏಕಾಂ ರಜತಸೂಚೀಂ ಉದ್ಧೃತ್ಯ ದದೌ .
ತದಾಪಿ ಸಾ ಅವದತ್, “ಸಾ ಸೂಚೀ ಮಮ ನ ಭವತಿ” ಇತಿ . ತದಾ ಈಶ್ವರಃ ಜಲಾತ್
ಆಯಸಸೂಚೀಂ ಉದ್ಧೃತ್ಯ ತಸ್ಯೈ ದದೌ . ಸಾ ಹೃಷ್ಟಾ ಅವದತ್, “ಸಾ ಸೂಚೀ ಏವ
ಮಮ” ಇತಿ . ತದಾ ತುಷ್ಟಃ ಈಶ್ವರಃ ತಿಸ್ರಃ ಅಪಿ ಸೂಚೀಃ ತಸ್ಯೈ ಸತ್ಯವಚನಾಯೈ
ದದೌ . ತದಾ ಸಂತುಷ್ಟಾ ಸಾ ಈಶ್ವರಂ ಸಂಸ್ತುತ್ಯ ಗೃಹಂ ಗತಾ .

ಅನ್ಯೇದ್ಯುಃ ಸಾ ಭರ್ತಾ ಸಾಕಂ ನದೀತಟೇ ಗಚ್ಛತಿ ಸ್ಮ . ತಸ್ಯಾಃ ಭರ್ತಾ
ಪದಸ್ಪಲನಾತ್ ನದ್ಯಾಃ ಜಲೇ ನೃಪತತ್ . ಸಾ ಈಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ,
“ಪರಮೇಶ್ವರ, ಮಮ ಪತಿಂ ದೇಹಿ” ಇತಿ . ಈಶ್ವರಃ ತತ್ರ ಆಗತ್ಯ ತಸ್ಯೈ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯಂ
ಜಲಾದುದ್ಧೃತ್ಯ “ಕಿಮಯಂ ತವ ಭರ್ತಾ” ಇತ್ಯವೃಚ್ಛತ್ . ಸಾ ಅವದತ್, “ಬಾಧಂ ಸ
ಏವ ಮಮ ಭರ್ತಾ” ಇತಿ . ತದಾ ಕುಪಿತಃ ಈಶ್ವರಃ ತಾಮವೃಚ್ಛತ್, “ಕಥಮಿದಾನೀಂ
ಅಸತ್ಯಂ ವದಸಿ?” ಇತಿ . “ಪ್ರಭೋ! ಶ್ರುಣುಶ್ಚ, ಯದ್ಯಹಂ, “ಅಯಂ ಮಮ
ಪತಿನಭವತಿ” ಇತ್ಯವದಿಷ್ಯಂ ತದಾ ತ್ವಂ ಭೋಜರಾಜಂ ಮಮ ಭರ್ತಾರಂ
ಚ ಮಹ್ಯಂ ಅದಾಸ್ಯಃ . ಇದಾನೀಂ ಮಮ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಂ ಸಮುಚಿತಂ ನ ಭವತಿ .
ಪತಿತ್ರಯಪ್ರೀಣನೇ ಅಶಕ್ತಾ ಖಲು . ಮಾಂ ಕ್ಷಮಸ್ವ” ಇತಿ . ಕೃಪಾಲುಃ ಈಶ್ವರಃ ತಸ್ಯಾಃ
ಅಂಕೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯಮೇವ ನೃವೇಶಯತ್ .

75. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-17

ಕಶ್ಚನ ಯುವಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯೇ ವಿವರ್ಣವದನಃ ಚಿಂತಾಮಗ್ನಃ ಆಸೀತ್ . ತಸ್ಯ ಮಿತ್ರಂ ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಭೋಃ, ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಃ ಅಸಿ ಇತಿ ಮೇ ಭಾತಿ . ಕಿಮಾಪನ್ನಂ?” ಇತಿ .

” ಕಿಂ ವದಾನಿ . ಶ್ವಃ ಮಮ ಶ್ವಶ್ರುವಃ ಜನ್ಮದಿನಂ . ತದವಸರೇ ಮಯಾ ತಸ್ಯೈ ಕಿಂಚಿದುಪಾಯನಂ ದೇಯಂ . ಉಚಿತಮುಪಾಯನಂ ಕಿಮಿತಿ ಚಿಂತಯಾಮಿ “ .

ಮಿತ್ರಂ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭಣ, ಪರುತ್ ತ್ವಯಾ ಕಿಂ ದತ್ತಂ?”

“ಮಯಾ ತಸ್ಯೈ ಬಹುಮೂಲ್ಯಂ ಶ್ಮಶಾನಸ್ಥಲಂ ಕ್ರೀತಂ ”

ಮಿತ್ರಂ ಉಚ್ಛೈಃ ಹಸತಿ ವದತಿ ಚ, “ತ್ವಯಾ ಮಹಾರ್ಘಂ ಉಪಾಯನಮೇವ ದತ್ತಂ . ಐಷಮಃ ತ್ವಯಾ ತಸ್ಯೈ ಕಿಮಪಿ ನ ದೇಯಂ ಖಲು.”

“ಕಥಮಿತ್ಥಂ ವದಸಿ?”

“ಶ್ರುಣು, ಶ್ವಃ ಯದಾ ತ್ವಂ ತಯಾ ಸಹ ಮಿಲಸಿ, ಸಾ ತ್ವಾಂ ಪೃಚ್ಛೇತ್ . “ಜಾಮಾತಃ, ಐಷಮಃ ಮಹ್ಯಂ ಕಿಮುಪಾಯನಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ” ಇತಿ . ತದಾ ತ್ವಂ ಸ್ಮಿತವದನಃ ಇತ್ಥಂ ವದೇಃ, “ಮಾತಃ, ಮಯಾ ಪರುತ್ ದತ್ತ ಮುಪಾಯನಂ ತ್ವಯಾ

ಅದ್ಯಾಪಿ ನ ಉಪಯುಕ್ತಂ ಖಲು . ಅತಃ ಐಷಮಃ ಕಿಂಚಿದಪಿ ನ ದದಾಮಿ” ಇತಿ” .

76. ಬಾಲಚೇಷ್ಟಾ-5

ಪಿತಾ ಪುತ್ರಂ ಬಾಲಂ ಸ್ವಾಪಯಿತುಂ ಯತಮಾನಃ ಅಸ್ತಿ . ಬಾಲಂ ಸ್ವಕೋಷ್ಟೇ ತಲೈ ಶಾಯಯಿತ್ವಾ ದ್ವಾರಂ ಪಿಥಾಯ ಬಹಿರಾಗಚ್ಛತಿ . ಕತಿಪಯ ಕ್ಷಣಾದನಂತರಮೇವ ಬಾಲಃ ಉಚ್ಛೈಃ ಕ್ರೋಶತಿ, “ತಾತ, ಅಹಂ ಜಲಂ ಪಿಪಾಸಾಮಿ . ಮಹ್ಯಂ ಜಲಪೂರ್ಣಂ ಚಷಕಮಾನಯ “ಇತಿ . ಪಿತಾ ಉಚ್ಛೈಃ ಪ್ರತಿವದತಿ, “ವತ್ಸ, ಇದಾನೀಂ ತ್ವಯಾ ಜಲಂ ನ ಪೇಯಂ . ತೂಷ್ಟೀಂ ಸ್ವಪಿಹಿ” ಇತಿ . ಕತಿಪಯಕ್ಷಣಾದನಂತರಂ ಪುನಃ ಬಾಲಃ ಉಚ್ಛೈಃ ವದತಿ, “ತಾತ, ಮಹ್ಯಂ ಪಿಪಾಸಾ ಬಾಧತೇ . ದ್ರುತಂ ಜಲಮಾನಯ “ಇತಿ . ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪಿತಾ ಉಚ್ಛೈಃ ಪ್ರತಿವದತಿ, “ಪಶ್ಯ, ಅಹಂ ಜಲಂ ನ ಆನಯಾಮಿ, ಯದಿ ಪುನಃ ಜಲಾರ್ಥಂ ಕ್ರೋಶಸಿ, ತದಾ ತ್ವಾಂ ದಂಡಯಾಮಿ “ಇತಿ . ಪುನಃ ಕತಿಪಯನಿಮೇಷಾದನಂತರಂ ಬಾಲಃ ಉಚ್ಛೈಃ ವದತಿ, “ತಾತ, ಯದಾ ತ್ವಂ ಮಾಂ ದಂಡಯಿತುಂ ಮಮಕೋಷ್ಟಂ ಆಗಮಿಷ್ಯಸಿ ತದಾ ಮಹ್ಯಂ ಜಲಮಾನಯೇಃ” ಇತಿ .

77. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-7

ಕಚ್ಚನ ಪಂಡಿತಃ ವಾಗ್ಗೀ ಕದಾಚಿತ್ ಗ್ರಾಮಮೇಕಮಗಚ್ಛತ್ . ಯದಾ
 ಗ್ರಾಮವಾಸಿನಃ ತಸ್ಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯಂ ವಾಗ್ಗೀತಾಂ ಚ ಅವಗಚ್ಛನ್, ತೇ ತಮವದನ್,
 “ಪಂಡಿತವಯಃ! ಅಸ್ಮಾನುದ್ಧಿಶ್ಯ ಪ್ರವಚನಂ ಭವಾನ್ ಕರೋತು” ಇತಿ . ಪಂಡಿತಃ
 ಅನುಮೇನೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿವಸೇ ವಿರ್ದಿಷ್ಟವೇಲಾಯಾಂ ಪ್ರವಚನಮಾರಭತ ಚ
 . ಪ್ರವಚನ ವಿಷಯಃ, “ಭಾರವೇಃ ಅರ್ಥಗೌರವಂ” ಇತ್ಯಾಸೀತ್ . ಪಂಡಿತಸ್ಯ
 ನಿರರ್ಗಲವಾಗ್ಗಾರಾಭಿಃ ಗ್ರಾಮೀಣಾಃ ಸುಸಿಕ್ತಾಃ ಅಭವನ್ . ಪರಂ ತು ಪ್ರವಚನೇ
 ತೇ ಕಿಮಪಿ ನಾವಗಚ್ಛನ್ . ಗತೇಷು ಕತಿಚನನಿಮಿಷೇಷು ಕಚ್ಚನ ಸಭ್ಯಃ ನಿಶ್ಯಬ್ಧಂ
 ಸಭಾಭವನಾತ್ ಬಹಿರಗಚ್ಛತ್ . ತಂ ನಿರ್ಗಚ್ಛಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕತಿಚನ ಅನ್ಯೇಽಪಿ
 ಸಭಾಮತ್ಯಜನ್ . ಇತ್ಥಂ ಅರ್ಥಮುಹೂರ್ತೇ ಗತೇ, ಪಂಡಿತಂ ವಿಹಾಯ
 ಸಭಾಯಾಮೇಕ ಏವ ಗ್ರಾಮೀಣಃ ಆಸೀನಃ ಆಸೀತ್ . ಪರಿಭೂತಃ ಪಂಡಿತಃ
 ತಮವದತ್, “ಪ್ರಿಯ, ತ್ವಂ ಏಕ ಏವ ಪ್ರವಚನೇ ಆಸಕ್ತಃ ಇತಿ ಭಾತಿ” ಇತಿ . ಸಃ
 ಗ್ರಾಮೀಣಃ ಅವದತ್, “ಆರ್ಯ, ಯಸ್ಯಾಂ ಕುಥಾಯಾಂ ಭವಾನ್ ಆಸೀನಃ ಸಾ
 ಮಮ ಭವತಿ . ಪ್ರವಚನಾಂತೇ ಸಾ ಮಯಾ ಗೃಹಂ ನೀಯತೇ . ಪ್ರವಚನಾಂತಂ
 ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣಃ ಸ್ಥಿತೋಽಸ್ಮಿ” ಇತಿ .

78. ವಾಕ್ಪಾತುರ್ಯಂ-18

ಮೃಗರಾಜಸ್ಯ ವಿವಾಹೇ ಮೂಷಿಕ ಆಗತ್ಯಾಭ್ಯನಂದತಿತ್ಥಂ .
 “ಕೇಸರಿ! ತವ ವಿವಾಹೇನ ತುಷ್ಯೇಽಹಂ ಸುದಿವಸಃ ಪ್ರಾಪ್ತಃ” ..
 ಆಖೋರ್ಧಾಷ್ಟ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೃಗರಾಜಾನುಜೋಽಭರ್ತ್ಸಯತ ಕುಪಿತಃ .
 “ರೇ ರೇ ಮೂಷಿಕ! ಕಥಯ ಕ್ವ ತ್ವಂ ಕ್ವ ಮೃಗರಾಜೋ ಭ್ರಾತಾ ..”
 ಮೂಷಿಕ ಅವದತ್ ಸಭಯಂ . “ಕ್ಷಮಸ್ವ ಬಂಧೋ ಮಮ ಧಾಷ್ಟ್ಯಂ ಕೃಪಯಾ .
 ಅಹಮಪ್ಯಭವಂ ಸಿಂಹಃ ತ್ವದಗ್ರಜವದುಪಯಮಾತ್ ಪೂರ್ವಂ” ..

79. ಉದ್ಯೋಗಿನಃ-1

ತ್ರಯಃ ಬಾಲಕಾಃ ಪರಸ್ಪರಂ ಆತ್ಮನಃ ಪಿತ್ರ್ಯಾಣಾಂ ಧಾವನರಯವಿಷಯೇ ಸಗರ್ವಂ
 ಕತ್ಥಂತೇ ಸ್ಮ .
 ಪ್ರಥಮಃ . ಅಯೇ, ಶೃಣುತಂ, ಮಮ ಪಿತಾ ಧನುರ್ಧಾರೀ . ತೇನ ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಶರಃ
 ಯಾವತ್ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತಾವದೇವ ಸ ಏವ ದ್ರುತಂ ಧಾವನ್ ಲಕ್ಷ್ಯಂ
 ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ .

ದ್ವಿತೀಯಃ . ತದ್ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ ಖಲು . ಶೃಣುತಂ, ಮಮ ಪಿತಾ ಗುಲಿಕಾಸ್ತ್ರಧಾರೀ .
ಯಾವತ್ ತೇನ ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಗುಲಿಕಾ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತಾವದೇವ ಸ ಏವ ದ್ರುತಂ
ಧಾವನ್ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ .

ತೃತೀಯಃ . ಯುವಾಂ ಕುತಃ ಕರ್ತೇಥೇ? ಶೃಣುತಂ . ಮಮ ಪಿತಾ ಸರ್ವಕಾರಾಧಿಕಾರೀ
ಖಲು . ತಸ್ಯ ರಯಃ ಅಮೇಯಃ . ತಸ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಾಲಯಸ್ಯ ಪಿಧಾನವೇಲಾ
ಸಾಯಂ ಪಂಚವಾದನಸಮಯಃ . ತಥಾಪಿ ಉದ್ಯೋಗಾಲಯಂ ರಯಾತ್
ನಿಷ್ಯಾಮನ್ ಅಸ್ಮದ್ಭೂತಂ ಸಾರ್ಥಚತುರ್ವಾದನಸಮಯ ಏವ ಉಪೈತಿ .

80. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-7

ಮಿತ್ರೇ ದೇವದತ್ತಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಾ ಮಿಷ್ಣಾನ್ನವಿಪಣಿಂ ಕಾಂಚನ ಪ್ರಾವಿಶತಾಂ . ಪಶ್ಯತಃ
ದೇವದತ್ತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ವಿಪಣೌ ತ್ರೀಣಿ ಚಾಕೋಲೇಟಭಿಧಾನಿ ಮಿಷ್ಣಾನಿ
ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಸ್ವಕಂಚುಕಸ್ಯೂತೇ ನ್ಯವೇಶಯತ್ . ವಿಪಣೇ ತಚ್ಚೌರ್ಯಂ
ನಾಪಶ್ಯತ್ . ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಃ ವಿಪಣ್ಯಾಃ ಬಹಿರಾಗತ್ಯ ದೇವದತ್ತಂ ಸಗರ್ವಮವದತ್,
“ಪಶ್ಯ ಮಮ ಸಾಹಸಂ . ವಿಪಣಿನಾ ಅದೃಷ್ಟ ಏವ ಸುಕರಮಹಮಚೂಚುರಂ”
ಇತಿ . ದೇವದತ್ತಃ ತಂ “ತವ ಸಾಹಸಾತ್ ಚತುರತರಂ ಸಾಹಸಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ
. ಪಶ್ಯತೋ ವಿಪಣಿನಃ ಮಿಷ್ಣಾನಿ ಚೋರಯಿಷ್ಯಾಮಿ . ದೃಕ್ಷ್ಯಸಿ ಕಿಂ? .
ಆಗಚ್ಛ ವಿಪಣಿಂ ಪುನಃ ಪ್ರವಿಶಾವ” ಇತ್ಯಬ್ರವೀತ್ . ತೌ ವಿಪಣಿಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ
. ದೇವದತ್ತಃ ವಿಪಣಿನಮವದತ್, “ಆರ್ಯ, ಅನುಮನ್ಯಸೇ ಚೇತ್ ತುಭ್ಯಂ
ಮಾಯಾಮೇಕಾಂ ದರ್ಶಯಿತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ” ಇತಿ . ವಿಪಣೇ ಅನುಮೇನೇ .
ದೇವದತ್ತಃ ವಿಪಣಿನಮವದತ್, “ಮಹ್ಯಂ ತ್ರೀಣಿ ಚಾಕೋಲೇಟ್-ಮಿಷ್ಣಾನಿ ದೇಹಿ”
ಇತಿ . ವಿಪಣೇ ತಥೈವ ಅಕರೋತ್ . ದೇವದತ್ತಃ ತಾನಿ ಪ್ರಸಭಮಖಾದತ್ . ಕ್ರುದ್ಧಃ
ವಿಪಣೇ ದೇವದತ್ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ತತ್ರ ಕಾ ಮಾಯಾ?” . ದೇವದತ್ತಃ ಅವದತ್,
“ಇದಾನೀಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತಸ್ಯ ಕಂಚುಕಸ್ಯೂತೇ ಪಶ್ಯ . ತತ್ರ ತ್ರೀಣ್ಯಪಿ ಭವಂತಿ” ಇತಿ .

81. ಮೌಢ್ಯಂ-5

ಕಶ್ಚನ ಯುವಾ ಭಾರತೀಯಪ್ರಶಾಸನಿಕಸೇವಾಪರೀಕ್ಷಾಯಾಃ ವಾಚಿಕಪಕ್ಷೇ ಭಾಗಂ
ವಹತಿ ಸ್ಮ . ಸಃ ಕದಾ ಭಾರತಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಲಭತ ಇತಿ ಪೃಷ್ಟಃ ಉತ್ತರಮದಾತ್,
“ಕತಿಪಯವರ್ಷೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಕ್ ಪ್ರಾರಬ್ಧಃಸತತಃ ಪ್ರಯತ್ನಃ ಅಂತತಃ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕೇ
1947 ವರ್ಷೇ ಸಫಲಃ ಅಭವತ್” ಇತಿ . ಅಸ್ಮದ್ಸ್ವತಂತ್ರತಾಯಾಃ ಕಾರಣಭೂತಃ
ಕಃ ಇತಿ ಪೃಷ್ಟಃ ಸಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಬಹವಃ ಕಾರಣಭೂತಾಃ . ಯದ್ಯಹಂ
ತೇಷ್ಟೇಕತಮಂ ಆಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಚೇತ್ ತದಾ ಅನೈ ಪರಿಭೂತಾಃ ಭವೇಯುಃ”

ಇತಿ . ತದಾ ಕಚ್ಚಿದುತೋಚಗ್ರಹಣಂ ದೇಶೇ ಉಲ್ಬಣತಮಂ ಸಂಕಟಮಿತಿ ಪೃಷ್ಟಃ ಸಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ, “ಇದಾನೀಂ ಏತದ್ವಿಷಯೇ ಸಂಶೋಧನಂ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಅಸ್ತಿ . ಸಂಶೋಧನಪರಿಣಾಮಾದನಂತರಮೇವ ವಕ್ತುಂ ಶಕ್ಯಂ” ಇತಿ . ತುಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಾಃ ತಮವದನ್, “ಭೋಃ, ಅಸ್ಮದ್ಭ್ರಾತೃಃ ಗೋಪ್ಯಾಃ . ಅನ್ಯೇಭ್ಯಃ ನ ವಕ್ತವ್ಯಾಃ . ಗಮ್ಯತಾಂ” ಇತಿ .

ಕೋಷ್ಠಾತ್ಪಹಿಃ ಯದಾ ಸ ಯುವಾ ಆಗತಃ ತದಾ ಅನ್ಯೇ ಅರ್ಥಿನಃ ತಮಪೃಚ್ಛನ್, “ಭೋಃ, ಬ್ರೂಹಿ, ಕಿಂ ಪೃಷ್ಟಂ?” . ಸಃ ಅವದತ್, “ಪ್ರಶ್ನಾಃ ಗೋಪ್ಯಾಃ . ವಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ನೋಮಿ” ಇತಿ . ತೇಷುಕಶ್ಚನ ಧರ್ಮಸಿಂಹನಾಮಾ ತಮವದತ್, “ಪ್ರಶ್ನಾಃ ಗೋಪ್ಯಾಃ ಭವೇಯುಃ . ಉತ್ತರಾಣಿ ಗೋಪ್ಯಾನಿ ನ ಭವಂತಿ . ತಾನಿ ಮೇ ನಿಭೃತಂ ಬ್ರೂಹಿ” ಇತಿ . ತದಾ ಸ ಯುವಾ ಆತ್ಮನಾ ದತ್ತಾನಿ ಉತ್ತರಾಣಿ ತಸ್ಮೈ ಸಮಾರ್ಪಯತ್ . ಪ್ರಗಲ್ಬಃ ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ತಾನ್ಯುತ್ತರಾಣಿ ಕಂಠಗತಾನ್ಯಕರೋತ್ . ಯದಾ ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ವಾಚಿಕಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಆಹೂತಃ ತದಾ ಆದೌ ಪ್ರಾಶ್ನಿಕೇನ ಸಃ ಪೃಷ್ಟಃ, “ತವ ಜನ್ಮ ಕದಾ ಅಭವತ್?” ಇತಿ . ಸಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಕತಿಪಯವರ್ಷೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಕ್ ಪ್ರಾರಬ್ಧಃ ಸತತಃಪ್ರಯತ್ನಃ ಅಂತತಃ ಕ್ರಿಸ್ತಶಕೇ 1947 ವರ್ಷೇ ಸಫಲಃ ಅಭವತ್” ಇತಿ . ಉತ್ತರೇಣ ವಿಸ್ಮಿತಃ ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ತವ ಪಿತುರ್ನಾಮ ಕಿಂ?” ಇತಿ . ಸಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಬಹವಃ ಕಾರಣಭೂತಾಃ . ಯದ್ಯಹಂ ತೇಷ್ಟೇಕತಮಮಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಚೇತ್ ತದಾ ಅನ್ಯೇ ಪರಿಭೂತಾಃ ಭವೇಯುಃ” ಇತಿ . ರುಷ್ಟಃ ಪ್ರಾಶ್ನಿಕಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಭ್ರಾಂತಃ ಅಸಿ ಕಿಂ?” ಇತಿ . ಸಃ ವಿನೀತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ “ಇದಾನೀಂ ಏತದ್ವಿಷಯೇ ಸಂಶೋಧನಂ ಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಅಸ್ತಿ . ಸಂಶೋಧನಪರಿಣಾಮಾದನ ವಕ್ತುಂ ಶಕ್ಯಂ” ಇತಿ .

82. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-8

ಕದಾಚಿತ್ ನ್ಯಾಯವಾದೀ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ವಿಮಾನಯಾನೇ ಪರಸ್ಪರಪಾರ್ಶ್ವಪೀಠಯೋಃ ಉಪವಿಷ್ಟೌ ಆಸ್ತಾಂ . ಅಧ್ವಾ ದೀರ್ಘ ಆಸೀತ್ . ಕಾಲಯಾಪನಾಯ ಪರಸ್ಪರಂ ಸಮಭಾಷೇತಾಂ ಸರ್ವಜ್ಞಂಮನ್ಯಃ ನ್ಯಾಯವಾದೀ ವೃದ್ಧಂ ಜಡಮತಿಮಮನುತ ತಮವದಚ್ಚ, “ಭೋಃ, ಕಚ್ಚಿತ್ ಕಾಲಯಾಪನಾಯ ಕ್ರೀಡಿತುಮಿಚ್ಛಸಿ ?” ಇತಿ . ವೃದ್ಧಃ ಅವದತ್, “ಕಾ ಕ್ರೀಡಾ?”

ನ್ಯಾಯವಾದೀ . ಪ್ರಶ್ನಮೇಕಂ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಿ . ಯದಿ ಸದುತ್ತರಂ ನ ದಾಸ್ಯಸಿ ತದಾ ಮಹ್ಯಂ ಪಂಚಾಶತ್ರೂಪ್ಯಕಾಣಿ ದಾಸ್ಯಸಿ . ತತಃ ತ್ವಂ ಮಾಂ ಪ್ರಶ್ನಮೇಕಂ ಪ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ . ಯದ್ಯಹಂ ಸದುತ್ತರಂ ನ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತದಾ ಅಹಂ ತುಭ್ಯಂ ಪಂಚಶತಂ ರೂಪ್ಯಕಾಣಿ ದಾಸ್ಯಾಮಿ . ಅವಗಚ್ಛಸಿ ಕಿಂ? ಕ್ರೀಡಿತುಂ ಅನುಮನುಷೇ ಕಿಂ?”

ವೃದ್ಧಃ ಸುಷುಪ್ನುರಾಸೀತ್ ತಥಾಪಿ ಕ್ರೀಡಿತುಮನುಮೇನೇ . ನ್ಯಾಯವಾದೀ
 ವೃದ್ಧಮಪ್ಯಚ್ಛತ್, “ಚಂದ್ರಃ ಭೂಮ್ಯಾಃ ಕಿಯದ್ಲೋರೇ ಅಸ್ತಿ?” . ವೃದ್ಧಃ, “ನ ಜಾನೇ” ಇತಿ
 ವದನ್ ತಸ್ಮೈ ಪಂಚಾಶತ್ಸೂಪ್ಯಕಾಣಿ ದದೌ . ವೃದ್ಧಃ ನ್ಯಾಯವಾದಿನಮಪ್ಯಚ್ಛತ್,
 “ಆರೋಹಣೇ ದ್ವಿಪಾದ್ ಅವರೋಹಣೇ ತು ತ್ರಿಪಾದ್ ಕೋಽಯಂ?” .
 ನ್ಯಾಯವಾದೀ ಬಹುಕಾಲಮಚಿಂತಯತ್ ತಥಾಪಿ ತಸ್ಮೈ ಉತ್ತರಂ ನಾಭಾತ್
 ತದಾ ಪರಾಜಿತಃ ವೃದ್ಧಾಯ ಪಂಚಶತಂ ರೂಪ್ಯಕಾಣಿ ದದೌ . ವೃದ್ಧಃ ಧನಂ ಸ್ವೀಕೃತ್ಯ
 ಸ್ವಪ್ನುಮಾರಭತ . ನ್ಯಾಯವಾದೀ ಪರಾಭೂತಃ ತಂ ವೃದ್ಧಂ ಪುನಃ ಅಪ್ಯಚ್ಛತ್,
 “ತವ ಪ್ರಶ್ನಸ್ಯ ಉತ್ತರಂ ಕಿಂ?” . ವೃದ್ಧಃ, “ನ ಜಾನೇ” ಇತಿ ವದನ್ ನ್ಯಾಯವಾದಿನೇ
 ಪಂಚಾಶತ್ಸೂಪ್ಯಕಾಣಿ ದತ್ತ್ವಾ ಸುಖಂ ಸುಷ್ವಾಪ .

83. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-8

ತ್ರಯಃ ಪುರುಷಾಃ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿತ್ ನಿರ್ಜನೇ ದ್ವಿಪೇ ನೌಕಾಘಾತಾತ್ ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಅಭವನ್
 . ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯತಾಮೂಢಾಃ ತೇ ಈಶ್ವರಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸುಃ . ಕಾಲೇ ಗತೇ ಕಶ್ಚನ
 ದಿವ್ಯರೂಪಧಾರೀ ಪುರುಷಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಃ ಅಭೂತ್ . ಸಃ ತಾನವದತ್, “ ಭೋಃ,
 ಈಶ್ವರೇಣ ಪ್ರೇಷಿತೋಽಹಂ . ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ, ಏಕೈಕಃ ಏಕಂ ವರಂ ವೃಣೇತಾಂ “ಇತಿ
 . ಪ್ರಥಮಃ ಅವದತ್, “ದೇವ, ಮಾಂ ಮದ್ಗಹಂ ಪ್ರಹಿಣೋತು” ಇತಿ . ತಥೈವ
 ಅಭವತ್ . ದ್ವಿತೀಯೋಽಪಿ ತಥೈವ ಸ್ವಗೃಹಮಗಚ್ಛತ್ . ದೇವೇನ ವೃಷ್ಟಃ ತೃತೀಯಃ
 ಸ್ಮಿತವದನಃ ಅವದತ್, “ದೇವ, ಅಹಮೇಕಾಕೇ ಅಸ್ಮಿ . ಅತ್ರ ಮಮ ಮಿತ್ರಯೋಃ
 ಪುನರಾಗಮನಂ ವಾಂಛಾಮಿ” ಇತಿ . ಹಂತ! ತೇ ಮಿತ್ರೇ ಪುನರಾಗತೇ .

84. ದಾಂಪತ್ಯಂ-22

ಸ್ತ್ರೀ ಪತ್ಯಾ ಸಹ ಕಲಹಮಕರೋತ್ . ತದನು ಸ್ವಮಾತರಂ ದೂರವಾಣ್ಯಾ ಅವದತ್,
 “ಅಂಬ, ಪುನಃ ಮಮ ಭರ್ತಾ ಮಯಾ ಸಹ ಕಲಹಮಕರೋತ್ . ತೇನ ಸಹ
 ಜೀವನಂ ದುಷ್ಕರಂ . ತವ ಗೃಹಮಾಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ” ಇತಿ . ಮಾತಾ ಅವದತ್,
 “ವತ್ಸೇ, ತ್ವಮತ್ರ ಆಗಮಿಷ್ಯಸಿ ಚೇತ್ ಸಃ ಸುಖೀ ಏವ ಭವಿಷ್ಯತಿ . ತಸ್ಯ ಅಪರಾಧಃ
 ದಂಡನೀಯಃ . ಅಹಮೇವ ತತ್ರ ಆಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ . ಮಮ ಉಪಸ್ಥಿತ್ಯಾ ಏವ ತಂ
 ದಂಡಯಿಷ್ಯಸಿ”
 ಇತಿ .

85. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-19

ಕ್ರಿಸ್ತದೇವಾಲಯಸ್ಯ ಅರ್ಚಕಃ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕಪ್ರವಚನಾಯ ದೇವಾಲಯೇ ಜನಾನ್ ಸಮೀಕ್ಷತೇ ಸ್ಮ . ಚಿರಾಯ ಏಕ ಏವ ಕರ್ಷಕಃ ಆಗತಃ . ಅರ್ಚಕಃ ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಭೋಃ ಅದ್ಯ ಮಮ ಪ್ರವಚನಾಯ ಏಕ ಏವ ಆಗತೋಽಸಿ . ಕಿಮಹಂ ಪ್ರಭಾಷ್ಯೆ ಉತ ನ?” ಇತಿ . ಕರ್ಷಕಃ ಸಪ್ರಶ್ನಯಂ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭಗವನ್, ಭವಾನ್ ಕಿಮಿತ್ಥಂ ಪೃಚ್ಛತಿ . ಕುಕ್ಕುಟಪರಿವೇಷಣಸಮಯೇ ಯದಿ ಏಕ ಏವ ಕುಕ್ಕುಟಃ ಆಗಚ್ಛತಿ ತದಾ ತಸ್ಮೈ ಖಾದ್ಯಂ ನ ದೇಯಂ ಕಿಂ?” ಇತಿ . ಕರ್ಷಕಪ್ರತ್ಯುತ್ತರೇಣ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಅರ್ಚಕಃ ತಮವದತ್, “ಭೋಃ, ತವ ವಿವಕ್ಷಿತಮವಗತಂ . ಅವಹಿತಃ ಶೃಣು” ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನಿರರ್ಗಲಂ ಸಾರ್ಥಘಟಿಕಾಪರ್ಯಂತಂ ಬಭಾಷೇ . ಅಂತೇ ಅರ್ಚಕಃ ಕರ್ಷಕಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಭೋಃ, ಕಚ್ಚಿನ್ಮಮ ಪ್ರವಚನಂ ಸಮೀಚೀನಂ?” ಇತಿ . ತದಾ ಕರ್ಷಕಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭಗವನ್, ಖಾದನಸಮಯೇ ಯದಿ ಏಕ ಏವ ಕುಕ್ಕುಟಃ ಸಮಾಗತಃ ತದಾ ಸರ್ವಂ ದ್ರೋಣಪ್ರಮಾಣಂ ಖಾದ್ಯಂ ತಸ್ಮೈ ನ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ಖಲು “ಇತಿ .

86. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-9

ಭಾರ್ಯಾ: “ಪ್ರಿಯ! ಮಮ ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ಯ ವಾಯ್ವಿಂಧನಮಿಶ್ರಕೇ (carburetor) ಜಲಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಇತಿ ಭಾತಿ” .
 ಭರ್ತಾ: ಪ್ರಿಯೇ! ಕಥಮಿದಂ ಸ್ಯಾತ್? ತವ ಕಾರ್-ಯಾನಂ ಇದಾನೀಂ ಕುತ್ರಾಸ್ತಿ?
 ಭಾರ್ಯಾ: [ಸಗದ್ಗದಂ] ಅಸ್ಮತ್-ಪ್ಲವನ-ಕಾಸಾರೇ (swimming pool)

87. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-10

ಏಕದಾ ಸುಹೃದೌ ಅಮರಸಿಂಹಧರ್ಮಸಿಂಹೌ ಮೃಗಯಾರ್ಥಂ ಗುಲಿಕಾಸ್ತ್ರಧಾರಿಣೌ ವನಮಗಚ್ಛತಾಂ . ಮೃಗಯಾಪ್ರಸಂಗೇ ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಭಲ್ಲುಕೇನ ಭೃಶಂ ವ್ರಣಿತಃ ವಿಗತಾಸುರಿವ ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಃ ಅಭವತ್ . ಅಮರಸಿಂಹಃ ಸಸಾಧ್ವಸಂ ಚಲದೂರಭಾಷಕೇನ ನಗರಸ್ಥಿತನಗರಭಟಾಲಯಸ್ಯ ಸಂಪರ್ಕಮಕರೋತ್ ಅವದಚ್ಛ, “ಭೋಃ! ಮಯಿ ಮಮ ಸುಹೃದಿ ಚ ಮೃಗಯಾರ್ಥಂ ವನೇ ವಿಚರತೋಃ ಮಮ ಸುಹೃದ್ ಭಲ್ಲುಕೇನ ವ್ರಣಿತಃ ಶೇತೇ . ಸಃ ನ ಪ್ರತಿಭಾಷತೇ, ನ ಜಾನೇ ಯದಿ ಮೃತಃ ಭವೇತ್ . ಭವಾನ್ ಕೃಪಯಾ ನಿರ್ದಿಶತು ಮಯಾ ಕಿಂ ಕರಣೀಯಮಿತಿ ” . ನಗರಭಟಃ ಪ್ರತ್ಯವಾಚ, “ಭೋಃ! ಪ್ರಥಮಂ ತಾವತ್ ತ್ವಯಾ ದೃಢಂ ಜ್ಞಾತವ್ಯಂ ಯದಿ ತವ ಸುಹೃತ್ ಸಜೀವಃ ಮೃತೋ ವಾ ಇತಿ” . ಅಮರಸಿಂಹಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭೋಃ! ಕತಿಪಯ ಕ್ಷಣಾನ್ ತಾವತ್

ನಿರೀಕ್ಷತಾಂ . ವದಾಮಿ” ಇತಿ . ಕತಿಪಯಕ್ಷಣಾನಂತರಂ ನಗರಭಟಃ ದೂರವಾಣ್ಯಾಂ ಗುಲಿಕಾಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗಜನಿತಶಬ್ದಮಶೃಣೋತ್ . ಸಪದಿ ಏವ ಅಮರಸಿಂಹಃ ದೂರವಾಣ್ಯಾಮವದತ್, “ಭೋಃ! ಇದಾನೀಂ ಮಮ ಸುಹೃತ್ ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ಮೃತಃ” ಇತಿ .

88. ಮದ್ಯಪಾನಂ-3

ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಕೋಲ್ಕತಾನಗರೇ ಕಸ್ಮಿನ್ನಿತ್ಯುಂಡಾಪಾನೇ ಮದಿರಾಂ ಪಾತುಂ ಪ್ರತಿಸಾಯಮಾಗಚ್ಛತಿ . ಮದಿರಾಯಾಃ ಕಾಚಕೂಪೀ(bottle)ತ್ರಯಂ ಕ್ರೀಣಾತಿ ಏಕೈಕಂ ಪಿಬತಿ ಚ . ಏಕದಾ ಕುತೂಹಲಾತ್ ಶೌಂಡಿಕಃ ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಆರ್ಯ! ಕುತಃ ಏಕಕಾಲೇ ಏವ ಕಾಚಕೂಪೀತ್ರಯಂ ಕ್ರೀಣಾಸಿ? ಇತರೇ ತು ಏಕಾಂ ಕಾಚಕೂಪೀಂ ಪೀತ್ವಾ ಏವ ಅನ್ಯಾಂ ಕ್ರೀಣಂತಿ” ಇತಿ . ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಸ್ಥಿತವದನಃ ವ್ಯವೃಣೋತ್, “ಭೋಃ! ಮಮ ಭ್ರಾತರೌ ಸ್ತಃ . ಏಕಃ ದಿಲ್ಲಿನಗರೇ ವಸತಿ, ಅನ್ಯಃ ಮುಂಬಯೀ ನಗರೇ . ಅಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ಸಾಯಂ ದ್ವಾವಪಿ ತನ್ನಗರಸ್ಥಶುಂಡಾಪಾನೇ ಕಾಚಕೂಪೀತ್ರಯಮಿತಾಂ ಮದಿರಾಂ ಕ್ರೀಣೇತಃ . ಪ್ರಥಮಾ ಕಾಚಕೂಪೀ ಆತ್ಮನಃ ಪಾನಾರ್ಥಂ . ದ್ವಿತೀಯಾ ತೃತೀಯಾ ತು ಭ್ರಾತೋಃ ಪಾನಾರ್ಥಂ . ಏಕದೇಶೇ ಮಿಲಿತುಮಶಕ್ತಾಃ ಏವಂ ಸಂಜ್ಞಾಮಕರವಾಮ . ಯದಾ ಮದಿರಾಂ ಪಿಬಾಮಃ ಏಕಸ್ಥಲೇ ಏವ ಮದಿರಾಂ ಪಿಬಂತಃ ಇವ ಭಾವಂ ವಿಂದಾಮಃ “ಇತಿ . ಧರ್ಮಸಿಂಹಸ್ಯ ಉತ್ತರಾತ್ ತೃಪ್ತಃ ಶೌಂಡಿಕಃ ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರತಿ ನ್ಯವರ್ತತ . ಏವಮೇವ ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಸಾಯಮಾಗಚ್ಛತಿ ಕಾಚಕೂಪೀತ್ರಯಂ ಕ್ರೀಣಾತಿ, ಪಿಬತಿ ಚ . ಏಕಸ್ಮಿನ್ ದಿವಸೇ ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಕಾಚಕೂಪೀದ್ವಯಮೇವ ಅಕ್ರೀಣಾತ್ . ಶೌಂಡಿಕಃ ಮನಸಿ ಅಶಂಕತ, “ಅಸ್ಯ ಭ್ರಾತೋಃ ಅನ್ಯತರಸ್ಯ ದುರವಸ್ಥಾ ಆಪತಿತಾ ಭವೇತ್” ಇತಿ . ಅಪರೇದ್ಯುಃ ಯದಾ ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಆಗತ್ಯ ಕಾಚಕೂಪೀದ್ವಯಮಕ್ರೀಣಾತ್, ತದಾ ಶೌಂಡಿಕಃ ಸವಿನಯಂ ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಅಪಿ ತವ ಭ್ರಾತರೌ ಕುಶಲೌ?” ಇತಿ . ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಸ್ಮಯಮಾನಃ ಅವದತ್, “ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ, ಸಖೇ!” ಇತಿ . “ಕಥಂ ಕಾಚಕೂಪೀದ್ವಯಮೇವ ಕ್ರೀಣಾಸಿ?” ಇತಿ . ಧರ್ಮಸಿಂಹಃ ಗಂಭೀರಸ್ವರೇಣ ಅವದತ್, “ಸಖೇ! ಇದಾನೀಮಹಂ ಮದ್ಯಪಾನಾತ್ ವಿರತಃ . ಕಾಚಕೂಪೀದ್ವಯಂ ತು ಮಮ ಭ್ರಾತೋಃ ಏವ” ಇತಿ .

89. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-20

ಕಾಚನ ಮಾನ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ ಔಷಧಾಪಣಿಂ ಗತಾ . ಸಾ ಆಪಣಿಕಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಭೋಃ! ಮಯಾ ಸಿಯನ್ನೈಡ್ ವಿಷಃ ಕ್ರಯಣೀಯಃ . ಅತ್ರ ಲಭ್ಯತೇ ಕಿಂ?” ಇತಿ .

ಚಕಿತಃ ಆಪಣಿಕಃ ತಾಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಆರ್ಯೇ, ಕಿಮರ್ಥಂ ವಿಷಂ ಕ್ರೀಣಾಸಿ?”
 ಇತಿ . ಸಾ ಗಂಭೀರಸ್ವರೇಣ ತಂ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಅಹಂ ಮಮ ಭರ್ತೃ ವಿಷಂ
 ದಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ” ಇತಿ . ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಃ ಆಪಣಿಕಃ ಅವದತ್, “ಆರ್ಯೇ! ಕಿಂ ವದಸಿ?
 ಯದಿ ತದರ್ಥಂ ತುಭ್ಯಂ ವಿಷಂ ವಿಕ್ರೀಣೈ ಮಾಂ ತ್ವಾಂ ಚ ಆರಕ್ಷಕಾಃ ಕಾರಾಗಾರಂ
 ನಯೇಯುಃ . ಇತಃ ಕೃಪಯಾ ಅಪಸರ “ಇತಿ . ತದಾ ಸಾ ಆತ್ಮನಃ ವಿತ್ತಸ್ಯೂತಾತ್
 ಛಾಯಾಚಿತ್ರಮೇಕಮುಧ್ಯತ್ಯ ತಸ್ಮೈ ಅದರ್ಶಯತ್ ಯಸ್ಮಿನ್ ಛಾಯಾಚಿತ್ರೇ
 ಆಪಣಿಕಸ್ಯ ಪತ್ನ್ಯಾ ಸಹ ತಸ್ಯಾಃ ಪತಿಃ ರತಿಕ್ರೀಡಾಯಾಂ ನಿರತಃ ಆಸೀತ್ .
 ನಿರ್ವಣಃ ಉದ್ವಿಗ್ನಶ್ಚ ಆಪಣಿಕಃ ಅವದತ್, “ಅನಂಶಯಂ ತುಭ್ಯಂ ಸಿಯನ್ಯೈಡ್
 ವಿಕ್ರೀಣೇ . ತ್ವಯಾ ಪ್ರಥಮಮೇವ ವಕ್ತವ್ಯಮಾಸೀತ್ ಯತ್ ವೈದ್ಯನಿರ್ದೇಶಾತ್
 ವಿಷಂ ಕ್ರೀಣಾಮಿ” ಇತಿ .

90. ನ್ಯಾಯವಾದೀ-2

ನ್ಯಾಯಾಲಯೇ ನ್ಯಾಯವಾದೀ ಸಾಕ್ಷಿಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಂ ವೈದ್ಯಂ ಪರೀಕ್ಷತೇ .
 ನ್ಯಾಯವಾದೀ: ವೈದ್ಯವರ್ಯ! ಯದಾ ತ್ವಯಾ ಕುಣಪಪರೀಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಕರ್ತನಂ
 ಕೃತಂ ತದಾ ಕರ್ತನಾತ್ ಪ್ರಾಕ್ ತ್ವಯಾ ನಾಡೀಪರೀಕ್ಷಣಂ ಕೃತಂ ಕಿಂ?
 ಸಾಕ್ಷೀ: ನ ಕೃತಂ .
 ನ್ಯಾಯವಾದೀ: ಕಚ್ಚಿತ್ ತ್ವಯಾ ತಸ್ಯ ರಕ್ತಸಂಮರ್ದಃ ಪರೀಕ್ಷಿತಃ?
 ಸಾಕ್ಷೀ: ನ ಪರೀಕ್ಷಿತಃ .
 ನ್ಯಾಯವಾದೀ: ತಸ್ಯ ಶ್ವಸನಂ ಪರೀಕ್ಷಿತಂ ಕಿಂ?
 ಸಾಕ್ಷೀ: ಸರ್ವಥಾ ನ .
 ನ್ಯಾಯವಾದೀ: ಅತಃ, ಕಚ್ಚಿತ್ ಮನ್ಯಸೇ ಭಾವ್ಯಂ ಯತ್ ಸಃ ತವ ಪರೀಕ್ಷಣಾತ್
 ಪೂರ್ವಂ ಜೀವಿತಃ ಆಸೀತ್?
 ಸಾಕ್ಷೀ: ನ ಹಿ .
 ನ್ಯಾಯವಾದೀ: ಕಥಂ ತ್ವಂ ನಿಸ್ಸಂಶಯಂ ಮನ್ಯಸೇ?
 ಸಾಕ್ಷೀ: ಯತಃ ಪರೀಕ್ಷಣಾತ್ ಪೂರ್ವಮೇವ ತಸ್ಯ ಮಸ್ತಿಷ್ಕಂ ಮಮ ಲೇಖನತಲೇ
 (table) ಸ್ಥಾಪಿತಮಾಸೀತ್ .
 ನ್ಯಾಯವಾದೀ: ತಥಾಪಿ ಭಾವ್ಯಂ ಖಲು ಸಃ ಜೀವಿತ ಏವ ಆಸೀತ್?
 ಸಾಕ್ಷೀ: [ವಿಮೃಶ್ಯ] ಯದಿ ತತ್ ಭಾವ್ಯಂ ಸಃ ಕುತ್ರಾಪಿ ನ್ಯಾಯವಾದೀ ಏವ ಭವತಿ .

91. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-11

ಪತ್ರದೂತಃ (postman) ಕಸ್ಯಚಿತ್ ಜನಸ್ಯ ಗೃಹಂ ಪ್ರತಿ ಪತ್ರವಿತರಣಾಯ ಗಚ್ಛತಿ
ಯದಾ ಸಃ ಬೃಹತ್ಸಾರಮೇಯೇನ ಸಹ ಸ್ಥಿತಂ ಕಂಚನ ಬಾಲಕಂ ಪಶ್ಯತಿ . ಸಃ
ಸಾರಮೇಯಾತ್ ಭೀತಃ ತಂ ಬಾಲಕಂ ಪೃಚ್ಛತಿ, “ಬಾಲ! ಕಚ್ಛಿತ್ ತವ ಸಾರಮೇಯಃ
ದಶತಿ?” ಇತಿ . ಬಾಲಕಃ ಪ್ರತಿವದತಿ, “ಮಮ ಸಾರಮೇಯಃ ಕದಾಪಿ ಕಮಪಿ ನ
ದಶತಿ” ಇತಿ . ಯಾವತ್ ಭಯಮುಕ್ತಃ ಪತ್ರದೂತಃ ಪುರತಃ ಗಚ್ಛತಿ ತಾವದೇವ ನ
ಸಾರಮೇಯಃ ತಂ ದಶತಿ . ದಂಶಬಾಧಿತಃ ಪತ್ರದೂತಃ ರುಷ್ಟಃ ಬಾಲಂ ಪೃಚ್ಛತಿ,
“ರೇ! ಕುತಃ ಅನ್ಯತಂ ವದಸಿ . ತ್ವಾಂ ತಾಡಯಾಮಿ” ಇತಿ . ಬಾಲಕಃ ಪ್ರತಿವದತಿ,
“ಅಹಮನ್ಯತಂ ನ ವದಾಮಿ . ಅಯಂ ಸಾರಮೇಯಃ ಮಮ ನ ಭವತಿ ಖಲು, “ಇತಿ

92. ಹಾಸ್ಯಕೃಚ್ಛಃ-12

ಹರಿದತ್ತಃ ಧರ್ಮದತ್ತಃ ಸನ್ನಯದತ್ತಶ್ಚ ವಯಸ್ಯಾಃ ಆನನ್ . ತ್ರಯೋಽಪಿ ಏಕಕಾಲೇ
ಏವ ಸ್ವರ್ಗಮಗಚ್ಛನ್ . ತತ್ರ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಃ ತಾನವದತ್, “ಭೋಃ! ಶೃಣುತ, ಪೃಷ್ಟಪ್ರಶ್ನಸ್ಯ
ಸತ್ಯಮೇವ ಉತ್ತರಂ ಪ್ರದೇಯಂ . ಯದಿ ಕೋಽಪಿ ಅಸತ್ಯಂ ವದೇತ್ ತರ್ಹಿ
ಸಃ ಸ್ವರ್ಗಾತ್ ಬಹಿಷ್ಠಿಯತೇ “ಇತಿ . ಅಥ . ಸಃ ಹರಿದತ್ತಮಪೃಚ್ಛತ್, “ಕಚ್ಛಿತ್
ಭೂಲೋಕೇ ಪರದಾರರತಃ ಅಭವಃ?” “ಕದಾಪಿ ನ ಪ್ರಭೋ” ಇತ್ಯವದತ್ ಹರಿದತ್ತಃ
 . “ಬಾಢಂ, ಇಮಾನಿ ಕೌಶೇಯವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪರಿಧಾಯ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಮನುಭವ” ಇತಿ
 . ಹರಿದತ್ತಃ ತುಷ್ಟಃ ಕೌಶೇಯವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪರಿಜಗ್ರಾಹ . ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಃ ಧರ್ಮದತ್ತಮಪಿ
ತಥೈವ ಅಪೃಚ್ಛತ್ . “ಕದಾ ಕದಾ ಪರದಾರರತಃ ಅಭವಂ . ಪರಂತು ಪಶ್ಚಾತ್ ತಪ್ತಃ
ಸ್ವದಾರಾಸ್ವೇವ ರತಃ ಅಭವಂ” ಇತಿ . ಚಿತ್ರದತ್ತಃ ತಸ್ಮೈ ಕಾರ್ಪಾಸವಸ್ತ್ರಾಣಿ ದದೌ
 . ಚಿತ್ರಗುಪ್ತೇನ ತಥೈವ ಪೃಷ್ಟಃ ಸನ್ನಯದತ್ತಃ ಉತ್ತರಮದಾತ್, “ಕ್ಷಮಸ್ವ ಮಾಂ .
ಅಹಂ ಸದಾ ಪರದಾರಾಸ್ವೇವ ರತಃ ಅಭವಂ” ಇತಿ . ತಸ್ಮೈ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಃ ವಲ್ಕಲಾನಿ
ದದೌ . ಕಾಲೇ ಗತೇ ಏಕದಾ ಸನ್ನಯದತ್ತಃ ಹರಿದತ್ತೇನ ಸಹ ಸಮಮಿಲತ್ .
ತದಾ ದುಃಖಸಾಗರೇ ನಿಮಗ್ನಂ ಹರಿದತ್ತಂ ಸನ್ನಯದತ್ತಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಮಿತ್ರ!
ಕಿಮಿದಂ? ಕುತಃ ದುಃಖಮಗ್ನಃ ಅಸಿ?” ಇತಿ . “ಹ್ಯಃ ವಲ್ಕಲವಸ್ತ್ರಧಾರಿಣೀಂ ಮಮ
ಭಾರ್ಯಾಮತ್ರ ಅಪಶ್ಯಂ ” ಇತಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ಹರಿದತ್ತಃ ಅವದತ್ .

93. ದಾಂಪತ್ಯಂ-22

ಪತಿಃ ಪತ್ನೀಂ ವದತಿ, “ಪ್ರಿಯೇ! ಅಹಂ ಮಮಮಿತ್ರಮೇಕಂ ಅದ್ಯರಾತ್ರೈ
ಭೋಜನಾಯ ಆಹ್ವಯಂ” ಇತಿ .

ಪತ್ನೀ ವದತಿ, “ಅರೇ, ಕಿಮಿದಂ? ಮತ್ತೋಽಸಿ ಕಿಂ? ಗೃಹಮವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ವರ್ತತೇ .
ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕ್ರೇತುಮಾಪಣಂ ಜಿಗಮಿಷಾಮಿ . ಅದ್ಯ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಯುತಭೋಜನಪಾಕೇ
ಮಮ ಆಸ್ಥಾ ನಾಸ್ತಿ .”

ಪತಿಃ, “ಅಹಂ ಸರ್ವಂ ಜಾನಾಮಿ” .

ಪತ್ನೀ . “ಅಥ ಕುತಃ ಮಿತ್ರಂ ಆಹ್ವಯಃ?”

ಪತಿಃ, “ಮುಗ್ಧಃ ಸಃ ಪರಿಣೇತುಂ ವಾಂಛತಿ” .

94. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-21

ಭರ್ತಾಃ ಪ್ರಿಯೇ, ಯದಿ ಮಹ್ಯಂ ಪ್ರಭೂತಂ ಸ್ವಂ ಮಮ ಪಿತಾ ನ ಅದಾಸ್ಯತ್ ತ್ವಂ
ಮಾಂ ಅವರಿಷ್ಯಃ ಕಿಂ?

ಭಾರ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯ, ಯದಿ ನ ಕೇವಲಂ ತವ ಪಿತಾ ಅನ್ಯಃ ಕೋಽಪಿ ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರಭೂತಂ
ಸ್ವಂ ಅದಾಸ್ಯತ್, ತದಾಪಿ ಅಹಂ ತ್ವಾಂ ಅವರಿಷ್ಯಂ .

95. ನ್ಯಾಯವಾದೀ-2

ನ್ಯಾಯವಾದೀಃ ಇದಾನೀಂ ವಯಮಭಿಯೋಗೇ ಜಿತವಂತಃ ಖಲು . ಕಚ್ಚಿದ್ವದಸಿ
ಯದಿ ತ್ವಯಾ ಚೌರ್ಯಂ ಕೃತಂ?

ಅಭಿಯುಕ್ತಃ ಹ್ಯಃ ನ್ಯಾಯಾಲಯೇ ಭವತಃ ವಾದಸರಣೀಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಂಕಿತೋಽಹಂ
ಯದಿ ಮಯಾ ಚೌರ್ಯಂ ಕೃತಂ ವಾ ನ ವಾ .

96. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-9

ಕಾಚನ ಕಾರ್-ಯಾನಚಾಲಿಕಾ ರಾಜಪಥೇ ಆರಕ್ಷಕೇಣ ಅವರುದ್ಧಾ . ಅವರೋಧಕಾರಣಂ
ಪೃಷ್ಟಃ ಆರಕ್ಷಕಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಆರ್ಯೇ! ಅನುಜ್ಞಾತವೇಗಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ವಾಹನಂ
ತ್ವಯಾ ಚಾಲಿತಂ . ಕೃಪಯಾ ದರ್ಶಯ ತವ ಚಾಲನಾನುಜ್ಞಾಪತ್ರಂ .
ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಆರ್ಯ! ಮಮ ಅನುಜ್ಞಾಪತ್ರಂ ನಾಸ್ತಿ . ತ್ರಿವಾರಂ
ಮದಿರಾಪಾನಮತ್ತಾ ಕಾರ್-ಯಾನಚಾಲನಮಕರವಮಿತಿ ಕಾರಣಾತ್ ಆರಕ್ಷಕೈಃ
ತತ್ ಸ್ವಾಯತ್ತೀಕೃತಂ”. ಚಕಿತಃ ಆರಕ್ಷಕಃ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಆರ್ಯೇ! ಕೃಪಯಾ ವಾಹನಸ್ಯ
ಪಂಜೀಸಂಖ್ಯಾಪತ್ರಂ ದರ್ಶಯ” ಇತಿ . ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ತನ್ನಾಸ್ತಿ, ಅಹಂ ಇಮಂ
ಕಾರಯಾನಮಪಾಹರಂ” .

ಆರಕ್ಷಕಃ, “ಅಪಾಹರಃ?”

ಸ್ತ್ರೀ, “ಬಾಧಂ, ನ ಕೇವಲಂ ಕಾರ್-ಯಾನಮಪಾಹರಂ, ತಸ್ಯ ಸ್ವಾಮಿನಂ ಹತ್ವಾ ತಸ್ಯ
ಕಾಯಂ ಖಂಡಶಃ ನಿಕರ್ತ್ಯ ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ಯ ಸಾಮಗ್ರೀಕೋಷ್ಠೇ ನ್ಯವೇಶಯಂ”

ಆರಕ್ಷಕಃ ನಿತರಾಂ ಭ್ರಾಂತಃ ಸ್ವನಿಯಾಮಕೇನ ಸಹ ದೂರವಾಣ್ಯಾ ಸಮಲಪತ್
ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಚ್ಚ . ಕ್ಷಣಾತ್ ನಿಯಾಮಕಃ ಕತಿಚನ ಆರಕ್ಷಕೈಃ ಸಹ
ತತ್ರ ವಾಹನೇ ಆಗಚ್ಛತ್ . ತಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಸ್ವಗುಲಿಕಾಸ್ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ
ಅವದತ್, “ಕೃಪಯಾ ಯಾನಾದವಾತರ” ಸ್ತ್ರೀ ಅವಾತರತ್ ಅಪೃಚ್ಛಚ್ಛ, “ಆರ್ಯ,
ಕಿಮಾಪತಿತಂ?” ನಿಯಾಮಕಃ, “ ಆರ್ಯೇ! ಮಮ ಆರಕ್ಷಕಃ ವದತಿ, “ತ್ವಂ, ಕಾರ್-
ಯಾನಮಪಹೃತ್ಯ ತಸ್ಯ ಸ್ವಾಮಿನಮಹನ್” ಇತಿ . ದಿಗ್ಭಾಂತಾ ಇವ ಸ್ತ್ರೀ ಅವದತ್,
“ಕಿಂ?ಕಿಂ? ಅಹಮಹನಂ?” ಇತಿ . ನಿಯಾಮಕಃ ಅವದತ್, “ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ಯ
ಸಾಮಗ್ರೀಕೋಷ್ಯಂ ಅಪಾವೃಣು” ಇತಿ . ಸ್ತ್ರೀ ಸಾಮಗ್ರೀ-ಕೋಷ್ಯಂ ಅಪಾವೃಣೋತ್ .
ಸಾಮಗ್ರೀ ಕೋಷ್ಯೇ ನ ಕಿಂಚಿದಪಿ ವಸ್ತು ಅವರ್ತತ .

ನಿಯಾಮಕಃ, “ಕಚ್ಚಿದಿದಂ ತವ ಯಾನಂ?”

ಸ್ತ್ರೀ, “ಆರ್ಯ! ನಿಸಂಶಯಂ” .

“ತರ್ಹಿ ತವ ಯಾನಸ್ಯ ಪಂಜೀಸಂಖ್ಯಾಪತ್ರಂ ದರ್ಶಯ” .

“ಪಶ್ಯ, ಇದಂ ಪತ್ರಂ” ಇತಿ ವದಂತೀ ಪಂಜೀಸಂಖ್ಯಾಪತ್ರಮದರ್ಶಯತ್ .

“ತವ ಚಾಲನಾನುಜ್ಞಾಪತ್ರಂ ದರ್ಶಯ” .

ಹಸ್ತಸ್ಯೂತಾತ್ ಅನುಜ್ಞಾಪತ್ರಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ಅದರ್ಶಯತ್ .

ನಿಯಾಮಕಃ ಉದ್ಭಾಂತಃ ತಾಮವದತ್, “ಆರ್ಯೇ! ಕ್ಷಮಸ್ವ ಮಾಂ . ಆರಕ್ಷಕಃ
ಮಾಮವಾದೀತ್ ತ್ವಂ ಕಾರಯಾನಮಪಹೃತ್ಯ, ಕಾರ್-ಯಾನಸ್ವಾಮಿನಂ ಹತ್ವಾ, ತಸ್ಯ
ಕಲೇವರಂ ನಿಕರ್ತೃಯಾನಸ್ಯ ಸಾಮಗ್ರೀ-ಕೋಷ್ಯೇ ನ್ಯವೇಶಯಃ . ತ್ವಯಾ ಸಾಕಂ ನ
ಕಾರ್-ಯಾನಪಂಜೀಸಂಖ್ಯಾಪತ್ರಂ ನ ಚ ತವ ಚಾಲನಾನುಜ್ಞಾಪತ್ರಂ ವರ್ತೇತೇ ಇತಿ
.”

ಸ್ತ್ರೀ, “ಅಹೋ! ಅನ್ಯತಸ್ಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠಾ ಖಲು . ನ ಚ ಪ್ರಾಯೇಣ ಅವಾದೀತ್
ಯದಹಂ ಅನುಜ್ಞಾತವೇಗಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಕಾರ್-ಯಾನಚಾಲನಮಕಾಷ್ಠಂ ಚ?”

97. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-22

ವೈದ್ಯಃ ಚಿಕಿತ್ಸಾಂ ಲಬ್ಧವತಾ ಕೇನಚನ ಸಹ ದೂರವಾಣ್ಯಾಂ ಸಮಲಪತ್, “ಭೋಃ,
ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ವಿತ್ತಕೋಷಪತ್ರಂ(chèque) ಪುನರಾಗತಂ ಖಲು” ಇತಿ .

ಚಿಕಿತ್ಸಿತಃ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಕ್ಷಮ್ಯತಾಂ, ಮಮ ಜಾನುವೇದನಾ ಚ ಪುನರಾಯಾತಾ” ಇತಿ

98. ವಾಕ್ಯಾತುರ್ಯಂ-23

ಕಾರ್-ಯಾನೇ ಉದ್ಯೋಗಾಲಯಂ ಗಚ್ಛನ್ ನರ ಏಕಃ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗಾಲಯಸ್ಯ
ನಿಕಟೇ ಕಾರ್-ಯಾನಸಂಸ್ಥಾಪನಾಯ ಸ್ಥಲಂ ಮಾರ್ಗಯತಿ ಸ್ಮ . ಕುತ್ರಾಪಿ
ಅವಕಾಶಃ ನ ದೃಷ್ಟಃ . ಸ್ವಕಾರ್ಯಾಯ ತ್ವರಿತಂ ಗಂತುಕಾಮಃ ಈಶ್ವರಂ ಯಾವತ್
ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್, “ಪ್ರಭೋ! ತ್ವತ್ಕೃಪಯಾ ಯದಿ ಕಾರ್-ಸಂಸ್ಥಾಪನಾಯ ಅವಕಾಶಃ
ಲಭ್ಯತೇ ಚೇತ್ ಅದ್ಯ ಪ್ರಭೃತಿ ಧೂಮಪಾನಂ ನ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ” ಇತಿ ತಾವದೇವ
ಅವಕಾಶಃ ದೃಷ್ಟಃ . ಝಟಿತಿ ಈಶ್ವರಮವದತ್, “ವಿಸ್ಮರ ಯದುಕ್ತಂ ಪ್ರಭೋ .
ಇದಾನೀಮೇವ ಅವಕಾಶಃ ಲಭಃ” ಇತಿ .

99. ದಾಂಪತ್ಯಂ-23

ಪರಿಚಾರಿಕಾ ವೇತನವೃದ್ಧಿಂ ಅವಾಂಭತ್ . ಸಾ ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ವಾಮಿನೀಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್,
“ಭವತಿ, ಅಹಂ ಮಮ ಮಾಸಿಕವೇತನೇ ವೃದ್ಧಿಂ ಕಾಂಕ್ಷಾಮಿ” .
ಸ್ವಾಮಿನೀ ಸರ್ಗವಮಪೃಚ್ಛತ್, “ವೃದ್ಧಿಃ ಕುತಃ?” .
ಪರಿಚಾರಿಕಾ ಪ್ರತ್ಯವದತ್, “ಭವತಿ, ತ್ರೀಣಿ ಕಾರಣಾನಿ ಭವಂತಿ . ಅಹಂ ವಸ್ತ್ರಧಾವನೇ
ಭವತ್ಯಾಃ ಚತುರತರಾ” .
ಸ್ವಾಮಿನೀ ರುಷ್ಣಾ ಅಪೃಚ್ಛತ್, “ಕೋ ವದತಿ ತ್ವಂ ಚತುರತರಾ ಇತಿ?” .
ಪರಿಚಾರಿಕಾ: “ಭವತ್ಯಾಃ ಭರ್ತಾ . ಕಿಂಚ ಅಹಂ ಪಾಕಕಲಾಯಾಮಪಿ ಭವತ್ಯಾಃ
ಚತುರತರಾ” .
ಸ್ವಾಮಿನೀ: “ಮೃಷಾ ಖಲು . ಕೋ ವದತಿ ಇತ್ಥಂ?”
ಪರಿಚಾರಿಕಾ: “ಭವತಿ! ಭವತ್ಯಾಃ ಭರ್ತಾ ಏವ . ಅಪಿ ಚ ಅಹಂ ಭವತ್ಯಾಃ
ಕಾಮಕಲಾಯಾಮಪಿ ಚತುರತರಾ .”
ಸ್ವಾಮಿನೀ [ಸರೋಷಂ] “ಹಂಜೇ! ಪುನಃ ಮಮ ಭರ್ತಾ ಅವದತ್ ಕಿಂ?”
ಪರಿಚಾರಿಕಾ: “ನಹಿ, ನಹಿ, ಭವತ್ಯಾಃ ನಿಷ್ಕುಟಪಾಲಕಃ ಅವದತ್”
ಸ್ವಾಮಿನೀ ಚಕಿತಾ ನಿರ್ವಾಕ್ಯಾ ಅಭವತ್ . ಸಾವಧಾನಂ ಪರಿಚಾರಿಕಾಂ ಅಪೃಚ್ಛತ್,
“ಭಗಿನಿ! ಕಿಯತೀಂ ವೇತನವೃದ್ಧಿಮಪೇಕ್ಷಸೇ?”

100. ಶಿತಬುದ್ಧಿಃ-10

ಸಹೋದರೀ ಸಹೋದರಂ ಪೃಚ್ಛತಿ: ಭ್ರಾತಃ, ಪಿತಾಮಹ್ಯೈ ತಸ್ಯಾಃ ಜನ್ಮದಿನೇ ಕಿಂ
ಉಪಾಯನಂ ದಾತುಂ ಇಚ್ಛಸಿ?
ಸಹೋದರಃ ಅಹಂ ತಸ್ಯೈ ಪಾದಕಂದುಕಂ ದಾಸ್ಯಾಮಿ .
ಸಹೋದರೀ: ವ್ಯರ್ಥಃ ಖಲು . ಸಾ ಪಾದಕಂದುಕೇನ ಕಿಂ ವಾ ಕರಿಷ್ಯತಿ?

ಸಹೋದರಃ: ಯತಃ, ಸಾ ಮಮ ಜನ್ಮದಿನೇ ಮಹ್ಯಂ ಭಗವದ್ಗೀತಾಂ ಅದಾತ್ ಖಲು

-ಇತಿ ಶಂ-

Compiled/written, encoded, and proofread by

G.S.S. Murthy murthygss at gmail dot com

Hasyashikarashatakam

pdf was typeset on July 7, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

